

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 10.12.2025
COM(2025) 1006 final

2025/0399 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om riktlinjer för transeuropeisk energiinфраstruktur, om ändring av förordningarna (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 och om upphävande av förordning (EU) 2022/869

{SEC(2025) 2000 final} - {SWD(2025) 2000 final} - {SWD(2025) 2001 final}

(Text av betydelse för EES)

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

Syftet med detta förslag är att bidra till en snabb och effektiv utveckling av en **motståndskraftig energiinfrastruktur med driftskompatibilitet i hela EU**. Energinätens infrastruktur spelar en avgörande roll för att stärka EU:s konkurrenskraft, värna om unionens säkerhet och möjliggöra energiomställningen och utfasningen av fossila bränslen. Samtidigt medför utvecklingen av energinäten nya betydande utmaningar.

Elnäten kommer att behöva tillgodose den ökande efterfrågan i samband med elektrifieringen inom slutanvändningen och utbyggnaden av vätgassystemet. Målet är att öka elektrifieringen av den slutliga energiförbrukningen i unionen från omkring 23 % i dagsläget till omkring 32 % 2030, i enlighet med given för en ren industri¹. Medlemsstaterna bör sträva efter en sammanlänkingsnivå på 15 % senast 2030². Nätverken kommer att behöva byggas ut med 2,2–2,4 TW förnybar kapacitet för att uppnå EU:s mål för 2040³. Elnäten kommer att behöva anpassas för att EU ska få ett mer decentraliserat, digitaliserat och flexibelt elsystem med miljontals solpaneler och lokala energisamhällen som delar resurser. Fram till 2040 kommer det att krävas investeringar på 1,2 biljoner euro i överförings- och distributionsnäten och 240 miljarder euro i vätgasnäten⁴. Enbart den havsbaserade förnybara energin bör öka med upp till 360 GW fram till 2050⁵, och denna energi måste överföras till land, bland annat genom nödvändiga förstärkningar av de landbaserade näten. **Vätgas kommer att vara ett viktigt energislag för utfasningen av fossila bränslen från industri- och transportprocesser där elektrifiering inte är en genomförbar lösning.** I hela Europa kommer vätgasnät att sammanlänka produktionsområden med efterfrågecentrum där vätgasproduktion på plats inte är möjlig.

I **Mario Draghis rapport**⁶ efterlystes en förenkling och effektivisering av tillståndsgivningen och de administrativa processerna och en samordnad strategi för gränsöverskridande infrastrukturutveckling mellan EU och medlemsstaterna. **Rådet** uppmanade kommissionen att föreslå en förstärkt ram för planering och utbyggnad av elnäten för att uppfylla EU:s mål⁷. I sina slutsatser av den 16 juni 2025⁸ uppmanade rådet kommissionen att föreslå ett nätpaket bestående av åtgärder för att bland annat förenkla EU:s regler om elnät, integrera behoven på europeisk, regional och nationell nivå, säkerställa genomförandet av projekt, utveckla effektiva mekanismer för kostnadsdelning vid gränsöverskridande projekt av gemensamt intresse samt bedöma behovet av ytterligare lagstiftningsförslag för att påskynda tillståndsgivningen för energiinfrastruktur. I sina slutsatser efterlyste **Europeiska rådet** även långsiktig investeringsplanering på unionsnivå

¹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: *Given för en ren industri: en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet* (COM(2025) 85 final).

² Förordning (EU) 2018/1999 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder.

³ COM(2025) 524 final: Förslag till förordning om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet.

⁴ Artelys, LBST, Trinomics, Finesso, A. m.fl., [Investment needs of European energy infrastructure to enable a decarbonised economy](#), 2025. Enbart investeringsbehovet för distributionsnäten uppgår till 730 miljarder euro.

⁵ https://energy.ec.europa.eu/news/member-states-agree-new-ambition-expanding-offshore-renewable-energy-2024-12-18_sv.

⁶ https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_sv.

⁷ Rådets slutsatser av den 30 maj 2024 om främjande av hållbar elnätsinfrastruktur, 10459/24.

⁸ Europeiska unionens råd, 10279/25.

för att integrera och sammanlänka EU:s elmarknad fullt ut, vilket skulle bidra till unionens energitrygghet och infrastrukturens skydd och motståndskraft⁹. **Europaparlamentet** betonade vikten av att modernisera och utvidga näten samt att investera i digitalisering, med tonvikt på integrerad planering mellan olika sektorer och nivåer¹⁰. Parlamentet betonar även att gränsöverskridande infrastruktur är en förutsättning för en framgångsrik fördjupning av den inre marknaden och för att öka unionens motståndskraft¹¹.

TEN-E-förordningen, som antogs 2013, har bidragit till unionens centrala energipolitiska mål genom att fastställa regler för identifiering och snabb utveckling av projekt av gemensamt intresse, som kommer att säkerställa driftskompatibilitet mellan transeuropeiska energinät, den inre energimarknadens funktion, försörjningstryggheten i unionen och integreringen av förnybara energikällor. Den har även bidragit till att effektivisera tillståndsförfarandena för projekt av gemensamt intresse och tillhandahållit rättsligt stöd, regler och vägledning för gränsöverskridande kostnadsfördelning och riskrelaterade incitament samt villkoren för tillgång till finansiering från Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE). TEN-E-förordningen reviderades 2022 för att anpassa regelverket till klimatneutralitetsmålet för 2050 inom ramen för den europeiska gröna given.

Även om målen i TEN-E-förordningen i stort sett fortfarande gäller måste flera brister åtgärdas för att säkerställa att ramen är lämplig för ett koldioxidsnålt, konkurrenskraftigt och motståndskraftigt energisystem fram till 2050, i linje med målen i given för en ren industri och den europeiska klimatlagen.

För det första är de befintliga och planerade infrastrukturprojekten inte tillräckligt inriktade på att uppnå EU:s energi- och klimatmål. Det finns ett stort glapp mellan våra behov av gränsöverskridande elinfrastruktur och den nuvarande takten i utvecklingen av infrastrukturen, både när det gäller överföringsnät och distributionsnät¹². När det gäller el kommer omkring hälften av det gränsöverskridande elbehovet 2030 (41 av 88 GW) inte att kunna tillgodoses, och denna klyfta förväntas öka nästa årtionde. År 2040 kommer behovet av gränsöverskridande elproduktionskapacitet att uppgå till 108 GW¹³. Förseningar i utbyggnaden av infrastrukturen kan hindra utfasningen av fossila bränslen från systemet, undergräva försörjningstryggheten och potentiellt leda till ytterligare marknadsfragmentering och högre energipriser. När det gäller systemeffektiviteten tar den nuvarande ramen inte hänsyn till användningen av alternativ till nätutbyggnad, till exempel icke-ledningsbundna eller digitala lösningar. Dessutom kommer en förbättrad planering och integrering av vätgasnäten att vara avgörande för att optimera systemet och fasa ut fossila bränslen inom industrin.

För det andra går genomförandet av gränsöverskridande infrastrukturprojekt för långsamt, vilket ökar de totala projektkostnaderna och försvårar nätutvecklingen. Det tar upp till tio år att slutföra elinfrastrukturprojekt för överföringsnät. Förseningar beror ofta på svårigheter att nå en överenskommelse om **kostnadsdelning** när projekten ger fördelar utanför värdmedlemsstaterna. I takt med att den gränsöverskridande infrastrukturen blir mer integrerad förväntas antalet projekt som ger fördelar

⁹ Europeiska rådets slutsatser från mars 2025, EUCO 1/25.

¹⁰ Europaparlamentets resolution av den 19 juni 2025 om elnät (2025/2006(INI)).

¹¹ Europaparlamentets resolution av den 7 maj 2025 om en [uppdaterad långtidsbudget för unionen i en värld i förändring](#) (2024/2051(INI)).

¹² Acer (2024): *Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system* (2024 Monitoring Report).

¹³ Entso för el (2025), *TYNDP 2024 – Opportunities for a more efficient European power system by 2050*, Infrastructure Gaps Report.

utanför värdmedlemsstaterna att öka. Dessutom är förseningar i **tillståndsförfarandena** fortfarande en viktig flaskhals, eftersom de motsvarar mer än hälften av den tid som krävs för att slutföra ett infrastrukturprojekt för elöverföring.

Slutligen finns det farhågor kring infrastrukturens säkerhet. Den senaste tidens fysiska incidenter och cybersäkerhetsincidenter har belyst risken för att fientliga aktörer ska angripa unionens energiinfrastruktur, med konsekvenser både för vår ekonomi och för stabiliteten i vårt energisystem. Det finns även ett ökat intresse från aktörer från tredjeländer för att investera i EU:s energiinfrastruktur, vilket kan öka unionens exponering för risker när det gäller energitrygghet. Förutom avsiktliga sabotagehandlingar finns det även nya risker, däribland naturkatastrofer och klimatrelaterade effekter, som påverkar motståndskraften hos EU:s energiinfrastruktur.

Syftet med detta förslag till revidering av TEN-E-förordningen är att ta itu med dessa frågor, vilka identifierades i den konsekvensbedömning och genomföranderapport som åtföljer förslaget. Förslaget omfattar särskilt ändringar för att

- säkerställa att projekt som ingår i nätutvecklingsplanerna och som valts ut som projekt av gemensamt intresse eller projekt av ömsesidigt intresse på ett lämpligt och effektivt sätt tillgodoser identifierade infrastrukturbehoven med vederbörlig hänsyn till icke-ledningsbundna lösningar,
- underlätta användningen av verktyg för kostnadsdelning för ett snabbare förverkligande av gränsöverskridande infrastrukturprojekt, vilket kan leda till en ökad användning av verktyg för kostnadsdelning och ett snabbare genomförande av projekten,
- förenkla och påskynda tillståndsförfarandena för gränsöverskridande energiinfrastrukturprojekt (projekt av gemensamt eller ömsesidigt intresse), så att befintliga tidsfrister kan hållas,
- förbättra den fysiska säkerheten, cybersäkerheten och motståndskraften hos gränsöverskridande energiinfrastruktur.

I initiativet bedömdes och identifierades dessutom en rad åtgärder för att förenkla och effektivisera TEN-E-förordningen och minska de berörda parternas kostnader för efterlevnad och reglering så långt det är möjligt (se nedan).

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området**

Detta förslag motsvarar kommissionens åtagande i handlingsplanen för överkomliga energipriser¹⁴ att föreslå ett europeiskt nätpaket som består av lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder, bland annat för att förenkla TEN-E-förordningen, säkerställa gränsöverskridande integrerad planering och genomförande av projekt, särskilt om sammanlänknings, effektivisera tillståndsgivningen för elnät, förbättra planeringen av nät för eldistribution, påskynda utbyggnaden av vätgasmarknaden, samt främja digitalisering och innovation. Förslaget bygger på revideringen av TEN-E-förordningen 2022 samt EU:s handlingsplan för elnät 2023¹⁵, som var inriktad på genomförandet av TEN-E-förordningens ram.

Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE) kompletterar TEN-E-förordningen genom att åtgärda finansieringsunderskottet för projekt av gemensamt intresse med stort socioekonomiskt värde och samhällsvärde, men som saknar kommersiell bärkraft.

¹⁴ COM(2025) 79 final.

¹⁵ COM(2023) 757 final.

Berättigandet till ekonomiskt stöd inom ramen för FSE är kopplat till de infrastrukturkategorier som omfattas av den reviderade TEN-E-förordningen, med tanke på att status som projekt av gemensamt intresse eller projekt av ömsesidigt intresse är en förutsättning för finansiering från FSE för gränsöverskridande infrastrukturprojekt. Förslaget är förenligt med såväl dagens FSE inom den fleråriga budgetramen 2021–2027 som förslaget till FSE inom den fleråriga budgetramen 2028–2034, där det betonas ”hur viktigt det är med en verklig energiunion och välintegrerade infrastrukturnät i EU” genom att avsevärt öka den föreslagna budgeten för FSE-E¹⁶.

Förslaget är även förenligt med de mål som fastställs i elmarknadsdirektivet och elmarknadsförordningen, förordningen om styrning och direktivet om förnybar energi, särskilt vad gäller integreringen av unionens energimarknader och den storskaliga utbyggnaden och integreringen av förnybara energikällor och flexibilitetslösningar.

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

Detta förslag kompletterar andra initiativ som syftar till att skapa en mer integrerad europeisk energimarknad. Det är även förenligt med EU:s föreslagna klimatmål för 2040 och skyldigheten att uppnå klimatneutralitet senast 2050 som fastställs i den europeiska klimatlagen. Detta förslag antas tillsammans med ett ändringsdirektiv som syftar till att påskynda tillståndsgivningen för energiinfrastrukturprojekt, inbegripet överförings- och distributionsnät, lagringsanläggningar och laddningsstationer samt projekt för förnybar energi för att underlätta en snabb utbyggnad.

Revideringen av TEN-E-förordningen syftar till att stödja målen i lagstiftningen om elmarknaden genom att säkerställa att infrastrukturen ger en ökad socioekonomisk välfärd och att den befintlig infrastrukturen används på ett mer effektivt sätt. Möjliga åtgärder för att förbättra de mål för elsammanlänkning som fastställs i förordningen om styrning kommer att bedömas som en del av revideringen av den förordningen och åtgärderna för att ytterligare stödja de nödvändiga nationella investeringsnivåerna i energiinfrastruktur.

De säkerhetsrelaterade åtgärderna i detta förslag bygger på kraven i den övergripande säkerhetslagstiftningen, däribland EU-direktivet om kritiska entiteters motståndskraft¹⁷, NIS 2-direktivet¹⁸ och nätföreskriften om sektorsspecifika regler för cybersäkerhetsaspekter av gränsöverskridande elflöden¹⁹. De åtgärder som föreslås i detta förslag stöder såväl förslagets mål och genomförande som ramen för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen, samtidigt som de är särskilt inriktade på infrastruktur som omfattas av TEN-E-förordningen. Revideringen av EU:s ram för energitrygghet 2026 kommer att behandla energitrygghet på ett övergripande sätt och komplettera den nätinriktade strategin i detta förslag.

Rättsakten om stimulanser i industrin kommer att omfatta åtgärder för att påskynda tillståndsgivningen av projekt som syftar till att minska koldioxidutsläppen från

¹⁶ COM(2025) 547 final: Förslag till förordning om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa för perioden 2028–2034.

¹⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 av den 14 december 2022 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG.

¹⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 av den 14 december 2022 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet).

¹⁹ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2024/1366 av den 11 mars 2024 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 genom inrättandet av en nätföreskrift om sektorsspecifika regler för cybersäkerhetsaspekter av gränsöverskridande elflöden.

energiintensiva industrier. Tillräcklig nätkapacitet och snabb nätanslutning är avgörande för elektrifieringen av industrin, och båda initiativen utarbetas därför i nära samarbete²⁰. Förslaget är även relevant för initiativet för samarbete om energi och ren teknik i Medelhavsområdet och pakten för Medelhavsområdet.

Med tanke på det planerade paketet om avskiljning, lagring och användning av koldioxid kommer detta förslag inte att omfatta den gränsöverskridande infrastrukturplaneringen för koldioxid. Med tanke på den starka kopplingen mellan nätplanering på nationell, regional och lokal nivå och sektorn för värme och kyla innebär den senaste översynen av gasdirektivet²¹ att det krävs en starkare samordning mellan sektorerna. Syftet med nätpaketet är att bygga vidare på dessa krav. Dessutom kommer den kommande handlingsplanen för elektrifiering, den strategiska färdplanen för digitalisering och AI inom energisektorn samt EU-strategin för uppvärmning och kylning att ge viktiga bidrag till den framtida nätplaneringen. Paketet ligger även till grund för den kommande rättsakten om moln- och AI-utveckling för att locka investeringar i datacentraler.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

• Rättslig grund

Förslaget grundar sig på artikel 172 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), vilken ger den rättsliga grunden att anta riktlinjer som omfattar mål, prioriteringar och huvudlinjer för de åtgärder som planeras på området för transeuropeiska nät i enlighet med artikel 171. Syftet med riktlinjerna är att identifiera projekt av gemensamt intresse som är nödvändiga för att göra TEN-E-förordningen ändamålsenlig och fastställa villkoren för EU:s finansiella stöd till projekt av gemensamt intresse.

• Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)

De föreslagna ändringarna följer **subsidiaritetsprincipen**, eftersom åtgärder på unionsnivå är effektivare än åtgärder på nationell nivå när det gäller att integrera unionens energimarknad genom en modernisering och utveckling av Europas gränsöverskridande energinät.

Behov av EU-åtgärder

Energiöverföringsinfrastruktur (inbegripet ett sammanlänkat havsbaserat nät och infrastruktur för smarta nät) har ett europeiskt mervärde på grund av sina gränsöverskridande effekter och är avgörande för att uppnå ett klimatneutralt energisystem. TEN-E-förordningen har bidragit till att resultat har uppnåtts när det gäller integrering, konkurrens och försörjningstrygghet på unionens energimarknad. En ram för regionalt samarbete mellan medlemsstaterna är nödvändig för att utveckla den gränsöverskridande energiinfrastrukturen. Den inre energimarknaden kräver en gränsöverskridande infrastruktur som ständigt utvecklas genom samarbete mellan två eller flera medlemsstater, var och en med sina egna regelverk.

Det räcker inte med nationell reglering och planering, eftersom de enskilda nationella förvaltningarna inte har befogenhet att hantera gränsöverskridande infrastrukturplanering. Interna nätelement har en stor inverkan på möjligheterna till utveckling av gränsöverskridande

²⁰ Till exempel bör industrins behov när det gäller energiförbrukning återspeglas i de nationella nätutvecklingsplanerna, och på motsvarande sätt är det viktigt att erkänna infrastrukturplaneringens roll inom industripolitiken med tanke på behovet av nät- och rörledningsinfrastruktur för H₂ och CO₂.

²¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av direktiv (EU) 2023/1791 och om upphävande av direktiv 2009/73/EG (omarbetning).

infrastruktur, vilket i sin tur påverkar den gränsöverskridande handeln. En närmare samordning av den nationella och europeiska planeringen är nödvändig på grund av utformningen hos masknäten i EU. En sådan samordning krävs också för att kunna skapa ett effektivare energisystem.

EU-mervärde

TEN-E-förordningen har gett ett mervärde jämfört med vad som skulle ha kunnat uppnås enbart på nationell eller regional nivå. Fler än 100 projekt kunde slutföras mellan 2013 och 2025 tack vare deras status som projekt av gemensamt intresse. Den påskyndade elektrifieringen, utfasningen av fossila bränslen och digitaliseringen av industrin och utbyggnaden av projekt för förnybar energi kräver att energiinfrastrukturen stärks i en aldrig tidigare skådad takt, som inte kan tillgodoses enbart genom nationella åtgärder. En mer effektiv gränsöverskridande planering kommer att förbättra integreringen av rena energikällor och tillgodose elmarknadens behov, vilket i sin tur hjälper EU att nå sina energi- och klimatmål. En mer integrerad marknad uppmuntrar till utveckling och användning av innovativ teknik för överföring och distribution av energi och bidrar till systemets flexibilitet och försörjningstrygghet. Detta kan leda till ett effektivare nät och förbättra den gränsöverskridande handeln för ett mer kostnadseffektivt och säkert energisystem.

- **Proportionalitetsprincipen**

Initiativet stämmer överens med proportionalitetsprincipen. Det omfattas av handlingsutrymmet på området för transeuropeiska energinät enligt definitionen i artikel 170 i EUF-fördraget. De politiska insatserna står i proportion till omfattningen och arten av de problem som identifierats i konsekvensbedömningen och till uppnåendet av initiativets fastställda mål. Den föreslagna översynen av TEN-E-förordningen går inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det allmänna målet att säkerställa en snabb och effektiv utveckling av driftskompatibel och motståndskraftig energiinfrastruktur, förnybar energi och flexibla lösningar, inbegripet lagringsanläggningar och laddningsstationer, i hela EU.

De föreslagna åtgärderna gör det möjligt att effektivt tillgodose unionens behov av energiinfrastruktur, säkerställa ett snabbare genomförande av projekt och stärka motståndskraften hos EU:s energinätsinfrastruktur, utan att det medför betydande kostnader för de systemansvariga och projektansvariga för överföringssystemen, medlemsstaterna, de nationella tillsynsmyndigheterna och byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer).

På grundval av resultaten av genomföranderapporten bedömde kommissionen flera politiska alternativ inom fyra påverkansområden i den nuvarande TEN-E-ramen, närmare bestämt infrastrukturplanering och projektgenomförande, kostnads- och nyttofördelning, tillståndsgivning och säkerhet. Jämförelsen av alternativen (se avsnitt 6 och 7 i konsekvensbedömningsrapporten) visar att alternativ 2 är bäst lämpat för att uppnå initiativets specifika mål utan att lägga en oproportionerligt stor börda på relevanta aktörer. Förslaget utgår från alternativ 2, vilket förefaller stå i proportion till problemets karaktär genom att vara inriktat på att effektivisera de nuvarande processerna och erbjuda viktiga nya verktyg som anses vara effektiva för att uppnå målen i detta initiativ.

- **Val av instrument**

Med utgångspunkt i de övervägande positiva erfarenheterna av genomförandet av den nuvarande TEN-E-förordningen och den positiva utvärderingen av den tidigare förordningen är det instrument som valts en förordning, ett effektivt instrument som är direkt tillämpligt och till alla delar bindande och som säkerställer ett enhetligt genomförande och rättssäkerhet.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Efterhandsutvärderingar/kontroller av ändamålsenligheten med befintlig lagstiftning**

Med tanke på den föreslagna översynens omfattning och den senaste ändringen av TEN-E-förordningen 2022 var det inte möjligt att göra en efterhandsutvärdering. I stället utarbetades en genomföranderapport som infördes som en del av konsekvensbedömningsrapporten. Genomföranderapporten är inriktad på resultatet av de specifika bestämmelser som infördes och reviderades inom ramen för översynen av TEN-E-förordningen 2022. Den ersätter en fullständig utvärdering, vilken endast kan förväntas inom ramen för den översyn av TEN-E-förordningen som ska göras 2027²². En utvärdering gjordes tidigare mellan januari 2019 och september 2020 i samband med översynen av TEN-E-förordningen 2022²³.

Genomföranderapporten pekar på behovet av ytterligare förbättringar, närmare bestämt när det gäller utarbetande av scenarier, identifiering av infrastrukturbehov och efterföljande tioårsplan för nätutveckling, urval och bedömning av projekt av gemensamt eller ömsesidigt intresse samt ramar för gränsöverskridande kostnadsfördelning och tillståndsgivning. I rapporten konstateras att processerna för utarbetande av scenarier och identifiering av brister i infrastrukturen har försvårats, bland annat på grund av förseningar som gör dem mindre effektiva för att uppnå målen i TEN-E-förordningen. Kommissionen och Acer har begränsade möjligheter att styra processen mot att identifiera de viktigaste projekten för unionen. Även om de ändringar i 2022 års översyn av TEN-E-förordningen som rör tillståndsgivning i stort sett uppnådde det avsedda målet att öka förfarandenas tydlighet och flexibilitet skulle ytterligare förbättringar kunna göras för att stödja påskyndandet av förfarandena och bidra till processens övergripande effektivitet. När det gäller gränsöverskridande kostnadsfördelning har bestämmelserna i TEN-E-förordningen underlättat fördelningen av investeringskostnader för projekt av gemensamt eller ömsesidigt intresse, främst för att stödja ansökningar till FSE. Det har emellertid varit mycket få fall där andra länder än värdländerna deltagit i beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning, och inga alls inom elsektorn. Bestämmelserna har därför haft begränsad verkan när det gäller att locka ytterligare investeringar från länder som inte är värdländer och som annars skulle kunna dra stor nytta av projekten.

Syftet med detta förslag är att ta itu med de problem som identifierats i den genomföranderapport som bifogas konsekvensbedömningsrapporten genom riktade ändringar av TEN-E-förordningen.

- **Samråd med berörda parter**

I linje med riktlinjerna för bättre lagstiftning genomförde kommissionen ett omfattande offentligt samråd mellan den 13 maj och den 5 augusti 2025 på webbplatsen ”Kom med synpunkter”. Samrådet avsåg i) TEN-E-förordningens allmänna funktion, ii) EU:s infrastrukturplanering, iii) planeringen av elnät på nationell nivå, iv) elnätens värdkapacitet, v) tillståndsgivning, vi) investeringar i nätinфраstruktur, vii) leveranskedjor, viii) digitalisering och motståndskraft och ix) förenkling.

²² Se artikel 22 i TEN-E-förordningen.

²³ Europeiska kommissionen: Generaldirektoratet för energi, ECORYS, Ramboll, REKK, Shepherd and Wedderburn, Akkermans, F., Le Den, X., Heidecke, L., Jansen, L., Juárez, V., Kácsor, E., Mezösi, A., Nigohosyan, D., Nguyen, N., Rodger, S., Sele, A., Takácsné Tóth, B., Möller Thomsen, S., Til, H. v. Yagafarova, A., *Support to the evaluation of Regulation (EU) No 347/2013 on guidelines for trans-European energy infrastructure – Final report*, Publikationsbyrå, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2833/154438>.

Sammanlagt togs 197 svar emot under samrådet. Dessutom skickades två e-postmeddelanden via en funktionsbrevlåda för samrådet. Varje flervälsfråga i det offentliga samrådet fick 197 svar, vilket innebär att alla uppgiftslämnare besvarade samtliga frågor. I vissa frågor ombads uppgiftslämnarna att ange på en femgradig skala i vilken utsträckning de instämde i olika påståenden. De fem alternativen var i) instämmer inte alls, ii) instämmer inte, iii) neutral, iv) instämmer delvis, v) instämmer helt. Det fanns även möjlighet att svara ”Vet inte”.

De berörda parterna hade olika åsikter om huruvida tioårsplanen för nätutveckling och de nationella utvecklingsplanerna för överföringsnät säkerställer en integrerad och samstämmig planering på EU-nivå och nationell nivå. Det fanns även delade meningar om i vilken utsträckning tioårsplanen för nätutveckling omfattar alla gränsöverskridande infrastrukturbehov. En majoritet (54 %) angav dock att den nuvarande styrningsramen för tioårsplanerna för nätutveckling, inbegripet de berörda parternas roller, bör ses över för att öka dess effektivitet. I linje med lagstiftningsförslaget ansåg dessutom omkring hälften (44 %) att tioårsplanen för nätutveckling inte räcker till för att åtgärda de identifierade luckorna i infrastrukturen, och en majoritet (60 %) höll med om att nationella projekt bör stödja EU-omfattande prioriteringar på ett tydligare sätt. Dessutom ansåg en majoritet av uppgiftslämnarna (61 %) att det behövs en starkare anpassning mellan de nationella utvecklingsplanerna för överföringsnät. Flertalet av uppgiftslämnarna (59 %) var positiva till att effektivisera ansökningsprocessen för projekt av gemensamt eller ömsesidigt intresse genom att ändra kraven för projekt med status som projekt av gemensamt eller ömsesidigt intresse så att en ny ansökan måste lämnas in under varje process (förutsatt att vissa villkor är uppfyllda) i linje med detta förslag.

På frågan om tioårsplanen för nätutveckling bör ha en tydligare top-down-strategi för infrastrukturplanering som syftar till att anpassa nätutvecklingen till EU:s och medlemsstaternas klimat- och energimål svarade 41 % av uppgiftslämnarna (varav många systemansvariga) att de inte instämde, medan 36 % uppgav att de instämde. Likaså uppgav 41 % av uppgiftslämnarna (varav många systemansvariga) att de inte instämde i att tioårsplanen för nätutveckling borde ha en tydligare top-down-strategi på EU-nivå för att bättre koppla samman identifierade behov och prioriterade projekt av gemensamt europeiskt intresse, medan 36 % uppgav att de instämde. Även om detta lagstiftningsförslag stärker styrningen av processen för infrastrukturplanering på EU-nivå genom att kommissionen tar över utarbetandet av centrala scenarier och ges befogenhet att utlysa förslagsinfordringar för att ta itu med luckor i infrastrukturen förutsätter förslaget ett starkt deltagande från medlemsstaternas sida och en balanserad validering av de olika stegen i processen för att anpassa förslaget till resultaten av det offentliga samrådet. När det gäller processernas tidsramar ansåg de flesta av de berörda parterna (85 %) att den nuvarande tvåårscykeln var lämplig. Genom lagstiftningsförslaget förlängs den nuvarande tvååriga cykeln för tioårsplanerna för nätutveckling till fyra år, samtidigt som flexibiliteten bibehålls om det blir nödvändigt att göra uppdateringar.

En majoritet av uppgiftslämnarna var positiva till att ta med interna förstärkningar (72 %) och icke-ledningsbundna lösningar (54 %) i identifieringen av infrastrukturbehoven, vilket stämmer väl överens med lagstiftningsförslaget. De flesta av uppgiftslämnarna (62 %) höll även med om att det behövs fler åtgärder på EU-nivå för att öka synligheten och de kvantifierade fördelarna med digital, innovativ och nätförbättrande teknik. En större majoritet (76 %) hävdade att ytterligare åtgärder behövs för att öka det befintliga nätets effektivitet.

När det gäller **kostnadsdelningen** uppgav 38 %²⁴ av uppgiftslämnarna att den nuvarande ramen inte är ändamålsenlig, medan 36 %²⁵ förespråkade att ramen för gränsöverskridande kostnadsfördelning skulle vidareutvecklas för att underlätta fördelningen av investeringskostnader mellan länderna, vid sidan av värdmedlemsstaterna, i proportion till de förväntade fördelarna, vilket visar att det finns stöd för en översyn av lagstiftningen. Dessutom ansåg 37 %²⁶ av uppgiftslämnarna att en investeringsförfrågan inom ramen för gränsöverskridande kostnadsfördelning även skulle kunna omfatta flera projekt ("sammanslagning"), så att kostnaderna kan fördelas mellan fler stödmottagare i medlemsstaterna i enlighet med detta förslag.

Tillståndsgivningen rangordnades av de flesta av uppgiftslämnarna som ett viktigt hinder för utvecklingen av nätinфраstruktur i den takt som krävs för energiomställningen, vilket visar att det finns stöd för att stärka TEN-E-regelverket i detta avseende. Omkring en tredjedel av uppgiftslämnarna ansåg att bestämmelserna om tillståndsgivning i TEN-E-förordningen inte är tydliga eller lätta att genomföra, medan 16 % var neutrala och 34 % var osäkra. En stor majoritet av de berörda parterna stöder en förenkling och effektivisering av miljöbedömningarna, en digitalisering av tillståndsförfarandena och en förkortning av de rättsliga tidsfristerna för nättillstånd i linje med lagstiftningsförslaget.

När det gäller **säkerhetsrelaterade åtgärder** instämde mer än en tredjedel av de berörda parterna i att EU:s rättsliga ram inte i tillräcklig utsträckning motverkar nya säkerhetsrisker (38 %)²⁷ och att ytterligare säkerhetskriterier för projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse behövs för att förbättra skyddet mot fysiska risker och cyberrisker (36 %)²⁸ i linje med lagstiftningsförslaget. Endast 14 % av uppgiftslämnarna ansåg att ramen var tillräcklig för att utesluta icke-betrodda aktörer från att delta i kritiska infrastrukturprojekt, medan 19 % var neutrala och nästan en majoritet, 45 % (41 % av företagen, 48 % av näringslivsorganisationerna, 86 % av de icke-statliga organisationerna och 40 % av de offentliga myndigheterna), var osäkra.

Återkopplingen från berörda parter inom ramen för samrådet beaktades vid utarbetandet av förslaget. Åtgärderna i detta lagstiftningsförslag är därför väl anpassade till de berörda parternas synpunkter.

En ingående analys av resultaten av det offentliga samrådet finns i bilaga 2 till den konsekvensbedömningsrapport som åtföljer detta initiativ.

- **Insamling och användning av sakkunnigutlåtanden**

Förslaget och dess underliggande konsekvensbedömning bygger på uppgifter från genomföranderapporten om TEN-E-förordningen, bidrag från berörda parter till de omfattande samråd som anordnats i detta avseende samt en litteraturgenomgång, portföljanalys och modellering av projekt av gemensamt intresse.

De formella slutsatser som antogs inom ramen för Köpenhamnsforumet 2023, 2024 och 2025 har också beaktats i analysen. Köpenhamnsforumet samlar årligen företrädare för EU:s institutioner, systemansvariga för överföringssystem, projektansvariga, tillsynsmyndigheter, energiföretag, icke-statliga organisationer och civilsamhällesorganisationer samt de

²⁴ 20 % av uppgiftslämnarna var neutrala, och 35 % uttryckte inte någon åsikt (se bilaga 2 till konsekvensbedömningen).

²⁵ 18 % av uppgiftslämnarna var neutrala, och 31 % var osäkra (se bilaga 2 till konsekvensbedömningen).

²⁶ 25 % av uppgiftslämnarna var neutrala, och 32 % var osäkra (se bilaga 2 till konsekvensbedömningen).

²⁷ 18 % av uppgiftslämnarna var neutrala, och 32 % var osäkra (se bilaga 2 till konsekvensbedömningen).

²⁸ 14 % av uppgiftslämnarna var neutrala, och 27 % var osäkra (se bilaga 2 till konsekvensbedömningen).

finansierande myndigheterna för att diskutera utmaningarna med att utveckla Europas energiinfrastruktur.

Acers årliga konsoliderade övervakningsrapporter om framstegen när det gäller el- och gasprojekt av gemensamt intresse, projekt för inkrementell kapacitet och virtuella sammanlänkningspunkter, övervakning av el- och gasmarknaden, kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning samt andra uppdateringar av besluten om gränsöverskridande kostnadsfördelning och projektspecifika riskbaserade incitament beaktades också i analysen.

Förslaget och dess underliggande konsekvensbedömning bygger på uppgifter från genomföranderapporten om TEN-E-förordningen, bidrag från berörda parter till de omfattande samråd som anordnats i detta avseende samt en litteraturgenomgång, portföljanalys och modellering av projekt av gemensamt intresse. Ytterligare uppgifter samlades in genom ett antal studier till stöd för utarbetandet av politiska alternativ och bedömningen av infrastrukturens investeringsbehov, planeringen av infrastruktur och kostnaderna för förseningar.

- **Konsekvensbedömning**

I enlighet med riktlinjerna för bättre lagstiftning gjorde kommissionen en konsekvensbedömning av flera politiska alternativ. Detta arbete hade stöd av ett strukturerat samråd inom kommissionen genom en avdelningsövergripande styrgrupp. Konsekvensbedömningen presenterades för och diskuterades med nämnden för lagstiftningskontroll. Nämnden för lagstiftningskontroll avgav ett positivt yttrande den 26 september 2025, med reservationer som särskilt togs upp genom att i) ytterligare klargöra drivkrafterna och de bakomliggande orsakerna till problemen och deras kopplingar till de föreslagna åtgärderna, ii) utveckla bedömningen av subsidiaritetsöverväganden, iii) se över de allmänna och specifika målen, specificera hur framstegen kommer att se ut, göra om de operativa målen till SMART-mål och utarbeta övervakningsåtgärder, iv) redogöra för och motivera hur de olika alternativen förhåller sig till varandra i fråga om kostnader och fördelar, v) ytterligare beskriva innehållet i åtgärderna för tillståndsgivning och deras effekter, och vi) lyfta fram möjliga kompromisser med andra EU-mål (se bilaga 1 till konsekvensbedömningsrapporten).

Vid konsekvensbedömningen konstaterades tre huvudsakliga problem och deras motsvarande drivkrafter. Under hela arbetet med konsekvensbedömningen övervägdes en rad olika åtgärder inom fyra insatsområden – i) infrastrukturplanering och projektgenomförande, ii) kostnads- och nyttofördelning, iii) tillståndsgivning och iv) säkerhet – för att ta itu med de identifierade problemen och uppnå initiativets allmänna och specifika mål. Åtgärderna inom varje insatsområde delades in i tre olika alternativ efter varierande grad av intervention och samordning på EU-nivå och med beaktande av åtgärdernas inbördes förenlighet och samstämmighet (se avsnitt 5.2.2 i konsekvensbedömningsrapporten).

Alternativ 1 innebär **en förbättrad bottom-up-strategi**, där endast ett begränsat antal ändringar införs i EU:s nuvarande rättsliga och politiska ram jämfört med ett scenario med oförändrade förhållanden och där endast minimala insatser behövs på EU-nivå. När det gäller *infrastrukturplanering och projektgenomförande* stärker strategin den befintliga ramen genom att förtydliga vissa krav och förenkla processerna (däribland valet av projekt av gemensamt eller ömsesidigt intresse och kommissionens och Acers godkännanden) för att säkerställa en smidigare och mer tillförlitlig planeringsprocess. Den innebär även att räckvidden för projekt av gemensamt eller ömsesidigt intresse anpassas, bland annat genom att skärpa kraven för elektrolysanläggningar och ta bort kategorin smarta gasnät. Vad gäller *kostnads- och nyttofördelning* innebär strategin att öppenheten ökar, att EU:s principer stärks och att inkomster från överbelastning kan användas på ett bättre sätt för att finansiera

gränsöverskridande elinfrastruktur som ett incitament till kostnadsdelning. När det gäller *tillståndsgivning* stöder strategin genomförandet av befintlig lagstiftning, bland annat genom att utfärda riktlinjer för genomförandet av vissa aspekter av ramen för miljöbedömning. För att öka *säkerheten* införs överväganden om fysisk resiliens och resiliens mot cyberrisker i övervakningen av projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse.

Alternativ 2 innebär **en övergång från en bottom-up-strategi till en tydligare top-down-strategi** med starkare styrning på EU-nivå och förbättrad samordning med de nuvarande aktörerna på medlemsstatsnivå. Med detta alternativ införs mer betydande ändringar av EU:s nuvarande rättsliga och politiska ram jämfört med alternativ 1, med ytterligare samordning på EU-nivå och omfördelning av vissa ansvarsområden mellan relevanta berörda parter. När det gäller *infrastrukturplanering och projektgenomförande* stärks kommissionens roll framför allt genom att den får i uppdrag att utarbeta ett centralt scenario för identifiering av infrastrukturbehov, samtidigt som en mekanism införs för att fylla igen luckor och säkerställa att alla infrastrukturbehov tillgodoses genom projektförslag. Strategin utvidgar även räckvidden för projekt av gemensamt intresse inom elproduktionen så att de på ett mer framträdande sätt omfattar icke-ledningsbundna lösningar och ger inre förbindelser en tydligare roll. När det gäller *kostnads- och nyttofördelning* införs en ram för frivillig sammanslagning av gränsöverskridande projekt för att möjliggöra och uppmuntra diskussioner mellan relevanta medlemsstater och tredjeländer. På området för *tillståndsgivning* innebär alternativet riktade lagändringar för att påskynda processen för tillståndsgivning för gränsöverskridande infrastruktur som omfattas av TEN-E-förordningen. För att öka *säkerheten* införs ytterligare krav på öppenhet när det gäller de verkliga huvudmännen för möjliga projekt av gemensamt eller ömsesidigt intresse, däribland genom säkerhets- och resiliensrelaterad utrustning för uppgradering av befintlig gränsöverskridande elinfrastruktur inom tillämpningsområdet för TEN-E-förordningen.

Alternativ 3 innebär en fullständig **top-down-strategi** för gränsöverskridande infrastruktur. Strategin omfattar betydande strukturella och institutionella förändringar av status quo och en högre grad av centralisering och rationalisering på EU-nivå, bland annat genom att ge EU-organ ansvar för *planeringen av infrastruktur* och samordningen av *tillståndsgivning* för gränsöverskridande infrastrukturprojekt. När det gäller *kostnads- och nyttofördelning* bygger strategin på åtgärderna i alternativ 2, men inför även obligatorisk regional planering och kostnadsdelning för gränsöverskridande infrastrukturprojekt till havs. Vad gäller *säkerhet* är alternativ 2 och 3 identiska.

De olika alternativen jämfördes mot bakgrund av deras **ändamålsenlighet, effektivitet, samstämmighet och proportionalitet**. Alternativen 2 och 3 anses vara mer ändamålsenliga, effektiva och samstämmiga med EU:s övergripande politiska ram än alternativ 1. Alternativ 1 visar endast något bättre resultat när det gäller subsidiaritet och proportionalitet. Därför betraktas inte alternativ 1 som ett rekommenderat alternativ. Även om alternativen 2 och 3 fungerar bättre än alternativ 1 när det gäller deras ändamålsenlighet för att uppnå de specifika målen, förefaller alternativ 2 i detta skede mer ändamålsenligt för att säkerställa att projekt som ingår i nätverksplanerna och valts ut som projekt av gemensamt eller ömsesidigt intresse riktas mot identifierade infrastrukturbehov och förkortar och förenklar tillståndsförfarandena. Vad gäller effektiviteten anses alternativ 3 vara mindre effektivt på grund av de ytterligare resurser som behövs och de höga initiala kostnaderna för att inrätta två nya enheter på EU-nivå (eller förstärka befintliga) som ska ansvara för planering av infrastruktur och samordning av tillståndsförfarandena. När det gäller subsidiaritet och proportionalitet förefaller de åtgärder som föreslås i alternativ 3 (dvs. inrättandet av EU-enheter som ansvarar för planering av infrastruktur, tillståndsgivning och obligatorisk nätplanering till havs) med omfattande

insatser på EU-nivå vara oproportionerliga i detta skede, eftersom de inte leder till en högre effektivitetsnivå och förväntas medföra betydligt högre merkostnader.

Efter en jämförelse av de olika alternativen **identifierades alternativ 2 som det rekommenderade alternativet**, eftersom det var mest lämpat för att uppnå initiativets allmänna och specifika mål på ett proportionerligt sätt. Alternativ 2 förväntas **ha positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga effekter**. De viktigaste målgrupper som förväntas bli berörda av detta initiativ är europeiska medborgare och konsumenter, projektansvariga (inklusive systemansvariga för överföringssystem), europeiska intresseorganisationer för systemansvariga för överföringssystem (Entso för el, Entso för gas och ENNOH), nationella behöriga myndigheter och deras lokala och regionala företrädare, nationella tillsynsmyndigheter, europeiska tillsynsmyndigheter, systemansvariga för distributionssystem och branschorganisationer för systemansvariga för distributionssystem samt energiproducenter och verksamma inom energiindustrin.

När det gäller de ekonomiska effekterna väntas det minska energisystemkostnaderna betydligt i linje med det optimala nätscenariot genom att säkerställa att de identifierade projekten matchar och tillgodoser de identifierade behoven. För 2040 skulle investeringar på 6 miljarder euro/år i det optimala nätet leda till en minskning av systemkostnaderna på 14 miljarder euro/år, dvs. en besparing på 8 miljarder euro netto per år. Alternativet förväntas även ha en betydande inverkan på grossistpriserna på el genom att förbättra sammanlänkningsen, vilket kommer att leda till priskonvergens och, generellt, till stabilare och lägre priser i hela EU. En förbättrad ram för kostnadsdelning bör underlätta förverkligandet och påskynda genomförandet av gränsöverskridande projekt, med betydande socioekonomiska välfärdsvinster som följd. Vidare förväntas snabbare tillståndsgivning, och därmed ett snabbare genomförande av projekten, skapa ekonomiska fördelar genom undvikande av förseningskostnader för projektansvariga. Slutligen skulle det rekommenderade alternativet, genom att förbättra energiinfrastrukturens säkerhet, kunna medföra fördelar när det gäller att undvika förlust av ekonomiskt välbstånd samt reparationskostnader.

Kostnadsminskningar i energisystemet förväntas ge positiva effekter för *konkurrenskraften*, tack vare insparade kostnader och en lägre ökning av nättarifferna för konsumenterna, inklusive industrin. Det rekommenderade alternativet visar även positiva effekter på *digitaliseringen* genom en ökad tonvikt på användning av icke ledningsburna lösningar i nätplaneringen och digitalisering av tillståndsförfarandena. Det rekommenderade alternativet förväntas överlag *minska de administrativa kostnaderna och anpassningskostnaderna* för företagen (inbegripet energiproducenter, projektansvariga, systemansvariga för överföringssystem samt Entso för el och Entso för gas) genom att effektivisera infrastrukturplaneringen, ansöknings- och utvärderingsförfarandena för projekt av gemensamt eller ömsesidigt intresse och tillståndsförfarandena. De årliga kostnadsbesparingarna för företagen kan inte beräknas fullt ut, eftersom relevanta uppgifter saknas, men det går ändå att dra slutsatsen att det rekommenderade alternativet skulle leda till återkommande kostnadsbesparingar. För medlemsstaterna och deras nationella myndigheter skulle alternativ 2 leda till ytterligare administrativa kostnader på kort sikt i samband med genomförandet av den reviderade rättsliga ramen.

Initiativet förväntas ha *positiva sociala konsekvenser*, även om de kvantitativa och fördelningsmässiga effekterna är svåra att beräkna. En optimerad nätplanering som bygger på exakta beräkningar av den framtida utvecklingen av utbud och efterfrågan bör undvika framtida strandade tillgångar, minimera nätkostnaderna för konsumenterna och möjliggöra ytterligare elektrifiering för att sprida nätinvesteringskostnaderna över ett högre antal kWh.

När det gäller de *miljömässiga fördelarna* väntas det rekommenderade alternativet leda till en minskning av koldioxidutsläppen (cirka 27 miljoner ton/år) genom en anpassning till det optimala nätscenariot och minskade inskränkningar av förnybar energi. Den ytterligare gränsöverskridande kapacitet på 108 GW som krävs fram till 2040 enligt 2024 års tioårsplan för nätutveckling skulle även göra det möjligt att ersätta 65 TWh el som framställts av gas med förnybar energi, genom att möjliggöra en bättre integrering av produktion utan koldioxidutsläpp, vilket skulle leda till en betydande minskning av de europeiska koldioxidutsläppen med uppskattningsvis 27 miljoner ton 2040²⁹. När det gäller tillståndsgivning är de miljömässiga konsekvenserna i hög grad beroende av den teknik som används, tillgångarnas belägenhet och den omgivande faunans och florans miljöstatus. De potentiella effekterna behandlas emellertid i utformningen av de föreslagna åtgärderna genom införandet av skyddsåtgärder.

- **Lagstiftningens ändamålsenlighet och förenkling**

Den reviderade TEN-E-förordningen förväntas ge positiva effekter när det gäller förenkling och förbättrad effektivitet. Initiativet förväntas minska den administrativa bördan för Entso för el och Entso för gas, systemansvariga för överföringssystem och projektansvariga, särskilt när det gäller infrastrukturplanering, till följd av kommissionens övertagande av utarbetandet av centrala scenarier och genom förenklingar såsom minskningen av frekvensen till en fyraårscykel och den ändrade ansöknings- och utvärderingsprocessen för mogna projekt av gemensamt intresse. Effektiviserade, förenklade och digitaliserade tillståndsförfaranden för projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse skulle även minska den administrativa bördan för företagen. De årliga kostnadsbesparingarna för företagen kan inte beräknas fullt ut eftersom relevanta uppgifter saknas, men det går ändå att dra slutsatsen att förslaget kommer att leda till återkommande kostnadsbesparingar.

Inga direkta konsekvenser i fråga om efterlevnad eller administrativa kostnader för små och medelstora företag eller mikroföretag har identifierats. Små och medelstora företag skulle kunna dra nytta av de positiva effekterna på konkurrenskraften till följd av lägre energisystemkostnader och ökad konkurrenskraft inom de teknikområden som ingår eller stärks i förslaget (t.ex. högsäsongsteknik).

Initiativet är förenligt med den digitala kontrollen, anpassat till en internetbaserad verklighet och lämpligt för både den fysiska och den digitala miljön. Förslaget innehåller åtgärder för att främja digitalisering (se finansieringsöversikt och digital översikt för rättsakt).

- **Grundläggande rättigheter**

Initiativet väntas inte få några konsekvenser för grundläggande rättigheter.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Budgetkonsekvenserna i samband med förslaget gäller de resurser som finns tillgängliga för Europeiska kommissionens generaldirektorat för energi, det gemensamma forskningscentrumet och byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer). Kommissionen kommer att åta sig betydande ytterligare arbetsuppgifter i utarbetandet av centrala scenarier som en del av processen för identifiering av infrastrukturbehov i tioårsplanen för nätutveckling. Dessa arbetsuppgifter kommer att kräva ytterligare resurser (se finansieringsöversikt och digital översikt för rättsakt).

²⁹ Entso för el, tioårsplan för nätutveckling 2024, rapport om infrastrukturbrister.

Acer kommer att få ytterligare arbetsuppgifter i fråga om tillsynen av tioårsplanen för nätutveckling och ramen för gränsöverskridande kostnadsfördelning. Dessa ytterligare arbetsuppgifter kommer också att kräva mer resurser (se finansieringsöversikt och digital översikt för rättsakt).

5. ÖVRIGA INSLAG

- **Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering**

Med utgångspunkt i de befintliga processerna för övervakning av uppgifter från regelbundna rapporter som utarbetas av projektansvariga och nationella tillsynsmyndigheter har flera indikatorer tagits fram för att mäta uppnåendet av vart och ett av de specifika målen i den reviderade TEN-E-förordningen. De faktiska effekterna av lagstiftningen kommer att övervakas och utvärderas med hjälp av en uppsättning indikatorer som är anpassade till de specifika politiska mål som ska uppnås med lagstiftningen.

Alla uppgifter kommer att övervakas på grundval av regelbundna rapporter från projektansvariga och nationella tillsynsmyndigheter och på grundval av Acers befintliga övervakningskrav, inbegripet den tvååriga övervakningen av överensstämmelsen mellan den unionstäckande tioårsplanen för nätutveckling och de nationella nätutvecklingsplanerna, den årliga övervakningen av framstegen med projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse samt deras tillståndprocesser, den årliga övervakningsrapporten om hanteringen av överbelastning och kapacitetstilldelning, övervakningen av tillämpningen av nätförbättrande och icke ledningsburen teknik baserat på uppgifter från det gemensamma tilldelningsorganet samt den årliga övervakningen av framstegen mot sammanlänkningsmålet inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

Senast den 30 juni 2033 ska kommissionen göra en översyn av denna förordning, på grundval av resultatet av den rapportering och utvärdering som föreskrivs i artikel 24 i denna förordning, samt av den övervakning, rapportering och utvärdering som gjorts enligt artiklarna 22 och 23 i förordning (EU) 2021/1153.

- **Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget**

I kapitel I i förordningen beskrivs de allmänna bestämmelserna, särskilt dess syfte, mål och tillämpningsområde samt de tillämpliga definitionerna. Genom förordningen, med bilaga II som komplement, införs nya infrastrukturkategorier jämfört med förordning (EU) 2022/869 för att säkerställa ökad trygghet, säkerhet och effektivitet i befintliga nät, särskilt för att göra det möjligt för befintliga högspänningsnät att driva system på ett säkert sätt genom investeringar i övervakningskontroll och digitalisering av utrustning och installationer och för att öka skyddet och motståndskraften hos kritiska linjesegment genom investeringar i utrustning som är särskilt utformad för detta ändamål och fysiskt ansluten till dessa delar. Projektkategorierna och definitionerna anpassas också till EU:s lagstiftningspaket om minskade koldioxidutsläpp från gas och vätgas som antogs 2024 och som fastställer gemensamma regler för övergången till förnybara och koldioxidsnåla gaser. I det paketet prioriteras produktion och användning av vätgas i ren form och transport av vätgas i det särskilda vätgassystemet. En definition av ”icke-ledningsbundna” lösningar för el införs också. Dessa lösningar måste övervägas noga, eftersom de kan vara billigare än utbyggnad av nät för att säkerställa kostnadsoptimal nätplanering.

I kapitel II beskrivs bestämmelserna vad gäller processen för utarbetande av unionsförteckningarna över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse

inom de regionala grupperna, kriterierna för gruppernas bedömning av projekt och övervakningen av projektens genomförande.

Artikel 3, med bilaga III som komplement, innehåller regler för inrättandet av regionala grupper och förfarandet för att upprätta unionsförteckningen över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse. Jämfört med förordning (EU) 2022/869 föreskriver artikel 3 och bilaga III en förenklad strategi för avancerade projekt som redan finns med i unionsförteckningen för att behålla deras status som projekt av gemensamt intresse eller projekt av ömsesidigt intresse.

Jämfört med förordning (EU) 2022/869 klargörs i artikel 4, som innehåller kriterier för gruppernas bedömning av projekt, med bilaga IV som komplement, att projekt av ömsesidigt intresse sträcker sig till den första anslutningspunkten i tredjelandet och säkerställer att dessa projekt åtföljs av motsvarande utveckling av intern infrastruktur i tredjeländer. För de avtalsslutande länderna i energigemenskapen beaktas fördelarna med enskilda projekt för de avtalsslutande länderna både i EU och i energigemenskapen, och inte bara för EU som hittills varit fallet.

I artikel 5 skärps bestämmelserna om genomförande och övervakning av projekt i unionsförteckningen genom krav på riskbedömningar vad gäller fysisk säkerhet och cybersäkerhet, på grundval av direktiv (EU) 2022/2557 om kritiska entiteters motståndskraft och direktiv (EU) 2022/2555 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen. När det gäller de europeiska samordnare som kan utses om ett projekt stöter på betydande problem i samband med genomförandet föreskrivs i artikel 6 att den period för vilken samordnare utses får förlängas.

Kapitel III handlar om tillståndsgivning och allmänhetens godkännande av projekt av gemensamt intresse. Jämfört med förordning (EU) 2022/869 har detta kapitel reviderats med de tre huvudsakliga målen att 1) uppdatera tillståndsramen för att säkerställa att projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse får bästa möjliga hantering i linje med deras strategiska betydelse och särskilda status, särskilt med hänsyn till de åtgärder för tillståndsgivning som infördes i paketet om marknaderna för vätgas och koldioxidfri gas och det reviderade direktivet om förnybar energi, 2) uppdatera ordningen för tillståndsgivning för att stödja ett påskyndat tillståndsförfarande för elnät, i linje med de behov som konstateras i Draghis rapport och de ändringar som infördes i direktiv (EU) 2019/944, 3) göra ordningen för tillståndsgivning tydligare och effektivare.

Artikel 7 om prioritetstatus för projekt i unionsförteckningen uppdateras så att den innehåller krav på att elprojekt av gemensamt och ömsesidigt intresse automatiskt ska antas ha ett övervägande allmänintresse och, när de ingår i en nationell utvecklingsplan som är föremål för en strategisk miljöbedömning och en lämplig bedömning enligt direktiv 92/43/EEG om de sannolikt kommer att ha en betydande inverkan på Natura 2000-områden, ska kunna undantas, på strikta villkor, från bedömningar enligt särskild miljölagstiftning.

I artikel 8 om organisering av tillståndsprövsprocessen klargörs ansvarsområdena för de nationella behöriga myndigheter som inrättats enligt förordningen i linje med de olika tillståndssystemen, särskilt när det gäller samarbete med andra myndigheter och förmedling av kontakter med projektansvariga. Genom artikeln höjs även kraven på gränsöverskridande samarbete för projekt som omfattar flera jurisdiktioner.

I artikel 9 om insyn och allmänhetens medverkan föreskrivs ett tydligare och enklare förfarande, särskilt genom att rapporteringsskyldigheterna i denna artikel läggs ihop till en enda rapport.

Syftet med artikel 10 om varaktigheten och genomförandet av tillståndprocessen är framför allt att införa en skyldighet att digitalisera tillståndsförfarandena, klargöra vad som anses vara som startdatumet för tillståndsförfarandet, tydliggöra den frivilliga karaktären hos steget med förhandsansökningar, utveckla de olika stegen i processen (avgränsning, granskning, schemaläggning, verifiering av ansökan), klargöra behovet av att ta hänsyn till befintliga studier och godkännanden för att minska mängden dubbelarbete vid fastställandet av den dokumentation som krävs för tillståndprocessen, och införa möjligheten till tyst godkännande av beslut som fattas av de berörda nationella myndigheterna, med undantag för miljöbeslut.

I kapitel IV redogörs för bestämmelserna om sektorsövergripande infrastrukturplanering, vilka har stärkts jämfört med förordning (EU) 2022/689 i syfte att styra planeringen på ett bättre sätt, särskilt när det gäller fastställandet av framtida scenarier, identifieringen av långsiktiga behov och flaskhalsar i energiinfrastrukturen samt hanteringen av dessa behov med de lämpligaste lösningarna.

Genom artikel 11 ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter för att fastställa ett centralt scenario för el-, vätgas- och gassektorerna som ska användas för den unionsomfattande tioårsplanen för nätutveckling, förfarandet för identifiering av infrastrukturbehov, kostnads-nyttoanalysen av hela energisystemet och den gränsöverskridande kostnadsfördelningen för energiinfrastrukturprojekt. För att säkerställa att de uppgifter som används för att utarbeta scenariot är aktuella har kommissionen rätt att begära dem från medlemsstaterna, Entso för el, Entso för gas och ENNOH, beroende på vad som är relevant. Scenariot bör utarbetas på ett sektorsövergripande sätt. Scenarierna för tioårsplanen för nätutveckling har hittills tagits fram av Entso för el, Entso för gas och ENNOH.

I artikel 12 ges Entso för el och ENNOH i uppdrag att utarbeta en rapport om identifiering av infrastrukturbehoven för el respektive vätgas. Syftet med rapporten är att identifiera brister i infrastrukturen som påverkar unionens mål för el och vätgas, särskilt på grundval av en bindande metod som ska utarbetas av Acer och det centrala scenariot i enlighet med artikel 11. I artikeln föreskrivs att rapporterna om identifiering av infrastrukturbehov ska godkännas av det beslutsfattande organet i TEN-E-gruppen, det vill säga den tvärregionala möteskonfigurationen för alla grupper som inrättats enligt förordningen. Särskilt när det gäller el ska rapporten omfatta överväganden om icke-ledningsbundna lösningar vid bedömningen och hanteringen av behoven.

Genom artikel 13 ges kommissionen befogenhet att inleda en process för att matcha behoven i elsystemet och identifiera möjliga lösningar för olösta behov om rapporten om identifiering av infrastrukturbehov för el visar att projekt som lämnats in för inkludering i den unionsomfattande tioårsplanen för nätutveckling inte fullt ut uppfyller de infrastrukturbehov som identifierats i enlighet med artikel 12. Förfarandet för att matcha behoven bör baseras på det befintliga regionala samarbetet, styrs av kommissionen och kopplas till processen för tioårsplanen för nätutveckling.

I artikel 14 ges Entso för el och ENNOH i uppdrag att använda enhetliga metoder inom enskilda sektorer för en harmoniserad kostnads-nyttoanalys som ska omfatta hela energisystemet på unionsnivå vid bedömningen av projekt (i alla kategorier av energiinfrastruktur utom smarta elnät och koldioxid) och som ska ingå i deras respektive unionsomfattande tioårsplaner för nätutveckling. Metoderna ska lämnas in till kommissionen för godkännande. Entso för el och ENNOH ska, som en del av den unionsomfattande tioårsplanen för nätutveckling, beräkna och offentliggöra resultaten av kostnads-nyttoanalyserna för alla projekt för att visa hur nyttan fördelas mellan länderna. I artikeln anges vidare att det är kommissionens uppgift att utarbeta metoder för en harmoniserad

kostnads-nyttoanalys av projekt för smarta elnät och koldioxidprojekt som omfattar hela energisystemet på unionsnivå, vilket även är fallet i dag.

Bestämmelserna i kapitel V handlar om behovet av att utveckla nätet för att tillgodose den stora förväntade ökningen av elproduktion från havsbaserade förnybara energikällor. Kapitlet ger stöd till en samordnad långsiktig planering och utveckling av infrastruktur till havs och på land. Artikel 15 innehåller nyheten att medlemsstaterna, som en del av sina icke-bindande överenskommelser och inom sina särskilda prioriterade havsbaserade nätkorridorer, ska överväga att fastställa specifika gränsöverskridande mål, till exempel för hybridprojekt eller gränsöverskridande sammanlänkingsprojekt, med syftet att så effektivt som möjligt uppnå målen för den produktion av havsbaserad förnybar energi som ska byggas ut i varje havsområde.

Genom kapitel VI stärks bestämmelserna om ett regelverk som möjliggör investeringar med gränsöverskridande inverkan.

För det första anges i artikel 17 vilka principer de nationella tillsynsmyndigheterna ska tillämpa vid fördelningen av kostnader över gränserna, däribland att den gränsöverskridande kostnadsfördelningen, för att säkerställa investeringssäkerheten, ska baseras på ett förhandsavtal om kostnadsfördelning med möjlighet till justeringar i efterhand, förutsatt att sådana justeringar uttryckligen definieras i beslutet om kostnadsfördelning och anges på ett tydligt sätt, inbegripet när det gäller tidsramarna och vilka kostnadskategorier som omfattas. Vid behov ska kostnadsfördelningen mellan medlemsstaterna baseras på fördelningen av nettovinster. I artikeln fastställs även att om 10 % eller mer av ett projekts uppskattade fördelar uppstår i en medlemsstat ska den medlemsstaten och dess nationella tillsynsmyndighet delta i den gränsöverskridande kostnadsfördelningsprocessen. Åter ges i uppdrag att uppdatera sin rekommendation om fastställande av god praxis för handläggning av investeringsansökningar för projekt i linje med ovannämnda principer, att inrätta en central databas över alla beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning som fattats av nationella tillsynsmyndigheter och lägga ut den på sin webbplats samt att tillhandahålla en icke-bindande mall för gränsöverskridande kostnadsfördelning för att underlätta de nationella tillsynsmyndigheternas arbete.

För det andra införs en ny artikel (artikel 18) för att ge stöd till en process enligt vilken projektansvariga får slå samman två eller flera projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse för att underlätta diskussionerna om kostnadsdelning mellan de berörda medlemsstaterna, och med tredjeländer i förekommande fall, och besluten om gränsöverskridande kostnadsfördelning mellan de berörda behöriga myndigheterna i medlemsstaterna eller mellan de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och tredjeländer i förekommande fall. I artikel 18 klargörs dessutom de regler för gemensam kostnads-nyttoanalys och gränsöverskridande kostnadsfördelning som är tillämpliga på sådana sammanslagningar av projekt i syfte att underlätta en eventuell ansökan till FSE.

För det tredje införs en ny artikel (artikel 19) med krav på att systemansvariga för överföringssystem ska avsätta 25 % av de kapacitetsavgifter som inte används som garantier för att den tilldelade kapaciteten faktiskt är tillgänglig eller som kompensation till operatörer av havsbaserade produktionsanläggningar för förnybar el, för att möjliggöra nätinvesteringar i projekt som ingår i unionsförteckningen och som är relevanta för att minska överbelastningen av sammanlänkningar. I artikel 19 fastställs villkoren för användning av medlen, och kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter för att ytterligare specificera de villkor enligt vilka systemansvariga för överföringssystem får använda medlen och villkoren för att frigöra dem. Åter ska uppdatera sin befintliga metod för användningen av intäkter från

överbelastning i enlighet med artikel 19.4 i elförordningen för att se till att den stämmer överens med dessa nya bestämmelser.

Slutligen fastställs i artikel 20 på vilka villkor medlemsstaterna och de nationella tillsynsmyndigheterna får bevilja lämpliga incitament för projekt med högre risker för utvecklingen, uppförandet, driften eller underhållet jämfört med de risker som normalt uppstår i ett jämförbart infrastrukturprojekt.

I kapitel VII fastställs villkoren för att projekten i unionsförteckningen ska vara berättigade till ekonomiskt stöd från Fonden för ett sammanlänkat Europa, inbegripet för de nya infrastrukturkategorierna. Framför allt innehåller artikel 21, jämfört med förordning (EU) 2022/689, en mer ingående beskrivning av de kriterier som är tillämpliga på andra projekt än energiinfrastruktur som omfattas av de nationella tillsynsmyndigheternas behörighet. Eftersom dessa projekt inte omfattas av gränsöverskridande kostnadsfördelning ska de utvärderas av den berörda nationella myndigheten, och villkoren för en sådan utvärdering anges i bestämmelsen. I artikel 22 föreskrivs att de särskilda kriterier som anges i artikel 4.3 och de parametrar som anges i artikel 4.5 i förordningen ska tillämpas vid fastställandet av tilldelningskriterier för unionens ekonomiska stöd enligt förordningen om Fonden för ett sammanlänkat Europa och att ytterligare krav ska fastställas för äldre gasprojekt i Cypern och Malta enligt artikel 27 i förordningen.

Kapitel VIII innehåller slutbestämmelser om delegerade akter, rapportering och utvärdering, bland annat när det gäller digitaliseringen av tillståndsprövsprocessen, förbättringen av den fysiska säkerheten och cybersäkerheten hos gränsöverskridande energiinfrastruktur, användningen av icke-ledningsbundna lösningar, översynen av förordningen samt informations- och publicitetsåtgärder för projekten. Dessutom bibehålls de befintliga undantagen för Maltas och Cyperns gassammanlänkningsfrågor fram till dess att Cypern respektive Malta är direkt sammanlänkade med det transeuropeiska gasnätet eller fram till den 31 december 2029, beroende på vilket som inträffar först. Kapitlet innehåller även en förteckning över de ändringar av andra regelverk på energiområdet som följer av de ändringar som införs genom förordningen, med övergångsbestämmelser och bestämmelser om upphävande av den nuvarande TEN-E-förordningen. Framför allt påverkar den reviderade förordningen inte beviljande, fortsättning eller ändring av ekonomiskt stöd som tidigare beviljats inom ramen för Fonden för ett sammanlänkat Europa, och den befintliga unionsförteckningen över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse ska fortsätta att gälla och ha verkan till dess att en ny unionsförteckning över projekt av gemensamt intresse och projekt av gemensamt intresse enligt denna förordning har upprättats och trätt i kraft.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 och om upphävande av förordning (EU) 2022/869

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 172,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande¹,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande²,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

- (1) I kommissionens meddelande av den 26 februari 2025 om given för en ren industri³ fastställs en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet. Säkerställandet av energi till överkomliga priser är en grundförutsättning för unionsindustrins konkurrenskraft, särskilt för energiintensiva sektorer. Tillgång till energi till överkomliga priser är därför en hörnsten i given för en ren industri och handlingsplanen för överkomliga energipriser⁴. Samtidigt fungerar politiken för fossilfrihet som en kraftfull drivkraft för tillväxt när den är väl integrerad med industri-, konkurrens-, närings- och handelspolitiken i enlighet med kommissionens meddelande av den 29 januari 2025 om en konkurrenskraftskompass för EU⁵. Genom

¹ EUT C , , s. .

² EUT C , , s. .

³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 26 februari 2025, *Given för en ren industri: en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet*, COM(2025) 85 final.

⁴ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 26 februari 2025, *Handlingsplan för överkomliga energipriser – Tillvarata det verkliga värdet av energiunionen för att trygga överkomlig, effektiv och ren energi för alla i EU*, COM(2025) 79 final.

⁵ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 29 januari 2025, *En konkurrenskraftskompass för EU*, COM(2025) 30 final.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119⁶ har unionen fastställt en ambitiös ram för att bli en klimatneutral ekonomi senast 2050.

- (2) Som en del av målsättningarna i förordning (EU) 2021/1119 har det bindande unionsmålet för förnybar energi för 2030 höjts till 42,5 % förnybar energi i unionens energimix senast 2030, med strävan att uppnå 45 %⁷, och det bindande unionsmålet för energieffektivitet har gjorts mer ambitiöst, med en minskning av unionens slutliga energianvändning med 11,7 % fram till 2030, jämfört med prognoserna från 2020⁸. Eftersom delmålet om en minskning av nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 % jämfört med 1990 års nivåer senast 2030 är på god väg att uppnås föreslog kommissionen den 2 juli 2025 en ändring av förordning (EU) 2021/1119⁹ där unionens klimatmål för 2040 fastställs med en 90-procentig minskning av nettoutsläppen av växthusgaser jämfört med 1990 års nivåer.
- (3) Infrastruktur måste finnas på plats för att stödja unionens energiomställning i enlighet med dessa mål, inbegripet snabb elektrifiering, en ökad produktion av förnybar och fossilbränslefri el, ökad användning av förnybara och koldioxidsnåla gaser, integrering av energi och ökad användning av innovativa lösningar. De nuvarande investeringarna i gränsöverskridande energiinfrastruktur är helt klart otillräckliga för omvandlingen och uppbyggandet av den energiinfrastruktur som behövs för att stödja dessa mål, och det finns en betydande klyfta mellan våra behov av gränsöverskridande elinfrastruktur och takten och nivån på infrastrukturutvecklingen på både överförings- och distributionsnätets nivå¹⁰. När det gäller el kommer omkring hälften av det gränsöverskridande elbehovet för 2030 (41 GW av 88 GW) inte att täckas, och denna klyfta förväntas öka under det följande årtiondet. År 2040 kommer behovet av gränsöverskridande elkapacitet att uppgå till 108 GW¹¹. Det är därför nödvändigt att öka investeringarna i energiinfrastruktur, och Draghi-rapporten¹² pekar särskilt på behovet av att snabbt öka utbyggnaden av gränsöverskridande energiinfrastruktur för att fasa ut fossila bränslen i Europas industri. I given för en ren industri¹³ och den åtföljande handlingsplanen för överkomliga energipriser¹⁴ betonar kommissionen att

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag) (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (EUT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (EUT L 231, 20.9.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

⁹ COM(2025) 524 final av den 2 juli 2025.

¹⁰ Acer (2024): *Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system* (2024 års övervakningsrapport).

¹¹ ENTSO-E (2025), TYNDP 2024. *Opportunities for a more efficient European power system by 2050. Infrastructure Gaps Report*.

¹² M. Draghi (2025): *The future of European competitiveness*.

¹³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 26 februari 2025, *Given för en ren industri: en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet*, COM(2025) 85 final.

¹⁴ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 26 februari 2025, *Handlingsplan för överkomliga energipriser – Tillvarata det verkliga värdet av energiunionen för att trygga överkomlig, effektiv och ren energi för alla i EU*, COM(2025) 79 final.

det är avgörande att fullborda energiunionen genom investeringar i energiinfrastruktur och gränsöverskridande nät för att skydda unionsindustrins konkurrenskraft och människors välbefinnande samt för att säkerställa energitrygghet till överkomliga priser.

- (4) I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869¹⁵ fastställs riktlinjer för en snabb utveckling av och driftskompatibilitet för prioriterade korridorer och områden för transeuropeisk energiinfrastruktur för att bidra till att säkerställa en begränsning av klimatförändringarna, i synnerhet genom att uppnå unionens energi- och klimatmål för 2030 och målet om klimatneutralitet senast 2050, samt till att säkerställa sammanlänknings-, energitrygghet, marknads- och systemintegration, konkurrens till nytta för alla medlemsstater, samt överkomliga energipriser. Förordning (EU) 2022/869 föreskriver i synnerhet identifiering av projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse, underlättar genomförandet av dessa projekt och bestämmer villkoren för att de ska vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen. Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse medför dock inte bara betydande positiva externa effekter och främjar solidaritet, utan innebär också, genom sin gränsöverskridande karaktär, särskilda utmaningar för de projektansvariga på grund av skillnader mellan jurisdiktioner, svårigheter med samordning och en ofta asymmetrisk fördelning av kostnader och fördelar. De kräver därför fortfarande en ram på unionsnivå.
- (5) Även om målen i förordning (EU) 2022/869 överlag fortfarande gäller bör den nuvarande ramen för de transeuropeiska energinäten anpassas så att den till fullo återspeglar de förväntade förändringar av energisystemet som kommer att bli följden av den nya politiska situationen och i synnerhet unionens klimatneutralitetsmål för 2050 och det föreslagna delmålet för 2040. I synnerhet behöver nätplaneringen bli mer integrerad för att stödja en inre energimarknad som blir allt mer decentraliserad och präglas av ett ökande antal inbördes beroendeförhållanden, påskynda tillståndprocesserna och säkerställa att säkerheten och motståndskraften hos gränsöverskridande energiinfrastruktur återspeglas på lämpligt sätt i den reviderade ramen för transeuropeiska energinät. Förutom den nya politiska situationen och de nya politiska målen har det även skett en snabb teknisk utveckling under det senaste årtiondet. Denna utveckling bör beaktas i de energiinfrastrukturkategorier som omfattas av denna förordning, urvalskriterierna för projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse samt de prioriterade korridorerna och områdena. Samtidigt bör bestämmelserna i den här förordningen inte påverka en medlemsstats rätt att bestämma villkoren för utnyttjandet av dess energiresurser, dess val mellan olika energikällor eller energiförsörjningens allmänna struktur, i enlighet med artikel 194 i fördraget.
- (6) Genomförandet av de 13 identifierade prioriterade korridorerna och tematiska områdena för transeuropeisk energiinfrastruktur är avgörande för att uppnå unionens energi- och klimatmål, inbegripet ytterligare marknadsintegration, energitrygghet, klimatneutralitetsmålet för 2050 samt överkomliga energipriser. Dessa prioriteringar omfattar investeringar i överföring och lagring av el, havsbaserade nät för förnybar energi, smarta elnät, utrustning och anläggningar som är utformade för att säkerställa skydd av och motståndskraft för befintliga kritiska linjesegment, överföring, lagring

¹⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

och terminaler för vätgas, elektrolysanläggningar och transport och lagring av koldioxid samt utrustning och anläggningar för övervakning, kontroll och digitalisering som är nödvändiga för befintliga högspänningsnät av gränsöverskridande betydelse.

- (7) Unionens energiinfrastruktur bör uppgraderas så att dess motståndskraft ökar mot naturliga eller av människan orsakade katastrofer, negativa konsekvenser av klimatförändringar, avsiktliga fientliga handlingar och hot mot dess säkerhet, särskilt när det gäller europeisk kritisk infrastruktur i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557¹⁶.
- (8) I det nuvarande geopolitiska läget är det för försörjningstrygghetens skull viktigt att säkerställa ett oavbrutet flöde av el över gränserna. För detta krävs inte bara motståndskraft hos sammanlänknings mellan medlemsstaterna, utan även motståndskraft hos kritiska linjesegment. Därför bör denna förordning införa en ny infrastrukturkategori i form av investeringar i utrustning och anläggningar som är direkt anslutna till kritiska linjesegment och som är utformade för att förbättra deras motståndskraft och skyddet av dem. Denna nya infrastrukturkategori bör omfatta kritiska linjesegment, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943¹⁷, vilka stöder nätsäkerheten och försörjningstryggheten inom ramen för medlemsstaternas krisscenarier och riskberedskapsplaner i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941¹⁸.
- (9) Även om utländska investeringar kan medföra fördelar såsom fler finansieringsalternativ för kapitalintensiva projekt, kan de också öka unionens exponering för energitrygghetsrelaterade risker som störningar av eller minskad tillförlitlighet i gränsöverskridande flöden, särskilt om sådana utländska investeringar har sitt ursprung i tredjeländer vars geopolitiska intressen skiljer sig från unionens. Insyn i den verkliga huvudmannens ägande av gränsöverskridande energiinfrastruktur och projekt med gränsöverskridande verkan, inbegripet information om den yttersta investeraren och kapitaldeltagandet i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452¹⁹, är därför avgörande för att förhindra att unionen blir beroende av icke-betrodda tredjeländer och denna information bör beaktas vid urvalet av projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse.
- (10) För att säkerställa kostnadseffektiv och påskyndad nätutveckling och tillgång till nät i unionen bör icke ledningsburna lösningar spela en framträdande roll som komplement till fysisk förstärkning av nät för att tillgodose systembehov, eftersom sådana lösningar kan byggas ut snabbare och till lägre kostnader. Användning av sådan teknik bör övervägas innan man investerar i utbyggnad av nätinfrastrukturen. I detta syfte bör en ny infrastrukturkategori inrättas som omfattar investeringar i teknik för icke ledningsburna lösningar och digitala lösningar, inbegripet programvarulösningar, om

¹⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 av den 14 december 2022 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG (EUT L 333, 27.12.2022, s. 164, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>).

¹⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (EUT L 158, 14.6.2019, s. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>).

¹⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 av den 5 juni 2019 om riskberedskap inom elsektorn och om upphävande av direktiv 2005/89/EG (EUT L 158, 14.6.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj>).

¹⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 av den 19 mars 2019 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen (EUT L 79I, 21.3.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

de används i befintliga kritiska linjesegment som är relevanta för gränsöverskridande handel och om de medför kvantifierade fördelar för marknadsintegrationen i form av ökad gränsöverskridande kapacitet.

- (11) Ett lagstiftningspaket om koldioxidfri gas och vätgas antogs genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789²⁰ och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788²¹ för att fastställa gemensamma regler på unionsnivå för omställningen till förnybara och koldioxidsnåla gaser. De infrastrukturkategorier som fastställs i denna förordning bör vara helt anpassade till målen för det paketet och säkerställa att energiinfrastrukturprojekt har en betydande gränsöverskridande verkan. När det är tekniskt möjligt och när det är den effektivaste lösningen bör möjligheten att anpassa befintlig infrastruktur och utrustning beaktas vid utvecklingen av sådana projekt.
- (12) Regionala grupper (*grupper*) bör inrättas, med uppgift att föreslå och se över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse, så att det fastställs regionala förteckningar över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse. För att säkerställa bred samsyn bör dessa grupper omfatta medlemsstater, nationella tillsynsmyndigheter, projektansvariga och berörda intressenter, och sörja för ett nära samarbete mellan dem. Inom ramen för det samarbetet bör de nationella tillsynsmyndigheterna vid behov bistå grupperna med rådgivning, bland annat om huruvida de föreslagna projekten är genomförbara utifrån den nationella lagstiftningen, och om den tidsplan som föreslagits för tillsynsmyndigheternas godkännande är genomförbar.
- (13) För att effektivisera nätplanerings- och projektutvecklingsprocesserna bör samarbetet mellan grupperna stärkas. Kommissionen måste spela en viktig roll i att underlätta detta samarbete så att den möjliga inverkan som projekt som utvecklats inom en region kan ha på andra regioner kan diskuteras.
- (14) Som ett komplement till grupperna har flera regionala samarbetsforum inrättats med stöd av kommissionen. Regionalt samarbete inom och mellan forumen och grupperna är ett viktigt verktyg för att säkerställa en djupare integration av det europeiska energisystemet. De fyra högnivågrupperna omfattar olika europeiska regioner, och har även deltagande av tredjeländer: den baltiska energimarknadens sammanläkningsplan (Bemip), energisamarbetet för Nordsjön (NSEC), högnivågruppen för sammanlänkningsplaner för sydvästra Europa (SWE) och högnivågruppen för central- och sydosteuropeiska energiförbindelser (Cesec). Det regionala samarbetet i dessa forum har framgångsrikt stött övervakning och har påskyndat genomförandet av viktiga energiinfrastrukturprojekt med en regional dimension och av åtgärder för marknadsintegration. Följaktligen bör dessa regionala samarbetsforum i allt högre grad användas för att stödja uppnåendet av målen i denna förordning.

²⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789 av den 13 juni 2024 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 och (EU) 2022/869 samt beslut (EU) 2017/684, och om upphävande av förordning (EG) nr 715/2009 (EUT L, 2024/1789, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>).

²¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av direktiv (EU) 2023/1791 och om upphävande av direktiv 2009/73/EG (EUT L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

- (15) En ny unionsförteckning över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse (*unionsförteckningen*) bör upprättas vartannat år. Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som slutförts eller som inte längre uppfyller de relevanta kriterier och krav som fastställs i denna förordning bör inte finnas med i den följande unionsförteckningen.
- (16) Befintliga projekt av gemensamt intresse och befintliga projekt av ömsesidigt intresse som ska införas i den följande unionsförteckningen bör omfattas av samma urvalsprocess för upprättande av regionala förteckningar och för upprättande av unionsförteckningen som tillämpas på föreslagna projekt, såvida de inte har fått den relevanta nationella tillsynsmyndighetens godkännande eller ett slutligt investeringsbeslut som ger tillräcklig säkerhet om projektets uppförande eller projekt som redan är under uppförande och uppvisar tillräckliga framsteg i sin årsrapport, i vilket fall de bör kvarstå i unionsförteckningen.
- (17) Om befintliga projekt av gemensamt intresse och befintliga projekt av ömsesidigt intresse som ska tas upp i följande unionsförteckning omfattas av samma urvalsprocess för upprättande av regionala förteckningar och för upprättande av unionsförteckningen som tillämpas på föreslagna projekt, bör den administrativa bördan minskas i möjligaste mån, till exempel genom användning av projektinformation som tidigare lämnats i bedömningen, om den fortfarande är aktuell.
- (18) Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse bör uppfylla gemensamma, transparenta och objektiva allmänna och särskilda kriterier med beaktande av deras bidrag till de energipolitiska målen. För att vara berättigade att införas i unionsförteckningen bör föreslagna elprojekt, med undantag för smarta elnät och projekt som särskilt utformats för att förbättra motståndskraften för befintliga kritiska linjesegment och skyddet av dem, ingå i den senast tillgängliga unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen. På samma sätt bör föreslagna projekt för vätgas och elektrolysanläggningar ingå i den senast tillgängliga unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen.
- (19) Hållbarhet när det gäller integrering av förnybara energikällor i nätet eller minskning av växthusgasutsläpp, beroende på vad som är tillämpligt, är ett nyckelkriterium för att säkerställa att politiken för de transeuropeiska energinäten är förenlig med unionens energi- och klimatmål och klimatneutralitetsmålen för 2050, med beaktande av varje medlemsstats särdrag när det gäller att uppnå klimatneutralitetsmålet. Hållbarhet är därför ett av de bedömningskriterier som bör tillämpas för alla projektkategorier.
- (20) Det finns ett växande behov av bättre marknadsintegration och sammanlänkning av unionens nät med näten i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och energigemenskapen. Därför bör fördelarna med och kostnaderna för projekt av ömsesidigt intresse mellan en medlemsstat och ett EES-land eller en avtalsslutande part i energigemenskapen beaktas kumulativt för unionen och för det berörda EES-landet eller den berörda avtalsslutande parten i energigemenskapen.
- (21) Unionen bör underlätta infrastrukturprojekt vilka direkt kopplar samman unionens nät med nät i tredjeländer, vilka är till ömsesidig nytta och är nödvändiga för energiomställningen och uppnåendet av klimatmålen, och vilka också uppfyller de särskilda kriterierna för relevanta infrastrukturkategorier enligt denna förordning. För att stärka inriktningen på gränsöverskridande projekt och upprätthålla komplementariteten med unionens utrikespolitik bör projekten, när det gäller projekt av ömsesidigt intresse, direkt koppla samman en medlemsstat med den första anslutningspunkten för elnät eller för vätgas eller koldioxid i tredjelandet.

- (22) När det gäller projekt av ömsesidigt intresse som rör elnät bör endast sammanlänkingsprojekt som kopplar samman energisystem vara stödberättigade, förutsatt att deras överföringskapacitet kan användas fullt ut för marknadsutbyten. Det är respektive systemansvariga för överföringssystemens ansvar att i förväg bedöma varje projekts inverkan på nätsäkerheten och nätstabiliteten för att bekräfta att projektet kan integreras fullt ut i de berörda ländernas elnät.
- (23) Det är nödvändigt att säkerställa att projekt av ömsesidigt intresse, vilka beviljas prioriterad behandling, verkligen främjar unionens inre marknad, försörjningstrygghet och klimatneutralitetsmål. Därför bör projekt av ömsesidigt intresse vara berättade att införas i unionsförteckningen endast under förutsättning att den politiska ramen i berörda tredjeländer har en hög nivå av konvergens och stöds av verkställighetsmekanismer, och att det visas att sådana projekt bidrar till unionens och tredjeländernas övergripande energi- och klimatpolitiska mål när det gäller försörjningstrygghet och utfasning av fossila bränslen.
- (24) En hög nivå av konvergens när det gäller den politiska ramen bör antas föreligga hos EES-länderna och de avtalsslutande parterna i energigemenskapen eller kan, när det gäller andra tredjeländer, påvisas genom bilaterala avtal som innehåller relevanta bestämmelser om klimat- och energipolitiska mål om utfasning av fossila bränslen och ytterligare bedömas av lämplig grupp med stöd av kommissionen. Dessutom bör det tredjeland med vilket unionen samarbetar i utvecklingen av projekt av ömsesidigt intresse underlätta en liknande tidsplan för påskyndat genomförande och andra politiska stödåtgärder i enlighet med denna förordning.
- (25) Det berörda tredjelandet bör säkerställa att den del av projektet av ömsesidigt intresse som är belägen i tredjelandet och eventuella ytterligare investeringar som är nödvändiga för att uppnå de totala fördelarna med det projekt av ömsesidigt intresse som ska genomföras, som förstärkningar av inhemska nät, också prioriteras och genomförs i tid för att säkerställa att projektet utnyttjas fullt ut.
- (26) För att säkerställa att projekt för lagring av koldioxid som involverar tredjeländer bidrar till gränsöverskridande transport och lagring av koldioxid på ett sätt som är förenligt med unionens klimat- och miljökrav bör sådana projekt endast vara stödberättigade om de är nödvändiga för att gränsöverskridande transport och lagring av koldioxid ska fungera och om tredjelandet upprätthåller och effektivt verkställer en lämplig rättslig ram. Den rättsliga ramen i tredjelandet bör säkerställa tillämpningen av standarder och skyddsåtgärder som förhindrar koldioxidläckage och som säkerställer att den permanenta lagringen av koldioxid är säker och ändamålsenlig för att skydda klimatet, människors hälsa och ekosystemen. Dessa standarder och skyddsåtgärder bör ge en skyddsnivå som åtminstone är likvärdig med den som fastställs i unionsrätten. EES-länderna och de avtalsslutande parterna i energigemenskapen bör antas ha sådana standarder och skyddsåtgärder.
- (27) Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse bör genomföras så snabbt som möjligt samt övervakas noga av de nationella behöriga myndigheterna, Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (*byrån*) och grupperna, samtidigt som tillbörlig hänsyn tas till kraven på intressenters deltagande och till miljölagstiftningen, och den administrativa bördan för projektansvariga minimeras. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt bedömningen av risker i fråga om klimatanpassning, fysisk säkerhet och cybersäkerhet, i tillämpliga fall på grundval av

kraven i direktiv (EU) 2022/2557 vad gäller kritiska entiteters motståndskraft och kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555²² vad gäller åtgärder för en hög cybersäkerhetsnivå i hela unionen, och de projektansvariga bör rapportera till de nationella behöriga myndigheterna om de åtgärder som vidtagits till följd av de bedömda riskerna. De projektansvariga bör också rapportera om efterlevnaden av miljölagstiftningen och visa att projekten inte orsakar betydande skada för miljön i den mening som avses i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852²³. I fråga om befintliga projekt av gemensamt intresse som har nått tillräcklig mognad bör dessa överväganden beaktas när grupperna väljer ut projekt till den följande unionsförteckningen.

- (28) Kommissionen bör ha möjlighet att utse europeiska samordnare för projekt som drabbas av särskilda svårigheter eller förseningar, för att underlätta genomförandet av projekt som stöter på svårigheter.
- (29) Tillståndprocessen bör varken leda till att den administrativa bördan blir oproportionerligt stor i förhållande till projektets omfattning eller komplexitet, eller skapa hinder, vare sig för utvecklingen av de transeuropeiska energinäten eller för marknadstillträdet.
- (30) Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse bör ges prioriterad status på nationell nivå så att man säkerställer snabb administrativ behandling och brådskande behandling i alla rättsliga förfaranden och tvistlösningsförfaranden som rör dessa projekt.
- (31) Medlemsstater som för närvarande inte tillmäter energiinfrastrukturprojekt största möjliga nationella betydelse i tillståndprocessen bör uppmuntras att överväga att börja högprioritera sådana projekt, särskilt i fall där detta skulle påskynda tillståndprocessen.
- (32) Medlemsstater som för närvarande inte har några påskyndade eller brådskande rättsliga förfaranden som är tillämpliga på energiinfrastrukturprojekt bör uppmuntras att överväga att införa sådana förfaranden, särskilt genom att utvärdera om detta skulle påskynda genomförandet av sådana projekt.
- (33) Projekt som rör vätgastillgångar, elektrolysanläggningar och koldioxidtillgångar bidrar till energi- och klimatmålen, bland annat när det gäller behovet av att påskynda utbyggnaden av förnybar energi och integreringen av förnybar energi i energimixen. Därför bör alla projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som rör vätgas, elektrolysanläggningar och koldioxidtillgångar anses vara av allmänintresse ur ett energipolitiskt perspektiv, och det bör vara möjligt för medlemsstaterna att betrakta dem som projekt av övervägande allmänintresse, med undantag för kulturarv och situationer där det finns tydliga bevis för betydande negativ miljöpåverkan som inte kan begränsas eller kompenseras.
- (34) Elinfrastrukturprojekt anses vara avgörande för att uppnå klimatneutralitet, då de integrerar förnybara energitillgångar, flexibilitetslösningar, energilagring och

²² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 av den 14 december 2022 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet) (EUT L 333, 27.12.2022, s. 80, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>).

²³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198, 22.6.2020, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

elektrifiering i allmänhet. Fram till dess att unionens klimatneutralitetsmål har uppnåtts bör sådana projekt därför antas vara av övervägande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet vid en avvägning mellan olika rättsliga intressen, med undantag för kulturarv, och om det finns tydliga bevis för att dessa projekt har betydande negativ miljöpåverkan som inte kan begränsas eller kompenseras, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944²⁴.

- (35) På grund av den betydelse som projekt i unionsförteckningen har för uppnåendet av klimatneutralitet, samt den strategiska betydelsen av sådana projekt, bör det vara möjligt för medlemsstaterna att undanta projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse avseende el²⁵, vilka uttryckligen har införts i en nationell utvecklingsplan som varit föremål för en strategisk miljöbedömning i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG²⁶ samt vilka, om de sannolikt kommer att ha en betydande inverkan på Natura 2000-områden, har varit föremål för en lämplig bedömning i enlighet med artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG, från miljökonsekvensbedömningar enligt direktiv 2011/92/EU, från bedömningar av deras konsekvenser för skyddet av arter i enlighet med artikel 12.1 i direktiv 92/43/EEG och artikel 5 i direktiv 2009/147/EG och från bedömningar av deras konsekvenser för Natura 2000-områden. Sådana undantag bör vara möjliga till dess att klimatneutralitet uppnås.
- (36) För att begränsa eventuella konsekvenser av sådana undantag bör medlemsstaternas behöriga myndigheter efter granskningen säkerställa att lämpliga och proportionella begränsningsåtgärder tillämpas, med beaktande av användningen av bästa tillgängliga teknik. Där det inte är möjligt att tillämpa sådana begränsningsåtgärder bör de behöriga myndigheterna säkerställa att de projektansvariga vidtar lämpliga kompensationsåtgärder för att hantera sådana konsekvenser, vilket, om inga andra proportionella kompensationsåtgärder finns tillgängliga, kan ske i form av en ekonomisk ersättning för artskyddsprogram. Om ett projekt sannolikt kommer att ha betydande negativa miljökonsekvenser i en annan medlemsstat bör de nationella behöriga myndigheterna dessutom säkerställa samarbete mellan de berörda medlemsstaterna för att identifiera åtgärder för att undvika de betydande konsekvenserna eller, vid behov, begränsa eller kompensera för dem.
- (37) För att påskynda utbyggnaden av det transeuropeiska energinätet bör villkoren för tillämpning av särskilda undantag enligt unionens miljölagstiftning tydliggöras. Vid en bedömning av huruvida det finns tillfredsställande alternativa lösningar till energiprojekt bör omfattningen framför allt begränsas till alternativa lösningar som säkerställer att samma mål uppnås inom samma eller en liknande tidsram utan att detta leder till betydligt högre kostnader. När de berörda myndigheterna jämför tidsramen och kostnaden för tillfredsställande alternativa lösningar bör de kunna ta hänsyn till behovet av att snabbt och kostnadseffektivt bygga ut projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse i enlighet med de prioriteringar som anges i deras

²⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

²⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EUT L 26, 28.1.2012, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj> <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/93/oj>).

²⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (EGT L 197, 21.7.2001, s. 30, <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).

integrerade nationella energi- och klimatplaner och uppdateringar av dessa som lämnats in till kommissionen i enlighet med förordning (EU) 2018/1999.

- (38) Vid tillämpningen av det relevanta undantaget i direktiv 92/43/EEG är det på samma sätt lämpligt att de berörda myndigheterna, i motiverade fall och då det rimligen kan visas – innan åtgärderna vidtas – att planen eller projektet inte oåterkalleligt skulle påverka Natura 2000-nätverkets övergripande samstämmighet, att områdets miljöintegritet skulle bevaras och att en hög skyddsnivå för Natura 2000-områdena skulle säkerställas, får tillåta att kompensationsåtgärder genomförs parallellt med genomförandet av planen eller projektet.
- (39) För att minska komplexiteten, öka effektiviteten och insynen och bidra till att förbättra samarbetet mellan medlemsstaterna bör medlemsstaterna säkerställa att det finns en enda behörig myndighet som ansvarar för att underlätta och samordna alla tillståndprocesser i syfte att utfärda ett övergripande beslut, för att samarbeta med andra berörda myndigheter och nationella behöriga myndigheter i andra medlemsstater, för att fungera som enda kontaktpunkt för projektansvariga och förmedla deras kontakter med andra myndigheter och för att övervaka utvecklingen för och förseningarna av projekt i unionsförteckningen.
- (40) För att effektivisera förfarandena bör de nationella behöriga myndigheterna också ansvara för att säkerställa att tidsplanen för tillståndsgivning för hybridprojekt för överföring och produktion anpassas till projektets alla tillgångar på ett sätt som påskyndar tillståndprocessen för produktions- och överföringstillgångarna.
- (41) För att förenkla och påskynda tillståndprocessen för projekt i unionsförteckningen som är belägna i två eller fler medlemsstater bör de berörda medlemsstaterna gemensamt utse en enda kontaktpunkt bland de nationella behöriga myndigheterna. Tillgången till en enda myndighet som underlättar processen och utfärdar det slutliga övergripande beslutet bör minska den administrativa bördan för projektutvecklare och minska komplexiteten, öka effektiviteten och påskynda tillståndprocessen, särskilt när medlemsstaterna föreskriver gemensamma förfaranden med anpassade tidsplaner och bedömningar. För att säkerställa ett ändamålsenligt gränsöverskridande samarbete bör kommissionen fokusera på identifierade prioriterade sammanläkningsprojekt och stärka samordningen och övervakningen av genomförandet av och tillståndsgivningen för dem. I detta syfte bör kommissionen hjälpa medlemsstaterna att identifiera gemensamma förfaranden för att tillståndprocessen ska bli effektiv och ändamålsenlig.
- (42) När så är lämpligt bör medlemsstaterna kunna låta de övergripande besluten innefatta beslut som fattats i samband med förhandlingar med enskilda markägare om att bereda tillträde eller ge äganderätt eller besittningsrätt till mark i fråga om fysisk planering, där det i stora drag fastställs hur marken i en bestämd region ska användas, bland annat för vägar, järnvägar, byggnader och naturskyddsområden, vilken inte utförs endast för det planerade projektet och beviljandet av drifttillstånd. I samband med tillståndprocessen bör ett projekt av gemensamt intresse kunna omfatta tillhörande infrastruktur i den utsträckning den ofrånkomligen behövs för att projektet ska kunna uppföras eller fungera.
- (43) Denna förordning, särskilt bestämmelserna om tillståndsgivning, allmänhetens medverkan och genomförande av projekt av gemensamt intresse, bör tillämpas utan att det påverkar tillämpningen av unionsrätten och internationell rätt, inbegripet bestämmelser om skydd av miljön och människors hälsa och bestämmelser som

antagits inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken och den integrerade havspolitik, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/89/EU²⁷.

- (44) Det är mycket viktigt att informera och hålla samråd med intressenter, inbegripet det civila samhället, för att projekten ska bli framgångsrika och invändningarna mot dem begränsas. Trots att det finns etablerade standarder för att säkerställa allmänhetens medverkan i beslutsprocesser på miljöområdet, vilka tillämpas fullt ut på projekt av gemensamt intresse, bör krav på ytterligare åtgärder ställas för att säkerställa högsta möjliga standarder för insyn och allmänhetens medverkan i alla frågor som är av betydelse för tillståndsprocessen för projekt av gemensamt intresse. Det förhandssamråd som föregår tillståndsprocessen bör, om det redan omfattas av nationella regler som håller samma standard som eller högre standard än kraven i denna förordning, göras frivilligt och dubblering av rättsliga krav bör undvikas.
- (45) Ett korrekt och samordnat genomförande av direktiven 2001/42/EG och 2011/92/EU och, i tillämpliga fall, FN:s ekonomiska kommission för Europas konvention om tillgång till information, allmänhetens medverkan i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor²⁸, som undertecknades i Århus den 25 juni 1998 (*Århuskonventionen*) och av konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang²⁹, som undertecknades i Esbo den 25 februari 1991 (*Esbokonventionen*) bör säkerställa att huvudprinciperna för bedömning av miljö- och klimatkonsekvenser harmoniseras, även i ett gränsöverskridande sammanhang. Kommissionen har utfärdat riktlinjer för att stödja medlemsstaterna i deras arbete med att rationalisera förfarandena för miljökonsekvensbedömningar för energinfrastruktur och att säkerställa en konsekvent tillämpning av de förfaranden för miljökonsekvensbedömningar som enligt unionsrätten krävs för projekt av gemensamt intresse.
- (46) Det är viktigt att tillståndsprocessen rationaliseras och förbättras, samtidigt som man i möjligaste mån och med vederbörligt beaktande av subsidiaritetsprincipen respekterar nationella befogenheter och förfaranden för uppförande av ny energinfrastruktur. Med tanke på det brådskande behovet av att utveckla energinfrastruktur bör den förenklade tillståndsprocessen innefatta en tydlig tidsfrist för de relevanta myndigheternas beslut om uppförande av projektet. Denna tidsfrist bör främja en ändamålsenlig utformning och hantering av förfaranden. I denna förordning bör det fastställas maximala tidsfrister. Medlemsstaterna kan emellertid sträva efter att förkorta tidsfristerna där så är möjligt, i synnerhet för projekt som smarta nät vilka kanske inte kräver en lika komplicerad tillståndsprocess som den som tillämpas på projekt för överföringsinfrastruktur.
- (47) De tillståndsgivande myndigheternas brist på resurser och bristande digitalisering av tillståndsprocesserna och datatillgänglighet är flaskhalsar som bromsar tillståndsprocesserna. Digitalisering och en lämplig användning av AI-funktioner förväntas påskynda förfarandena och effektivisera processerna genom att göra det möjligt att hantera ansökningar snabbare, och förväntas också öka insynen genom förbättrad tillgång till information om procedursteg och förföreskrifter. Digitaliseringen av tillståndsprocesserna släpar dock efter, och data sprids ofta mellan

²⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/89/EU av den 23 juli 2014 om upprättandet av en ram för havsplanering (EUT L 257, 28.8.2014, s. 135, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj>).

²⁸ EUT L 124, 17.5.2005, s. 4.

²⁹ EGT C 104, 24.4.1992, s. 7.

olika behöriga myndigheter utan användning av enhetliga digitala processer eller plattformar och utan säkerställande av driftskompatibilitet. Detta leder till oklarhet om ansökningarnas status och är ett hinder för identifieringen av flaskhalsar. Medlemsstaterna bör därför inrätta en digital plattform på nationell nivå för alla steg i tillståndprocesserna för projekt för förnybar energi, lagring och nät, så att digitaliseringen av förfarandena är enhetlig, driftskompatibel och medger insyn och att man till fullo drar nytta av dess fördelar för att påskynda tillståndprocessen. Dessa plattformar bör göra det möjligt för projektansvariga att lämna in ansökningar och kontrollera deras status, anvisa dem till behöriga myndigheter och ge myndigheterna tillgång till alla relevanta uppgifter och all relevant information så att de kan behandla dem utan mellanliggande pappersbaserade steg. Dessutom bör dessa plattformar göra det möjligt att extrahera statistik för övergripande kontroll av hur tillståndprocesserna fortlöper i medlemsstaterna. De digitala plattformarna bör förlita sig på säkra och driftskompatibla medel som för fysiska personer tillhandahålls genom europeiska digitala identitetsplånböcker, i enlighet med kraven i förordning (EU) nr 910/2014, och som i framtiden för juridiska personer tillhandahålls genom europeiska företagsplånböcker, i enlighet med [förordning (EU) nr XXX/20YY], för att möjliggöra elektronisk identifiering och autentisering, undertecknande eller stämpling av handlingar, inlämning av handlingar och avsändande eller mottagande av anmälningar mellan behöriga myndigheter och ekonomiska aktörer.

- (48) De behöriga myndigheterna bör ansvara för att säkerställa att de tidsfrister som fastställs i denna förordning iakttas. I linje med det brådskande behovet av att bygga ut energinfrastruktur och den strategiska roll som projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse spelar för uppnåendet av unionens energi- och klimatmål, och i den mån begreppet tyst medgivande finns i nationell rätt, bör medlemsstaterna dessutom säkerställa att en avsaknad av svar från de nationella behöriga myndigheterna inom den tidsfrist som fastställs i denna förordning, eller en avsaknad av svar från en berörd myndighet inom den tidsfrist som fastställts av den nationella behöriga myndigheten, leder till ett tyst medgivande till eller ett positivt svar på yttrandet, godkännandet eller tillståndet i fråga, med undantag för miljöbeslut, och att en sådan slutsats offentliggörs.
- (49) Tillståndprocessen bör omfatta två förfaranden, nämligen det frivilliga föransökningsförfarandet där förberedelserna för en fullständig ansökan lämnas in och godkänns av den nationella behöriga myndigheten, och det obligatoriska formella tillståndsförfarandet som inleds genom godkännandet av akten och avslutas när myndigheterna fattar ett övergripande beslut. Under föransökningsfasen bör de nationella behöriga myndigheterna utföra en rad uppgifter. De bör granska projektet och underrätta den projektansvarige om vilka godkännanden, studier, tillstånd och bedömningar som krävs för att slutföra tillståndprocessen, inbegripet de miljöbedömningar och begränsnings- eller kompensationsåtgärder som bör vidtas. De bör fastställa omfattningen av och detaljnivån för den dokumentation som identifieras i slutsatserna från granskningen, och säkerställa att ingen ytterligare dokumentation kommer att begäras från den projektansvarige utom om det har skett en väsentlig förändring av projektet eller dess omgivande miljö som innebär att de villkor och antaganden som har använts för att fastställa omfattningen inte är tillämpliga. De bör utarbeta en detaljerad tidsplan för tillståndprocessen. Efter att ha mottagit utkastet till ansökan, inklusive alla förberedande handlingar, bör dessa myndigheter besluta om akten ska anses vara fullständig eller om den måste kompletteras med den information som saknas, i enlighet med vad som identifierades vid föransökningsförfarandet.

- (50) Om de nationella behöriga myndigheterna anser att detta är effektivt får de utforma tillståndskraven så att tillståndprocessen och de offentliga samråden om ett visst projekt äger rum i faser, förutsatt att detta förenklar och påskyndar tillståndprocessen.
- (51) Denna förordning bör endast tillämpas på tillståndsgivning för projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse, allmänhetens medverkan i och den rättsliga behandlingen av projekten. Medlemsstaterna bör dock kunna anta nationella bestämmelser för att tillämpa samma eller liknande regler på andra projekt som inte har status som projekt av gemensamt intresse eller projekt av ömsesidigt intresse inom tillämpningsområdet för denna förordning.
- (52) Processen för den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen utgör en solid grund för identifiering av projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse. Det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el (*Entso för el*), det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för gas (*Entso för gas*), det europeiska nätverket av systemansvariga för vätgasnät (ENNOH) och systemansvariga för överföringssystem fortsätter att spela en viktig roll i processen, men det krävs mer rationalisering och styrning, särskilt för fastställandet av framtidsscenarier, identifieringen av långsiktiga luckor i infrastrukturen och flaskhalsar i energiinfrastrukturen och åtgärdandet av dessa brister med de lämpligaste lösningarna, för att öka processens politiska tyngd, relevans och robusthet. Byrån och kommissionen bör därför få en större roll i processen för att utarbeta de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna i enlighet med förordningarna (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789.
- (53) Med tanke på att det valda scenariot och dess underliggande antaganden spelar en viktig roll i den unionsomfattande planeringsprocessen för nätutveckling bör kommissionen spela en central roll i fastställandet. Detta bör bidra till att rationalisera insatserna och säkerställa att unionens politiska mål uppnås bättre. Det är också lämpligt att de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna baseras på ett centralt scenario, eventuellt med känslighetsanalyser av scenariot i händelse av förändrade yttre förhållanden, eftersom huvudsyftet med scenariot är att tillhandahålla en gemensam grund för bedömningen av luckor i infrastrukturen och fördelar med projekt som föreslås som projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse. Den ökade betydelsen av det centrala scenariot kräver ett nära deltagande av Entso för el, ENNOH och Entso för gas, medlemsstaterna och byrån för att säkerställa att relevanta data och relevant information tillhandahålls och att scenariot anpassas till den nationella utvecklingen. Referensgruppen för intressenter bör fortsätta att tillhandahålla samordnade synpunkter och råd från intressenter vad gäller utarbetande av scenarier.
- (54) Processen för att identifiera infrastrukturbehov bör i större utsträckning än nu vägleda planerade infrastrukturinvesteringar. Jämfört med nuvarande praxis bör processen vara mer omfattande, och sektorsövergripande kopplingar och icke ledningsburna lösningar bör beaktas mer ingående, i syfte att tydligt identifiera vilka lösningar som tjänar energisystemet bäst när det gäller uppnåendet av energi- och klimatmålen. Byrån bör involveras mer i fastställandet av ramen för processen och kontrollen av den för att öka acceptansen för de efterföljande lösningar som krävs för att åtgärda luckorna. Byrån bör utveckla metoder för den process för att identifiera infrastrukturbehov som Entso för el och ENNOH ska genomföra, i syfte att säkerställa att resultaten är tillräckligt robusta och att de överensstämmer med de principer som fastställs i denna förordning. TEN-E-gruppens beslutsfattande organs slutliga godkännande av

rapporten om identifierade behov bör vara en stark signal till de projektansvariga om var de möjliga projekten behövs.

- (55) När processen för att identifiera infrastrukturbehov görs mer heltäckande och detaljerad bör detta göra det möjligt att förbättra matchningen mellan planerade projekt och behoven av utbyggnad av överföringskapaciteten. Det bör också göra det möjligt att inrätta en uppföljningsprocess som leder till identifiering av nya lösningar på icke tillgodosedda behov. Det är framför allt systemansvariga för överföringssystem som bör föreslå möjliga projekt för att åtgärda bristerna, men alternativa lösningar från andra intressenter bör också övervägas. Därför bör behovsmatchningsprocesser vara ett resultat av regionalt samarbete och involvera berörda intressenter i diskussionerna. Kommissionens centrala roll i processen bör stärka det regionala samarbetet och medlemsstaternas, de nationella tillsynsmyndigheternas, de projektansvarigas och andra berörda intressenters deltagande i arbetet med att ta fram de lämpligaste projekten, oavsett om det rör sig om icke ledningsburna lösningar eller infrastrukturlösningar för att fylla eventuella icke tillgodosedda behov. Om framstegen med att åtgärda kvarstående brister är otillräckliga bör kommissionen som en sista utväg ha rätt att utlysa en ansökningsomgång för att komma till rätta med dem. Det bör säkerställas att stödberättigade projekt så snart som möjligt tas med i de följande nationella utvecklingsplanerna, den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen och unionsförteckningen.
- (56) En kostnads-nyttoanalys som omfattar hela energisystemet är nödvändig för att säkerställa att infrastrukturplaneringen återspeglar de föränderliga behoven i ett integrerat system där fossila bränslen fasats ut, och där bör alla relevanta kostnader och fördelar bedömas på ett konsekvent sätt i syfte att identifiera de effektivaste lösningarna för att uppnå unionens energi- och klimatmål. Icke ledningsburna lösningar, såsom dynamisk lednings- och transformator kapacitet, avancerade styrsystem för effektförbrukning eller digitala tvillingplattformar, bör spela en större roll för att tillgodose nätbehov både i drifts- och utbyggnadshänseende och bör därför också omfattas av kostnads-nyttoanalysen av hela energisystemet.
- (57) Den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen bör ge en heltäckande översikt över planerade infrastrukturprojekt med gränsöverskridande verkan i unionen. Icke ledningsburna lösningar och flexibilitetslösningar bör utgöra en integrerad del av planen så att den ger en fullständig bild av de framtida investeringar som krävs för en optimal drift av el- och vätgasnäten. Särskild hänsyn bör också tas till projekt som förbättrar nätets säkerhet och motståndskraft.
- (58) Vid utförandet av sina uppgifter inför antagandet av de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna bör Entso för el, ENNOH, byrån och kommissionen hålla ett omfattande samråd med alla berörda intressenter. Dessa intressenter bör inbegripa den europeiska enheten för unionens systemansvariga för distributionssystem, sammanslutningar som är verksamma på el-, gas- och vätgasmarknaderna, intressenter inom uppvärmning och kylning, avskiljning och lagring av koldioxid samt avskiljning och användning av koldioxid, oberoende aggregatorer, aktörer på efterfrågefleksibilitetsområdet, organisationer som arbetar med energieffektivitetslösningar, industrisektorer inbegripet transport-, digitaliserings- och datasektorn, samt organisationer för energikonsumenter, det europeiska vetenskapliga rådgivande organet för klimatförändringar och företrädare för det civila samhället, beroende på vad som är relevant. Referensgruppen för intressenter har visat sig vara ett effektivt forum för samarbete med intressenter och dess fortsatta bidrag till den

unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen bör stödjas. Samrådet bör vara öppet, medge insyn och ske i god tid för att intressenter ska hinna ge återkoppling under utformningen av de viktigaste faserna av de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna, som identifieringen av luckor i infrastrukturen och metoden för kostnads-nyttoanalys i samband med projektbedömningen. Entso för el och ENNOH bör vederbörligen beakta intressenternas bidrag under samrådet och vid överlämnandet av de slutliga förslagen bör de förklara på vilket sätt de har tagit bidragen i beaktande.

- (59) Planeringen av energiinfrastruktur bör på ett korrekt sätt återspegla sektorskoppling och kopplingar mellan energibärare. Utvecklingen av scenarierna, processen för att identifiera infrastrukturbehov och metoderna för kostnads-nyttoanalys bör baseras på en integrerad, långsiktig och optimerad strategi för "ett enda energisystem" med modellering utifrån gemensamma antaganden och konsekventa metoder. Ökad samordning av infrastrukturplaneringen mellan sektorer bör bidra till att prioriteringen och införandet av nya infrastrukturlösningar optimeras.
- (60) Det är viktigt att säkerställa att det bara är infrastrukturprojekt för vilka det inte finns några rimliga alternativa lösningar som får status som projekt av gemensamt intresse eller projekt av ömsesidigt intresse, och därför bör principen om energieffektivitet först beaktas i planeringen av energiinfrastruktur och i de regionala gruppernas arbete med att upprätta regionala förteckningar över föreslagna projekt. I enlighet med principen om energieffektivitet först bör man överväga alla relevanta alternativ till ny infrastruktur för att tillgodose framtidens infrastrukturbehov. Särskild hänsyn bör tas till icke ledningsburna lösningar eller digitala lösningar, användning av efterfrågefleksibilitet eller icke-fossil flexibilitet, som skulle kunna öka nätens övergripande effektivitet. I detta syfte bör de systemansvariga prioritera sådana lösningar när de bedömer projekt för systemutbyggnad. Incitament för kostnadseffektiv användning av näten bör också skapas, särskilt genom användning av lokaliseringsrelaterade och tidsdifferentierade prissignaler i nätavgifter och stödssystem.
- (61) För att uppnå sitt klimatneutralitetsmål för 2050 måste unionen avsevärt öka produktionen av förnybar el. Investeringarna i havsbaserad förnybar energi bör ökas i syfte att uppnå minst 350 GW havsbaserad förnybar energiproduktion som installerats i enlighet med medlemsstaternas kumulativa icke-bindande regionala mål för havsbaserad förnybar energi som uppdaterades i december 2024 och som stöds i kommissionens meddelande *Att uppnå EU:s ambitioner för havsbaserad förnybar energi* av den 24 oktober 2023³⁰. De första utvecklingsplanerna för havsbaserade nät som offentliggjordes av Entso för el i januari 2024 utgjorde ett viktigt steg framåt genom att förankra medlemsstaternas regionala ambitioner för havsbaserade nät i planeringen av havsbaserade nät. Detta bör stödja identifieringen av gränsöverskridande projekt för havsbaserad förnybar energi, inbegripet hybridprojekt och gränsöverskridande radialprojekt, för att säkerställa en optimerad och kostnadseffektiv utbyggnad av havsbaserade nät på havsområdesnivå. Den strategiska långsiktiga logik som ingår i utvecklingsplanerna för havsbaserade nät bör utvidgas till att omfatta landbaserade elnät och vätgasnät.

³⁰ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 24 oktober 2023, *Att uppnå EU:s ambitioner för havsbaserad förnybar energi*, COM(2023) 668 final.

- (62) Bedömningen av fördelarna med och kostnaderna för de prioriterade korridorerna för havsbaserade nät för förnybar energi bör hjälpa medlemsstaterna att genomföra en preliminär kostnadsdelningsanalys på nivån för prioriterade korridorer för havsbaserade nät, för att stödja de efterföljande gemensamma politiska åtagandena för gränsöverskridande projekt för havsbaserade nät. Kommissionens vägledning om ramar för samarbetsinriktade investeringar i havsbaserade energiprojekt av den 27 juni 2024 bör ligga till grund för bedömningen av fördelarna med och kostnaderna för de prioriterade korridorerna för havsbaserade nät för förnybar energi och får uppdateras av kommissionen, med deltagande av medlemsstaterna, berörda systemansvariga för överföringssystem, byrån och de nationella tillsynsmyndigheterna, när detta anses vara relevant.
- (63) Kostnaderna för att utveckla, uppföra, driva och underhålla projekt av gemensamt intresse bör överlag bäras av dem som använder infrastrukturen. Vid kostnadsfördelningen bör det säkerställas att slutanvändarnas börda inte blir alltför stor, särskilt om detta kan leda till energifattigdom. Projekt av gemensamt intresse bör vara berättigade till gränsöverskridande kostnadsfördelning om en bedömning av efterfrågan på marknaden eller av de förväntade effekterna på tarifferna visar att kostnaderna inte kan förväntas bli täckta av de tariffer som betalas av infrastrukturanvändarna.
- (64) På en alltmer sammanlänkad inre energimarknad är tydliga och transparenta regler för gränsöverskridande kostnadsfördelning nödvändiga för att påskynda investeringar i gränsöverskridande infrastruktur och i projekt med gränsöverskridande verkan. I takt med att den gränsöverskridande energiinfrastrukturen blir mer integrerad skapar allt fler projekt fördelar utanför de territorier där de byggs. En rättvis och transparent kostnadsfördelning är därför nödvändig för att lokala konsumenter inte ska behöva bära oproportionerligt stora kostnader. Diskussionen om lämplig kostnadsfördelning bör grundas på en analys av kostnaderna för och fördelarna med ett infrastrukturprojekt som genomförs på grundval av en harmoniserad metod för analys av hela energisystemet, med användning av det centrala scenariot och alla känslighetsanalyser som fastställts för de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplaner som utarbetats enligt förordningarna (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 och som möjliggör en gedigen analys av hur projektet av gemensamt intresse eller projektet av ömsesidigt intresse bidrar till unionens energipolitik för utfasning av fossila bränslen, marknadsintegration, konkurrens, hållbarhet och försörjningstrygghet. De medlemsstater där minst 10 % av fördelarna med ett projekt finns bör delta tillsammans med sina nationella tillsynsmyndigheter i diskussioner om kostnadsfördelning för att säkerställa att projektet kan genomföras och fördelarna uppnås. Dessutom bör man vid avtal om gränsöverskridande kostnadsfördelning överväga justeringar i efterhand för att säkerställa att icke-värdländer deltar rättvist och proportionellt, förutsatt att sådana justeringar är tydligt definierade och struktureras på ett sätt som skyddar investeringssäkerheten.
- (65) Det är viktigt att säkerställa en stabil finansieringsram för utvecklingen av projekt av gemensamt intresse samtidigt som behovet av finansiellt stöd minimeras och intresserade investerare uppmuntras i form av lämpliga incitament och finansieringsmekanismer. När de nationella tillsynsmyndigheterna beslutar om gränsöverskridande kostnadsfördelning bör de fördela de faktiska investeringskostnaderna på lämpligt sätt mot bakgrund av sina övergripande nationella strategier och metoder för liknande infrastruktur över gränserna och inkludera dem i de nationella tarifferna. Därefter bör de nationella tillsynsmyndigheterna, i

förekommande fall, avgöra om investeringskostnadernas inverkan på de nationella tarifferna skulle kunna utgöra en oproportionerlig börda för konsumenterna i deras respektive medlemsstater. De nationella tillsynsmyndigheterna bör förebygga risken för att dubbelt stöd betalas ut till projekt, genom att beakta de faktiska eller uppskattade avgifterna och intäkterna. Dessa avgifter och intäkter bör endast beaktas i den mån de avser projekten och är utformade för att täcka de berörda kostnaderna.

- (66) För att underlätta diskussioner om kostnadsfördelning mellan berörda medlemsstater och tredjeländer bör det finnas en möjlighet att samla projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse i paket. Genom att göra det möjligt för grupper av medlemsstater att behandla ett projektpaket som ömsesidigt fördelaktigt kan man främja lösningar som alla vinner på, minska risker och transaktionskostnader i förhandlingarna och öka sannolikheten för genomförande. Ytterligare stöd på unionsnivå, till exempel genom Fonden för ett sammanlänkat Europa, eller på regional nivå med hjälp av intäkter från överbelastning, skulle ytterligare kunna underlätta sådana avtal och främja ett snabbt tillhandahållande av prioriterad infrastruktur.
- (67) I artikel 19.2 i förordning (EU) 2019/943 fastställs följande tre prioriterade mål för användningen av intäkter från tilldelning av kapacitet mellan elområden: a) garantier för att den tilldelade kapaciteten faktiskt är tillgänglig, inbegripet kompensation för garanterad kapacitet, b) bibehållande eller ökning av kapacitet mellan elområden genom optimering av befintliga sammanlänkningar, eller genom täckning av kostnader för nätinvesteringar som är relevanta för att minska överbelastning i sammanlänkningar, och c) kompensation till operatörer av havsbaserade produktionsanläggningar för förnybar el under de omständigheter som anges i artikeln. Systemansvariga för överföringssystem bör säkerställa att alla tre prioriterade mål uppfylls, inklusive målet i led b. För att underlätta finansieringen av projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som minskar överbelastning i sammanlänkningar och för att skapa förutsägbarhet och insyn i diskussionerna om beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning i enlighet med artikel 16 i denna förordning är det lämpligt att kräva att systemansvariga för överföringssystem avsätter en begränsad andel av intäkterna från överbelastning för sådana investeringar. Detta krav påverkar inte de systemansvariga för överföringssystemens ansvar att besluta om finansieringsprioriteringar, under tillsynsmyndigheternas tillsyn och i enlighet med den metod som godkänts i enlighet med artikel 19.4 i förordning (EU) 2019/943. Detta krav bör inte gälla om det kan visas att det inte finns något behov av att bygga upp ytterligare gränsöverskridande kapacitet vid den berörda medlemsstatens gränser.
- (68) Om en medlemsstat inte har någon systemansvarig för överföringssystemet bör denna förordnings hänvisningar till systemansvariga för överföringssystem i tillämpliga delar gälla för systemansvariga för distributionssystem.
- (69) Enligt lagstiftningen för den inre energimarknaden krävs att tariffer för nättillträde ger lämpliga incitament för investeringar. Flera typer av projekt av gemensamt intresse kommer dock sannolikt att medföra externa effekter som eventuellt inte kan fångas upp och beaktas fullt ut i det ordinarie tariffsystemet. Vid tillämpning av lagstiftningen för den inre energimarknaden bör de nationella tillsynsmyndigheterna säkerställa en stabil och förutsägbar lagstiftnings- och finansieringsram, med incitament för projekt av gemensamt intresse, även incitament på längre sikt, som står i proportion till det specifika projektets risknivå. Den ramen bör särskilt gälla gränsöverskridande projekt, innovativ överföringsteknik för el som möjliggör storskalig integrering av förnybar energi, distribuerade energiresurser eller efterfrågeflexibilitet i sammanlänkade nät samt energiteknik- och digitaliseringsprojekt som sannolikt medför större risker än

liknande projekt inom en medlemsstat, eller utlovar större fördelar för unionen. Dessutom bör projekt med höga driftsutgifter också få lämpliga incitament för investeringar. I synnerhet är det sannolikt att havsbaserade nät för förnybar energi, som både utgör elsammanlänknings- och ansluter projekt för havsbaserad produktion av förnybar energi, medför större risker än jämförbara infrastrukturprojekt på land, på grund av sin inneboende koppling till produktionstillgångar, vilket medför regleringsmässiga risker, finansieringsrisker avseende exempelvis behovet av föregripande investeringar, marknadsrisker och risker i samband med användningen av ny innovativ teknik.

- (70) Förordning (EU) 2022/869 har visat på mervärdet av att mobilisera privat finansiering genom betydande ekonomiskt stöd från unionen för att möjliggöra genomförandet av projekt av unionsbetydelse. Mot bakgrund av den ekonomiska och finansiella situationen och budgetrestriktionerna bör riktat stöd fortsätta inom ramen för den fleråriga budgetramen, även i syfte att minska riskerna för projekt och anskaffa privata investeringar, för att maximera verkan av offentlig finansiering och dess fördelar för unionens invånare och locka nya investerare till de prioriterade korridorerna och områdena för energiinfrastruktur, vilka fastställs i bilaga I till denna förordning, samtidigt som bidraget från unionens budget hålls så lågt som möjligt.
- (71) Projekt av gemensamt intresse bör vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen för studier och, på vissa villkor, för bygg- och anläggningsarbeten enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1153³¹ i form av bidrag eller innovativa finansieringsinstrument för att säkerställa att skräddarsytt stöd kan ges till de projekt av gemensamt intresse som inte är bärkraftiga enligt det befintliga regelverket och de befintliga marknadsvillkoren. Det är viktigt att all snedvridning av konkurrensen undviks, framför allt mellan projekt som bidrar till förverkligandet av en och samma prioriterade unionskorridor. Sådant ekonomiskt stöd bör säkerställa nödvändiga synergier med annan unionsfinansiering som finns tillgänglig för smarta distributionsnät för energi, och med unionens finansieringsmekanism för förnybar energi i enlighet med kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1294³².
- (72) Vid investeringar i projekt av gemensamt intresse bör en metod med tre etapper användas. För det första bör investeringar från marknaden prioriteras. För det andra, om inga investeringar kan uppbådas från marknaden, bör regleringslösningar undersökas och gällande regelverk vid behov anpassas, och det bör säkerställas att gällande regelverk tillämpas korrekt. För det tredje, om det inte räcker med de första två etapperna för att få fram nödvändiga investeringar i projekt av gemensamt intresse, bör ekonomiskt stöd från unionen kunna beviljas, om projektet av gemensamt intresse uppfyller gällande kriterier för stödberättigande.
- (73) Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse bör inte vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen om projektansvariga eller operatörer eller investerare med anknytning till projekten befinner sig i någon av de uteslutningssituationer som avses i artikel 138 i Europaparlamentets och rådets

³¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1153 av den 7 juli 2021 om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1316/2013 och (EU) nr 283/2014 (EUT L 249, 14.7.2021, s. 38, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj>).

³² Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1294 av den 15 september 2020 om unionens finansieringsmekanism för förnybar energi (EUT L 303, 17.9.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/1294/oj).

förordning (EU, Euratom) 2024/2509³³, dvs. att de exempelvis har dömts för bedrägerier, korruption eller beteende som rör en kriminell organisation. Ett projekt av gemensamt intresse bör kunna avföras från unionsförteckningen, om projektet infördes i förteckningen utifrån felaktig information och denna information varit utslagsgivande för beslutet om införande eller om projektet inte är förenligt med unionsrätten. För projekt av gemensamt intresse i medlemsstater som omfattas av undantag enligt denna förordning bör dessa medlemsstater, när de understöder ansökningar om finansiering av dessa projekt enligt förordning (EU) 2022/869, säkerställa att projekten inte, varken direkt eller indirekt, gagnar personer eller enheter som befinner sig i någon av de uteslutningssituationer som avses i artikel 138 i förordning (EU, Euratom) 2024/2509.

- (74) Bidrag för bygg- och anläggningsarbeten som rör projekt av ömsesidigt intresse bör vara tillgängliga på samma villkor som för projekt av gemensamt intresse, om projekten bidrar till unionens övergripande energi- och klimatpolitiska mål och om tredjeländets mål om utfasning av fossila bränslen är förenliga med Parisavtalet.
- (75) Unionen bör underlätta energiprojekt i missgynnade områden, mindre väl sammanlänkade områden, randområden, de yttersta randområdena eller isolerade områden, för att möjliggöra tillträde till de transeuropeiska energinäten och för att påskynda arbetet med utfasning av fossila bränslen och minska beroendet av fossila bränslen.
- (76) I enlighet med Europeiska rådets slutsatser av den 4 februari 2011 om att det efter 2015 inte bör finnas några medlemsstater som är isolerade från de europeiska gas- och elnäten eller vars energitrygghet äventyras på grund av att lämpliga anslutningar saknas har denna förordning som syfte att säkerställa tillträdet till de transeuropeiska energinäten genom att bryta energiisoleringen för Cypern och Malta, som fortfarande inte är sammanlänkade med det transeuropeiska gasnätet. Sistnämnda mål bör uppnås genom att projekt som är under utveckling eller på planeringsstadiet och som fått status som projekt av gemensamt intresse enligt förordning (EU) 2022/869 får ha kvar sin status fram till dess att Cypern och Malta sammanlänkats med det transeuropeiska gasnätet eller till och med den 31 december 2029, beroende på vilket som inträffar först. Dessa projekt bidrar inte bara till utvecklingen av marknaden för förnybar energi samt till energisystemets flexibilitet och motståndskraft och till försörjningstryggheten, utan säkerställer även tillträdet till framtidens energimarknader, inbegripet vätgasmarknaden, och bidrar till uppnåendet av unionens övergripande energi- och klimatpolitiska mål.
- (77) För att säkerställa att de föreslagna ändringarna enligt denna förordning är förenliga med unionsramen för el-, gas- och vätgasmarknaderna föreslås motsvarande ändringar av artiklarna 3 och 11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942³⁴, artikel 48 i förordning (EU) 2019/943 och artiklarna 60 och 61 i förordning (EU) 2024/1789. Dessa ändringar rör användningen av det centrala scenariot i den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen, överväganden som rör icke

³³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2024/2509 av den 23 september 2024 om finansiella regler för unionens allmänna budget (EUT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

³⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (EUT L 158, 14.6.2019, s. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/942/oj>).

ledningsburna lösningar och andra alternativ till systemutbyggnad samt förtydligande av planernas tidsomfattning. De förordningarna bör därför ändras i enlighet med detta.

- (78) För att säkerställa att energiinfrastrukturprojekt som är väsentliga för unionen hinner utvecklas i tid bör den tredje unionsförteckningen över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse fortsätta att gälla fram till dess att den första unionsförteckning som upprättats enligt denna förordning och som omfattar såväl projekt av gemensamt intresse som projekt av ömsesidigt intresse träder i kraft. För att projekten av gemensamt intresse i den tredje unionsförteckningen i enlighet med förordning (EU) 2022/869 ska kunna fortsätta utvecklas, övervakas och finansieras bör vissa bestämmelser i den förordningen fortsätta att gälla och ha verkan, fram till dess att den första unionsförteckning som upprättats enligt den här förordningen och som omfattar såväl projekt av gemensamt intresse som projekt av ömsesidigt intresse träder i kraft.
- (79) I syfte att säkerställa att unionsförteckningen begränsas till projekt som bidrar mest till genomförandet av de strategiska prioriterade korridorer och områden för energiinfrastruktur som fastställs i bilaga I till denna förordning, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget delegeras till kommissionen med avseende på ändring av bilagorna till denna förordning för att upprätta och se över unionsförteckningen, samtidigt som medlemsstaternas rätt att godkänna projekt som finns med i unionsförteckningen och som rör deras territorium respekteras.
- (80) Befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget bör delegeras till kommissionen med avseende på utarbetandet av det centrala scenario som ligger till grund för nätplaneringen på unionsnivå.
- (81) Befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget bör delegeras till kommissionen för att specificera på vilka villkor systemansvariga för överföringssystem får använda intäkter från överbelastning och på vilka villkor målet i artikel 19.2 b i förordning (EU) 2019/943 anses ha uppfyllts på lämpligt sätt.
- (82) Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning³⁵. För att säkerställa lika stor delaktighet i utarbetandet av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med utarbetandet av delegerade akter.
- (83) Diskussionerna i grupperna är avgörande för att kommissionen ska kunna anta delegerade akter om upprättande av unionsförteckningen. I den mån det är möjligt är det därför lämpligt att Europaparlamentet och rådet informeras om resultaten och att de får skicka experter till gruppernas möten i enlighet med det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning. Med tanke på behovet av att säkerställa att målen i denna förordning uppnås bör det totala antalet projekt i unionsförteckningen, mot bakgrund av det antal projekt som hittills finns med i unionsförteckningarna, förbli hanterbart och det bör därför inte avsevärt överstiga 220.

³⁵ Interinstitutionellt avtal mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om bättre lagstiftning (EUT L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj).

- (84) Förordningarna (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 bör därför ändras i enlighet med detta, och förordning (EU) 2022/869 bör upphävas.
- (85) Eftersom målen för denna förordning, nämligen utveckling av transeuropeiska energinät samt driftskompatibilitet mellan och anslutning till dessa nät, som bidrar till att säkerställa en begränsning av klimatförändringarna, i synnerhet till uppnåendet av unionens energi- och klimatmål och dess mål om klimatneutralitet senast 2050, och till att säkerställa sammanlänknings- och energitrygghet, marknads- och systemintegration, konkurrens till nytta för alla medlemsstater och överkomliga energipriser, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av den föreslagna åtgärdens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

Allmänna bestämmelser

Artikel 1

Innehåll och tillämpningsområde

1. I denna förordning fastställs riktlinjer för en snabb utveckling av, och driftskompatibilitet för, de prioriterade korridorer och områden för transeuropeisk energiinfrastruktur (*prioriterade korridorer och områden för energiinfrastruktur*) som fastställs i bilaga I, som bidrar till att säkerställa en begränsning av klimatförändringarna, i synnerhet till uppnåendet av unionens energi- och klimatmål och dess mål om klimatneutralitet senast 2050, samt till att säkerställa sammanlänknings- och energitrygghet, marknads- och systemintegration, konkurrens till nytta för alla medlemsstater och överkomliga energipriser.
2. Syftet med denna förordning är framför allt att
 - (a) föreskriva om identifiering av projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse i unionsförteckningen,
 - (b) underlätta ett snabbt genomförande av projekten i unionsförteckningen genom rationalisering, närmare samordning och påskyndade tillståndsprocesser, och stärka insynen och allmänhetens medverkan,
 - (c) tillhandahålla regler för gränsöverskridande kostnadsfördelning och riskrelaterade incitament för projekt i unionsförteckningen,
 - (d) fastställa villkoren för berättigande till ekonomiskt stöd från unionen för projekt i unionsförteckningen.

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner, utöver definitionerna i förordningarna (EU) 2018/1999, (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 samt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001³⁶ och direktiven (EU) 2019/944 och (EU) 2024/1788:

- (1) *energiinfrastruktur*: varje fysisk utrustning eller anläggning som omfattas av de energiinfrastrukturkategorier som fastställs i bilaga II och som är belägen i unionen eller länkar samman unionen med tredjeländer.
- (2) *flaskhals i energiinfrastrukturen*: begränsningar för de fysiska flödena i ett energisystem till följd av otillräcklig överföringskapacitet, vilket bland annat inbegriper avsaknad av infrastruktur.
- (3) *övergripande beslut*: den bindande handling som finns tillgänglig för projektansvariga i skriftlig eller elektronisk form, vilken består av eller innehåller det beslut eller den uppsättning beslut av en eller flera myndigheter i en medlemsstat, utom domstolar, varigenom det avgörs huruvida en projektansvarig får godkännande att bygga energiinfrastruktur för att förverkliga ett projekt av gemensamt intresse eller ett projekt av ömsesidigt intresse som är klart för byggstart, varmed avses att det finns möjlighet att inleda, eller upphandla och inleda, de nödvändiga bygg- och anläggningsarbetena (byggfärdighetsfasen), utan att detta påverkar något beslut som fattas inom ramen för ett administrativt överklagandeförfarande.
- (4) *projekt*: en eller flera kraftledningar, rörledningar, anläggningar eller utrustningar, vilka omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i bilaga II.
- (5) *projekt av gemensamt intresse*: ett projekt som är nödvändigt för att förverkliga de prioriterade korridorer och områden för energiinfrastruktur som anges i bilaga I och som ingår i unionsförteckningen.
- (6) *projekt av ömsesidigt intresse*: ett projekt som stöds av unionen i samarbete med ett tredjeland, som stöds av regeringarna i de direkt berörda länderna, bidrar till unionens klimatneutralitetsmål för 2050, ingår i unionsförteckningen och omfattas av en av de infrastrukturkategorier för el som anges i punkt 1 a, d eller h i bilaga II, och kopplar samman unionens elsystem med elnätet i ett tredjeland, eller omfattas av en av de infrastrukturkategorier för vätgas som anges i punkt 2 i bilaga II, eller omfattas av en av de infrastrukturkategorier för koldioxid som anges i punkt 4 a eller c i den bilagan.
- (7) *konkurrerande projekt*: projekt som helt eller delvis åtgärdar samma infrastrukturbehov som identifierats.
- (8) *projektansvarig*:
 - (a) en systemansvarig för överföringssystemet, en systemansvarig för distributionssystem, en systemansvarig för vätgasnät eller en annan

³⁶

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

operatör eller investerare som utvecklar ett projekt i unionsförteckningen, eller

- (b) om det finns flera sådana systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem, systemansvariga för vätgasnät, andra operatörer eller investerare, eller grupper av dessa: den enhet med rättskapacitet enligt gällande nationell rätt som utsetts genom avtal mellan parterna och som kan ingå rättsliga förpliktelser och ta på sig ekonomiskt ansvar på avtalsparternas vägnar.
- (9) *smart elnät*: ett elnät, också elnät på öar som inte är sammanlänkade eller tillräckligt anslutna till de transeuropeiska energinäten, som möjliggör kostnadseffektiv integrering och aktiv kontroll av beteendet och åtgärderna hos alla användare som är anslutna till det, bland dem producenter, konsumenter och prosumenter, för att säkerställa att elsystemet blir ekonomiskt effektivt och hållbart med små förluster och en hög nivå av integration av förnybara källor samt av försörjningstrygghet och säkerhet, och där nätoperatören digitalt kan övervaka användarnas förbrukning och produktion av el, samt informations- och kommunikationsteknik för kommunikation med berörda nätoperatörer, producenter, energilagringsanläggningar och konsumenter eller prosumenter, i syfte att överföra och distribuera el på ett hållbart, kostnadseffektivt och säkert sätt.
- (10) *nationell tillsynsmyndighet*: en nationell tillsynsmyndighet som har utsetts i enlighet med artikel 76.1 i direktiv (EU) 2024/1788 eller en tillsynsmyndighet på nationell nivå som har utsetts i enlighet med artikel 57 i direktiv (EU) 2019/944.
- (11) *relevant nationell tillsynsmyndighet*: den nationella tillsynsmyndigheten i de medlemsstater som står värd för projekten och i medlemsstater där projektet har en betydande positiv inverkan.
- (12) *berörd myndighet*: en myndighet som enligt nationell rätt är behörig att utfärda olika tillstånd och godkännanden avseende planering, utformning och uppförande av fasta tillgångar som krävs för att slutföra ett projekt av gemensamt intresse eller ett projekt av ömsesidigt intresse, inbegripet energiinfrastruktur i sig, och den myndighet som är behörig att utfärda tillstånd och godkännanden avseende de bygg- och anläggningsarbeten som krävs för att slutföra projektet.
- (13) *bygg- och anläggningsarbeten*: inköp, leverans och installation av komponenter, system och tjänster inbegripet programvara, utvecklings-, anpassnings- och bygg- och anläggningsverksamhet i samband med ett projekt, slutbesiktning av anläggningar samt igångsättning av ett projekt.
- (14) *studier*: verksamhet som krävs för att förbereda genomförandet av ett projekt, såsom förstudier, genomförbarhetsstudier, utvärderingsstudier, prov- och valideringsstudier, inbegripet programvara, samt annat tekniskt stöd, inklusive förberedande åtgärder för att definiera och utveckla ett projekt och fatta beslut om projektfinansiering, såsom rekognoscering på plats och förberedelse av finansieringsarrangemang.
- (15) *idrifttagning*: processen för att ta ett färdigställt projekt i drift.
- (16) *särskilda tillgångar för vätgas*: vätgasinfrastruktur som är utformad för uteslutande användning eller transport av ren vätgas utan att kräva någon

ytterligare anpassning, däribland rörledningsnät och lagringsanläggningar som nyligen har uppförts eller som är anpassningar av tillgångar för naturgas eller bådadera.

- (17) *anpassning*: en teknisk uppgradering eller modifiering av befintlig naturgasinfrastruktur för att säkerställa att den uteslutande kan användas för vätgas.
- (18) *klimatanpassning*: en process som säkerställer uppnåendet av en energiinfrastruktur med motståndskraft mot potentiella negativa effekter av klimatförändringar med hjälp av en klimatrelaterad sårbarhets- och riskbedömning, även genom relevanta anpassningsåtgärder.
- (19) *icke ledningsburna lösningar*: investeringar i energiinfrastruktur för el som kan öka den tillgängliga nätkapaciteten eller effektivisera nätdriften genom utbyggnad av nätförbättrande teknik, inbegripet digitala lösningar.

KAPITEL II

Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse

Artikel 3

Unionsförteckning över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse

1. Regionala grupper (*grupper*) ska inrättas i enlighet med det förfarande som anges i avsnitt 1 i bilaga III. Deltagandet i varje grupp ska baseras på varje prioriterad korridor och varje prioriterat område samt deras respektive geografiska täckning i enlighet med bilaga I. Grupperna kan slås samman eller sammanträda i olika konstellationer beroende på vad som är nödvändigt. Den tvärregionala sammanträdeskonstellationen för alla grupper ska vara TEN-E-gruppen. Befogenheten att fatta beslut i grupperna ska begränsas till medlemsstaterna och kommissionen (tillsammans *det beslutsfattande organet*) och ska grundas på samförstånd.
2. TEN-E-gruppen ska anta en arbetsordning, med beaktande av bestämmelserna i bilaga III. Denna arbetsordning ska gälla för alla grupper.
3. Varje grupps beslutsfattande organ ska anta en regional förteckning över projekt som upprättats i enlighet med förfarandet i avsnitt 2 i bilaga III, varje projekts bidrag till genomförandet av de prioriterade korridorer och områden för energiinfrastruktur som fastställs i bilaga I, och uppfyllandet av kriterierna i artikel 4.

När en grupps beslutsfattande organ upprättar sin regionala förteckning ska

- (a) varje enskilt förslag till projekt godkännas av de medlemsstater vars territorium berörs av projektet; om en medlemsstat inte ger sitt godkännande ska den lägga fram sina väl underbyggda skäl för det beslutsfattande organet,
 - (b) gruppen ta hänsyn till kommissionens råd i syfte att hålla det sammanlagda antalet projekt i unionsförteckningen på en hanterbar nivå.
4. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 23 för att komplettera denna förordning genom att fastställa unionsförteckningen, om inte annat följer av artikel 172 andra stycket i fördraget.

Unionsförteckningen ska fastställas vartannat år, utifrån de regionala förteckningar som antagits av gruppernas beslutsfattande organ enligt vad som fastställs i avsnitt 1 punkt 1 i bilaga III, i enlighet med det förfarande som anges i punkt 3 i denna artikel.

Kommissionen ska senast den 30 november 2029 anta den delegerade akten om fastställande av den första unionsförteckningen enligt denna förordning.

Om en delegerad akt som antagits av kommissionen enligt denna punkt inte kan träda i kraft på grund av en invändning från antingen Europaparlamentet eller rådet enligt artikel 23.6, ska kommissionen omedelbart sammankalla grupperna i syfte att upprätta nya regionala förteckningar med beaktande av skälen till invändningen. Kommissionen ska så snart som möjligt anta en ny delegerad akt om fastställande av unionsförteckningen.

5. När kommissionen upprättar unionsförteckningen genom att kombinera de regionala förteckningar som avses i punkt 3 ska den, med vederbörlig hänsyn till överläggningarna i grupperna,
 - (a) säkerställa att endast projekt som uppfyller de kriterier som avses i artikel 4 införs,
 - (b) säkerställa samstämmighet mellan regionerna,
 - (c) ta hänsyn till yttrandena från medlemsstaterna enligt avsnitt 2 punkt 10 i bilaga III,
 - (d) sträva efter att säkerställa ett hanterbart sammanlagt antal projekt i unionsförteckningen.
6. Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 1 a, b, c, d, f och h i bilaga II, beroende på vad som är relevant, ska bli en integrerad del av berörda regionala investeringsplaner som antagits i enlighet med artikel 34 i förordning (EU) 2019/943 och av berörda nationella tioåriga nätutvecklingsplaner som antagits i enlighet med artikel 51 i direktiv (EU) 2019/944. Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 2 i bilaga II, beroende på vad som är relevant, ska bli en integrerad del av den tioåriga nätutvecklingsplanen för vätgas enligt artikel 55 i direktiv (EU) 2024/1788 och andra nationella infrastrukturplaner, beroende på vad som är lämpligt. Sådana projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse ska ges högsta möjliga prioritet i alla dessa nationella planer. Denna punkt ska inte tillämpas på konkurrerande projekt eller projekt som inte har nått tillräckligt långt för att en projektspecifik kostnads-nyttoanalys enligt avsnitt 2 punkt 1 d i bilaga III ska kunna genomföras.
7. Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 1 a, b, c, d, f och h och punkt 2 i bilaga II, beroende på vad som är tillämpligt, och som är konkurrerande projekt eller projekt som inte har nått tillräckligt långt för att en projektspecifik kostnads-nyttoanalys enligt avsnitt 2 punkt 1 d i bilaga III ska kunna genomföras får tas med som planerade projekt i de berörda regionala investeringsplanerna, de nationella tioåriga nätutvecklingsplanerna och andra nationella infrastrukturplaner, i enlighet med vad som är tillämpligt.

Kriterier för gruppernas bedömning av projekt

1. Ett projekt av gemensamt intresse ska uppfylla följande allmänna kriterier:
 - (a) Projektet är nödvändigt för minst en av de prioriterade korridorer och ett av de prioriterade områden för energinfrastruktur som fastställs i bilaga I.
 - (b) De potentiella totala fördelarna med projektet, baserat på en bedömning i enlighet med relevanta specifika kriterier i punkt 3, uppväger projektets kostnader, även på lång sikt.
 - (c) Projektet uppfyller något av följande kriterier:
 - i) Det omfattar minst två medlemsstater genom att direkt eller indirekt, via sammanlänkning med ett tredjeland, överskrida två eller flera medlemsstaters gränser.
 - ii) Det är beläget på en medlemsstats territorium, antingen på land eller till havs, inklusive öar, och har en betydande gränsöverskridande verkan i enlighet med punkt 1 i bilaga IV.
2. Ett projekt av ömsesidigt intresse ska uppfylla samtliga följande allmänna kriterier:
 - (a) Projektet bidrar på ett betydande sätt till målen i artikel 1.1 och till tredjelandets mål, särskilt genom att inte hämma tredjelandets kapacitet att fasa ut tillgångar för fossilbränsleproduktion för sin inhemska förbrukning, samt till hållbarhet.
 - (b) De potentiella totala fördelarna med projektet, bedömda i enlighet med de relevanta specifika kriterierna i punkt 3, för unionen, eller kumulativt för unionen och den avtalsslutande parten i energigemenskapen eller det EES-land som är direkt involverat i projektet, uppväger dess kostnader för unionen, eller kumulativt för unionen och den avtalsslutande parten i energigemenskapen eller EES-landet, beroende på vad som är tillämpligt, även på längre sikt.
 - (c) Projektet sammanlänkar direkt minst en medlemsstats territorium med ett tredjelands territorium genom att direkt sammanlänka den berörda medlemsstaten med den första anslutningspunkten för elnät eller för vätgas eller koldioxid i tredjelandet, och har en betydande gränsöverskridande verkan enligt punkt 2 i bilaga IV.
 - (d) För den del av projektet som är belägen på en medlemsstats territorium är projektet förenligt med direktiven (EU) 2019/944 och (EU) 2024/1788 om det omfattas av de infrastrukturkategorier som anges i punkterna 1 och 2 i bilaga II till denna förordning.
 - (e) Den politiska ramen i det berörda tredjelandet har en hög grad av konvergens och de rättsliga verkställighetsmekanismerna uppvisar förmåga att stödja unionens politiska mål, särskilt för att säkerställa följande:
 - i) En väl fungerande inre energimarknad i unionen.
 - ii) Nätsäkerhet och försörjningstrygghet i unionen, som bland annat grundar sig på diversifierade källor, samarbete och solidaritet.
 - iii) Ett energisystem, inklusive produktion, överföring och distribution, som är på väg mot målet om klimatneutralitet, i enlighet med Parisavtalet och

med unionens energi- och klimatmål och dess klimatneutralitetsmål för 2050, och som i synnerhet innebär att koldioxidläckage undviks.

- (f) Det berörda tredjelandet stöder projektets prioriterade status, så som anges i artikel 7, och andra investeringar i det tredjelandet som krävs för att projektets fördelar ska förverkligas så som avses i led b i denna punkt, och åtar sig uttryckligen att följa en liknande tidsplan för påskyndat genomförande och andra politiska och regleringsrelaterade stödåtgärder som gäller för projekt av gemensamt intresse i unionen.

Koldioxidlagringsprojekt som omfattas av energiinfrastruktorkategorin i punkt 4 c i bilaga II ska vara nödvändiga för att möjliggöra gränsöverskridande transport och lagring av koldioxid, och det tredjeland där projektet är beläget ska ha en adekvat rättslig ram utgående från påvisat ändamålsenliga verkställighetsmekanismer för att säkerställa att projektet omfattas av standarder och skyddsåtgärder som förhindrar koldioxidläckage. När det gäller klimat, människors hälsa och ekosystemen ska det säkerställas att den permanenta lagringen av koldioxid är säker och verkningsfull, och att åtminstone samma nivå som föreskrivs i unionsrätten uppnås.

- 3. Följande specifika kriterier ska gälla för projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse, i förekommande fall, som omfattas av specifika energiinfrastruktorkategorier:

- (a) Projekt för överföring, distribution och lagring av el som omfattas av energiinfrastruktorkategorierna i punkt 1 a, b, c, d, f och h i bilaga II bidrar avsevärt till hållbarhet genom integrering av förnybar energi i nätet och överföring eller distribution av förnybar produktion till större förbrukningscentrum och lagringsplatser och till att i förekommande fall minska energiinskränkningar, samt bidrar till minst ett av följande specifika kriterier:
 - i) Marknadsintegration, bland annat genom att bryta energiisoleringen för minst en medlemsstat och minska antalet flaskhalsar i energiinfrastrukturen och genom konkurrens, driftskompatibilitet och systemflexibilitet.
 - ii) Försörjningstrygghet, bland annat genom driftskompatibilitet, systemflexibilitet, cybersäkerhet, lämpliga anslutningar och säker och tillförlitlig systemdrift.
- (b) Projekt för smarta elnät som omfattas av energiinfrastruktorkategorin i punkt 1 g i bilaga II bidrar avsevärt till hållbarhet genom integrering av förnybar energi i nätet samt bidrar till minst två av följande specifika kriterier:
 - i) Försörjningstrygghet, bland annat genom effektivitet och driftskompatibilitet när det gäller överföring och distribution av el i den dagliga nätdriften, undvikande av överbelastning samt integrering och deltagande av nätanvändarna.
 - ii) Marknadsintegration, bland annat genom effektiv systemdrift och användning av sammanlänkningsnät.
 - iii) Nätsäkerhet, flexibilitet och leveranskvalitet, bland annat genom ökad användning av innovativ teknik inom balansering, flexibilitetsmarknader, cybersäkerhet, övervakning, systemkontroll och felkorrigering.

- iv) Smart sektorsintegration, antingen i energisystemet genom sammanlänkning av olika energibärare och energisektorer eller, i vidare bemärkelse, genom främjande av synergier och samordning mellan energi-, transport- och telekommunikationssektorerna.
- (c) Projekt som omfattas av infrastrukturkategorin i punkt 1 e i bilaga II bidrar till följande specifika kriterier:
 - i) Försörjningstrygghet, bland annat genom att skydda tillgångar från risker och bidra till de åtgärder som fastställs enligt artiklarna 7 och 11 i förordning (EU) 2019/941 om riskberedskap inom elsektorn.
 - ii) Nätsäkerhet, bland annat genom åtgärder som gör det möjligt att uppnå en högre grad av fysisk säkerhet och cybersäkerhet, övervakning och systemkontroll.
- (d) Projekt för transport och lagring av koldioxid som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 4 i bilaga II bidrar avsevärt till hållbarhet genom att minska koldioxidutsläppen i de anslutna industrianläggningarna och bidrar till samtliga följande specifika kriterier:
 - i) Undvikande av koldioxidutsläpp, samtidigt som försörjningstryggheten bevaras.
 - ii) Ökad motståndskraft och tillförlitlighet vid transport och lagring av koldioxid.
 - iii) Effektiv resursanvändning genom att möjliggöra anslutning av flera källor och lagringsplatser för koldioxid via gemensam infrastruktur och genom att minimera miljöbelastningen och miljöriskerna.
- (e) Vätgasprojekt som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 2 i bilaga II bidrar avsevärt till hållbarhet, bland annat genom att minska utsläppen av växthusgaser, stärka utbyggnaden av förnybar eller koldioxidsnål vätgas, med tonvikt på vätgas från förnybara källor, särskilt i slutanvändningstillämpningar, till exempel i sektorer där det är svårt att minska koldioxidutsläppen och där mer energieffektiva lösningar inte är genomförbara, och stödja intermittent förnybar elproduktion genom att erbjuda flexibilitets- eller lagringslösningar, eller bådadera, och bidrar avsevärt till minst ett av följande specifika kriterier:
 - i) Marknadsintegration, bland annat genom sammankoppling av befintliga eller framväxande vätgasnät i medlemsstaterna, eller något annat bidrag till framväxten av ett unionsomfattande nät för transport och lagring av vätgas, och säkerställande av driftskompatibilitet mellan sammankopplade system.
 - ii) Försörjningstrygghet och flexibilitet, bland annat genom lämpliga anslutningar och underlättande av säker och tillförlitlig systemdrift.
 - iii) Konkurrens, bland annat genom att ge tillträde till flera olika leveranskällor och nätanvändare på ett öppet och icke-diskriminerande sätt.
- (f) Elektrolysanläggningar som omfattas av energiinfrastrukturkategorin i punkt 3 i bilaga II bidrar avsevärt till samtliga följande specifika kriterier:

- i) Hållbarhet, bland annat genom att minska utsläppen av växthusgaser och stärka utbyggnaden av förnybar eller koldioxidsnål vätgas, särskilt från förnybara källor, samt syntetiska bränslen av sådant ursprung.
 - ii) Försörjningstrygghet, bland annat genom att bidra till säker, effektiv och tillförlitlig systemdrift eller genom att erbjuda lagrings- eller flexibilitetslösningar, eller bådadera, såsom efterfrågefleksibilitet och balanseringstjänster.
 - iii) Möjliggörande av flexibilitetstjänster som efterfrågefleksibilitet och lagring genom underlättande av smart sektorsintegration genom att skapa kopplingar till andra energibärare och energisektorer.
4. För projekt som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i bilaga II ska de kriterier som fastställs i punkt 3 i denna artikel bedömas i enlighet med indikatorerna i punkterna 3–8 i bilaga IV.
5. För att underlätta bedömningen av alla projekt som skulle kunna komma i fråga som projekt av gemensamt intresse och kunna tas med i en regional förteckning, ska varje grupp på ett öppet och objektivt sätt bedöma hur varje projekt bidrar till genomförandet av en viss prioriterad korridor eller ett visst prioriterat område för energiinfrastruktur. Varje grupp ska fastställa sin bedömningsmetod på grundval av det aggregerade bidraget till de kriterier som avses i punkt 3. Denna bedömning ska leda till en rangordning av projekt för intern användning inom gruppen. Varken den regionala förteckningen eller unionsförteckningen ska innehålla någon rangordning, och rangordningen ska inte heller användas för något därpå följande ändamål, förutom det som avses i avsnitt 2 punkt 15 i bilaga III.

I syfte att säkerställa ett konsekvent bedömningssätt bland grupperna ska varje grupp vid bedömningen av projekt ta vederbörlig hänsyn till följande:

- (a) Hur brådskande varje föreslaget projekt är och hur det bidrar till att uppnå unionens energi- och klimatmål och unionens klimatneutralitetsmål för 2050, marknadsintegration, konkurrens, hållbarhet och försörjningstrygghet.
- (b) Hur varje föreslaget projekt kompletterar andra föreslagna projekt, inklusive konkurrerande eller potentiellt konkurrerande projekt.
- (c) Möjliga synergier med prioriterade korridorer och tematiska områden som fastställs i de transeuropeiska transport- och telekommunikationsnäten.
- (d) För föreslagna projekt som vid tidpunkten för bedömningen är projekt som ingår i unionsförteckningen, hur deras genomförande fortskrider och hur kraven på rapportering och öppenhet i denna förordning uppfylls.
- (e) Varje tredjelands direkta eller indirekta ägande i egenskap av stödmottagare, aktieägare eller verklig huvudman i egenskap av projektansvarig för något av de föreslagna projekten.

I fråga om projekt för smarta elnät som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 1 g i bilaga II och för projekt som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 1 e i bilaga II ska rangordningen göras för de projekt som påverkar samma par medlemsstater och vederbörlig hänsyn även tas till antalet användare som berörs av projektet liksom till den årliga energianvändningen och andelen energi från icke-reglerbara källor i användarnas geografiska område.

Genomförande och övervakning av projekt i unionsförteckningen

1. Projektansvariga ska utarbeta en genomförandeplan för projekt i unionsförteckningen inom två månader efter det att de införts i unionsförteckningen, med en tidsplan som omfattar samtliga följande punkter:
 - (a) Genomförbarhets- och utformningsstudier, inbegripet riskbedömningar när det gäller klimatanpassning och fysisk säkerhet och cybersäkerhet, som bygger på kraven i direktiven (EU) 2022/2557 och (EU) 2022/2555, i tillämpliga fall, samt efterlevnad av miljölagstiftningen och principen om att inte orsaka betydande skada.
 - (b) Godkännande från den nationella tillsynsmyndigheten eller eventuell annan berörd myndighet.
 - (c) Uppförande och idrifttagning.
 - (d) Den tillståndprocess som avses i artikel 10.9 c.
2. Systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem, systemansvariga för vätgasnät och andra operatörer ska samarbeta för att underlätta genomförandet av projekt i unionsförteckningen inom sina områden.
3. Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (*byrån*) och de berörda grupperna ska övervaka hur projekten i unionsförteckningen fortskrider och vid behov lägga fram rekommendationer för att underlätta genomförandet av dem. Grupperna får begära in ytterligare information i enlighet med punkterna 4, 5 och 6, kalla till möten med berörda parter och anmoda kommissionen att på plats verifiera den information som lämnats.
4. Senast den 31 december det år då den unionsförteckning där projektet ingår träder i kraft och börjar ge verkan, och varje år därefter, ska de projektansvariga lämna in en rapport för varje projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som de ansvarar för till den nationella behöriga myndighet som avses i artikel 8.1.

Rapporten ska innehålla uppgifter om följande:

- (a) De framsteg som uppnåtts i utvecklingen, uppförandet och idrifttagningen av projektet i enlighet med den genomförandeplan som avses i punkt 1 i denna artikel, särskilt när det gäller tillståndprocessen och samrådsförfarandet samt efterlevnaden av miljölagstiftningen, principen om att inte orsaka betydande skada på miljön, de klimatanpassningsåtgärder som vidtagits och de begränsningsåtgärder som vidtagits till följd av de risker som bedömts för projektet enligt artikel 5.1 a, i förekommande fall, och med utgångspunkt i kraven i direktiven (EU) 2022/2557 och (EU) 2022/2555, när så är tillämpligt.
 - (b) I förekommande fall, förseningar jämfört med genomförandeplanen, orsakerna till förseningarna samt andra svårigheter som uppstått.
 - (c) I förekommande fall, en reviderad genomförandeplan som syftar till att komma till rätta med förseningarna.
5. Senast den 28 februari varje år efter det att den projektansvarige lämnar in den rapport som avses i punkt 4 i denna artikel ska de behöriga myndigheter som avses i artikel 8.1 till byrån och till den berörda gruppen överlämna den rapport som avses i punkt 4 i den här artikeln, kompletterad med information om hur projekten i

unionsförteckningen inom deras territorium fortskrider och, i förekommande fall, om förseningar i genomförandet och i tillståndprocesserna, inklusive orsakerna till dessa förseningar. De behöriga myndigheternas bidrag till rapporten ska vara tydligt markerade och ska utarbetas utan ändringar av texten i den rapport som tillhandahålls av de projektansvariga.

6. Senast den 30 april varje år under vilket en ny unionsförteckning bör antas ska byrån till grupperna överlämna en konsoliderad rapport om de projekt i unionsförteckningen som omfattas av de nationella tillsynsmyndigheternas behörighet, med en utvärdering av de framsteg som gjorts och av förväntade förändringar i projektkostnaderna, samt vid behov utfärda rekommendationer om hur man kan komma till rätta med de förseningar och svårigheter som uppstått. Den konsoliderade rapporten ska också innehålla en utvärdering av genomförandet av artikel 3.6 och 3.7 när det gäller projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse.

I vederbörligen motiverade fall får byrån begära in den ytterligare information från behöriga myndigheter som behövs för att utföra uppgifterna enligt denna punkt.

7. Om idrifttagningen av ett projekt i unionsförteckningen försenas jämfört med genomförandeplanen, av andra orsaker än orsaker som ligger utanför den projektansvariges kontroll, ska följande åtgärder tillämpas:

- (a) I den mån de åtgärder som avses i artikel 55.7 a, b eller c i direktiv (EU) 2024/1788 och artikel 51.7 a, b eller c i direktiv (EU) 2019/944 är tillämpliga i enlighet med respektive nationell rätt ska de nationella tillsynsmyndigheterna säkerställa att investeringen genomförs.
- (b) Om de nationella tillsynsmyndigheternas åtgärder enligt led a i denna punkt inte är tillämpliga ska den projektansvarige, inom tolv månader från datumet för idrifttagning enligt genomförandeplanen, välja en tredje part för finansiering eller uppförande av hela projektet eller delar därav.
- (c) Om en tredje part inte väljs i enlighet med led b får medlemsstaten eller, om medlemsstaten så föreskriver, den nationella tillsynsmyndigheten inom två månader från utgången av den tidsperiod som avses i led b utse en tredje part för finansiering eller uppförande av projektet, vilken ska godtas av den projektansvarige.
- (d) Om förseningen jämfört med datumet för idrifttagning i genomförandeplanen överskrider 26 månader får kommissionen, förutsatt att en överenskommelse har uppnåtts med den berörda medlemsstaten och med denna medlemsstats fulla medverkan, utlysa en ansökningsomgång som är öppen för alla tredje parter som har förmåga att bli projektansvariga, i syfte att slutföra projektet i enlighet med en överkommen tidtabell.
- (e) Om de åtgärder som avses i led c eller d tillämpas ska den systemansvarige inom vars område investeringen görs förse de genomförande operatörerna eller investerarna eller den tredje parten med all information som krävs för att genomföra investeringen, ansluta nya tillgångar till överföringsnätet, eller, i tillämpliga fall, distributionsnätet och ska i allmänhet göra sitt yttersta för att underlätta genomförandet av investeringen och främja säker, tillförlitlig och effektiv drift och underhåll av projektet i unionsförteckningen.

8. Ett projekt i unionsförteckningen får avföras från denna i enlighet med det förfarande som anges i artikel 3.4 om dess införande i förteckningen baserades på felaktig

information som var avgörande för beslutet om införande eller om projektet inte är förenligt med unionsrätten.

9. Projekt som inte längre finns med i unionsförteckningen ska förlora alla de rättigheter och skyldigheter kopplade till statusen för projekt av gemensamt intresse eller projekt av ömsesidigt intresse som föreskrivs i denna förordning.

Ett projekt som inte längre finns med i unionsförteckningen, men för vilket en ansökan har godtagits för bedömning av den behöriga myndigheten, ska emellertid ha kvar de rättigheter och skyldigheter som fastställs i kapitel III, utom i det fall projektet har avförts från unionsförteckningen med stöd av punkt 8 i denna artikel.

10. Denna artikel ska inte påverka eventuellt ekonomiskt stöd från unionen som beviljats till ett projekt i unionsförteckningen innan det avförs från densamma.

Artikel 6

Europeiska samordnare

1. Om det uppstår stora svårigheter i genomförandet av ett projekt av gemensamt intresse eller ett projekt av ömsesidigt intresse får kommissionen, efter överenskommelse med de berörda medlemsstaterna, utse en europeisk samordnare för en tidsperiod på upp till ett år och med möjlighet till förlängning två gånger.

2. Den europeiska samordnaren ska göra följande:

- (a) Främja de projekt för vilka denne har utsetts till europeisk samordnare samt den gränsöverskridande dialogen mellan de projektansvariga och alla berörda intressenter.
- (b) Bistå och samordna alla parter i arbetet med att höra berörda intressenter, diskutera alternativa sträckningar om så är lämpligt och inhämta nödvändiga tillstånd för projekten.
- (c) I förekommande fall, ge de projektansvariga råd om projektfinansieringen.
- (d) Säkerställa att de berörda medlemsstaterna tillhandahåller lämpligt stöd och strategisk ledning för förberedandet och genomförandet av projekten.
- (e) Med början den dag de utses ska de varje år samt, om så är lämpligt, efter utfört uppdrag, överlämna en rapport till kommissionen om hur projekten fortskrider och om eventuella svårigheter eller hinder som avsevärt kan försena idrifttagningen av projekten. När så är lämpligt ska rapporten innehålla rekommendationer om hur hinder och svårigheter bör övervinnas.

Kommissionen ska vidarebefordra rapporten från den europeiska samordnare som avses i första stycket till Europaparlamentet och de berörda grupperna.

3. Den europeiska samordnaren ska väljas genom en öppen, icke-diskriminerande och transparent process och utifrån sina erfarenheter av de specifika arbetsuppgifter som de har tilldelats för de aktuella projekten.
4. Beslutet att utse den europeiska samordnaren ska innehålla en uppdragsbeskrivning med information om längden på uppdraget, specifika arbetsuppgifter och deras tidsramar samt de arbetsmetoder som ska följas. Samordningsinsatsen ska stå i proportion till projektens komplexitet och beräknade kostnader.

5. De berörda medlemsstaterna ska fullt ut samarbeta med den europeiska samordnaren vid utförandet av uppgifterna enligt punkterna 2 och 4.

KAPITEL III

Tillståndsgivning och allmänhetens medverkan

Artikel 7

Prioriterad status för projekt i unionsförteckningen

1. I unionsförteckningen ska det, med avseende på beslut som antas i tillståndprocesserna, fastställas att det rör sig om projekt i unionsförteckningen som är energipolitiskt och klimatmässigt nödvändiga, utan att det påverkar projektens exakta geografiska plats, sträckning eller teknik.

Det första stycket ska inte tillämpas på konkurrerande projekt eller projekt som inte har nått tillräckligt långt för att en projektspecifik kostnads-nyttoanalys enligt avsnitt 2 punkt 1 d i bilaga III ska kunna genomföras.

2. För att ansökningar som rör projekt i unionsförteckningen ska handläggas på ett effektivt sätt ska de projektansvariga och alla berörda myndigheter säkerställa att ansökningarna behandlas så snabbt som möjligt i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.
3. Projekt i unionsförteckningen ska ha status som projekt av högsta möjliga nationella betydelse, om en sådan status finns i nationell rätt, och behandlas som sådana i tillståndprocessen, inbegripet i fråga om miljöbedömningar, fysisk planering, ledningsgator och expropriation av nödvändig mark.
4. Alla tvistlösningsförfaranden, rättstvister, överklaganden och rättsmedel som rör projekt i unionsförteckningen inför nationella domstolar och paneler, inbegripet medling eller skiljeförfaranden, om sådana finns i nationell rätt, ska behandlas som brådsakande, om och i den utsträckning sådana brådsakande förfaranden föreskrivs i nationell rätt.
5. När det gäller de miljökonsekvenser som avses i artikel 6.4 i direktiv 92/43/EEG och artikel 4.7 i direktiv 2000/60/EG ska, förutsatt att alla villkor som fastställs i de direktiven är uppfyllda, projekt i unionsförteckningen som omfattas av de infrastrukturkategorier som avses i punkterna 2, 3 och 4 i bilaga II till denna förordning, anses vara av allmänintresse ur energipolitisk synvinkel, och får anses vara av väsentligt allmänintresse.

Om kommissionens yttrande krävs i enlighet med artikel 6.4 i direktiv 92/43/EEG ska kommissionen och den nationella behöriga myndighet som avses i artikel 8 i denna förordning säkerställa att beslutet om ett projekts övervägande allmänintresse fattas inom de tidsfrister som fastställs i artikel 10.1 och 10.2 i denna förordning.

Det första och andra stycket ska inte tillämpas på konkurrerande projekt eller projekt som inte har nått tillräckligt långt för att en projektspecifik kostnads-nyttoanalys enligt avsnitt 2 punkt 1 d i bilaga III ska kunna genomföras.

6. Fram till dess att klimatneutralitet uppnås på unionsnivå kommer, i fråga om tillståndsförfarandet, planering, uppförande och drift av projekt som omfattas av den infrastrukturkategori som avses i punkt 1 i bilaga II att omfattas av bestämmelsen i

artikel 8.8 i direktiv (EU) 2019/944 och presumeras vara av övervägande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet vid avvägning av olika rättsliga intressen i enskilda fall i samband med tillämpning av artiklarna 6.4 och 16.1 c i direktiv 92/43/EEG, artikel 4.7 i direktiv 2000/60/EG och artikel 9.1 a i direktiv 2009/147/EG. Medlemsstaterna får, under specifika och vederbörligen motiverade omständigheter, begränsa tillämpningen av presumptionen till vissa delar av sitt territorium, till vissa typer av teknik eller till projekt med vissa tekniska egenskaper.

Medlemsstaterna ska säkerställa att uppförande och drift av projekt som omfattas av den infrastrukturkategori som avses i punkt 1 i bilaga II prioriteras i planeringen och tillståndprocessen vid avvägningen av olika rättsliga intressen i enskilda fall för andra ändamål än de som avses i första stycket, med undantag för kulturarv på grundval av rättsliga kriterier för att säkerställa ett harmoniserat genomförande.

Det första stycket ska inte tillämpas på konkurrerande projekt eller projekt som inte har nått tillräckligt långt för att en projektspecifik kostnads-nyttoanalys enligt avsnitt 2 punkt 1 d i bilaga III ska kunna genomföras.

7. Till dess att klimatneutralitet uppnås på unionsnivå, när det gäller projekt i unionsförteckningen som omfattas av de infrastrukturkategorier som avses i punkt 1 i bilaga II till denna förordning och som uttryckligen ingår i en nationell utvecklingsplan som har varit föremål för en strategisk miljöbedömning i enlighet med direktiv 2001/42/EG och, om de sannolikt kommer att ha en betydande inverkan på Natura 2000-områden, den lämpliga bedömningen i enlighet med artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG, får medlemsstaterna göra följande, i den mån projekten är förenliga med och inte går utöver ramen för den bedömda nationella utvecklingsplanen:
 - (a) Undanta dessa projekt från miljökonsekvensbedömningen enligt artikel 2.1 i direktiv 2011/92/EU.
 - (b) Undanta dessa projekt från en bedömning av deras inverkan på Natura 2000-områden i enlighet med artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG och från en bedömning av deras konsekvenser för skyddet av arter i enlighet med artikel 12.1 i direktiv 92/43/EEG och artikel 5 i direktiv 2009/147/EG.

När det gäller projekt som är belägna i eller genomkorsar Natura 2000-områden och områden som utsetts inom ramen för nationella skyddssystem för bevarande av natur och biologisk mångfald, ska de undantag som avses i första stycket endas vara tillämpliga om det inte finns några proportionella alternativ till utbyggnaden av dem, med beaktande av områdets mål. Projekt som avses i punkt 1 c i bilaga II ska inte omfatta Natura 2000-områden och områden som utsetts enligt nationella skyddssystem.

8. Om medlemsstaterna tillämpar undantagen enligt punkt 7 ska de säkerställa att regler om effektiva begränsningsåtgärder som ska antas för de projekt i unionsförteckningen som omfattas av de infrastrukturkategorier som avses i punkt 1 i bilaga II identifieras på grundval av den nationella utvecklingsplanen, för att undvika den negativa miljöpåverkan som kan uppstå eller, om detta inte är möjligt, avsevärt begränsa den. Medlemsstaterna ska säkerställa att lämpliga begränsningsåtgärder tillämpas i rätt tid för att säkerställa efterlevnad av de skyldigheter som fastställs i artikel 6.2 i direktiv 92/43/EEG och artikel 4.1 a i) i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG och för att undvika försämring och uppnå en god ekologisk

status eller en god ekologisk potential i enlighet med artikel 4.1 a i direktiv 2000/60/EG.

Efterlevnad av de regler som avses i första stycket i denna punkt och genomförandet av lämpliga begränsningsåtgärder inom ramen för enskilda projekt ska medföra en presumtion om att projekten inte bryter mot de bestämmelser som nämns i det stycket, utan att detta påverkar tillämpningen av punkt 10 i det här artikeln.

9. Medlemsstaterna ska säkerställa allmänhetens medverkan i den nationella utvecklingsplanen i enlighet med artiklarna 6 och 7 i direktiv 2001/42/EG, inbegripet identifiering av den allmänhet som berörs eller sannolikt kommer att beröras samt de medlemsstater som kan beröras av genomförandet av den planen och de projekt i unionsförteckningen som omfattas av de infrastrukturkategorier som avses i punkt 1 i bilaga II till denna förordning och som ingår i den planen.
10. För projekt för vilka medlemsstaterna beslutar att tillämpa undantag enligt punkt 7 ska de behöriga myndigheterna genomföra en granskning för att fastställa följande:
 - (a) Huruvida projektet sannolikt kommer att ge upphov till betydande negativa konsekvenser som inte identifierades genom den miljöbedömning av den nationella utvecklingsplanen som genomfördes i enlighet med direktiv 2001/42/EG och, i förekommande fall, direktiv 92/43/EEG.
 - (b) Huruvida projektet omfattas av artikel 7 i direktiv 2011/92/EU och artikel 2 i konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang på grund av sannolikheten att det kan antas medföra betydande miljöpåverkan i en annan medlemsstat eller på grund av begäran från en medlemsstat som kan komma att påverkas i betydande grad.

Den granskning som avses i första stycket ska slutföras inom 45 dagar från den anmälan från den projektansvarige som avses i artikel 10.5.
11. Om ett projekt på en medlemsstats territorium kan antas medföra betydande miljöpåverkan i andra medlemsstater, ska den medlemsstat där projektet är beläget säkerställa tillämpningen av artikel 7 i direktiv 2011/92/EU och artiklarna 2–7 i konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang.
12. Om det i granskningsprocessen konstateras att ett projekt med stor sannolikhet kommer att ge upphov till betydande oförutsedda negativa konsekvenser enligt punkt 10 i denna artikel ska de behöriga myndigheterna informera den projektansvarige om att de bedömningar som avses i punkt 7 a och b i denna artikel krävs och säkerställa att lämpliga och proportionella begränsningsåtgärder med utgångspunkt i befintliga uppgifter tillämpas för detta projekt för att säkerställa efterlevnad av artikel 12.1 i direktiv 92/43/EEG och artikel 5 i direktiv 2009/147/EG. Där det inte är möjligt att tillämpa sådana begränsningsåtgärder ska de behöriga myndigheterna säkerställa att de projektansvariga vidtar lämpliga kompensationsåtgärder för att hantera dessa konsekvenser, vilket, om inga andra proportionella kompensationsåtgärder finns tillgängliga, kan ske i form av en ekonomisk ersättning för artskyddsprogram i syfte att säkerställa eller förbättra bevarandestatusen för de berörda arterna.
13. Vid bedömningen av om det vid tillämpning av artiklarna 6.4 och 16.1 i direktiv 92/43/EEG, artikel 4.7 d i direktiv 2000/60/EG och artikel 9.1 i direktiv 2009/147/EG finns tillfredsställande alternativa lösningar för projekt i unionsförteckningen som ingår i de infrastrukturkategorier som avses i punkterna 2, 3 och 4 i bilaga II till denna förordning, ska villkoret att det inte finns några

tillfredsställande alternativ vara uppfyllt om det inte finns några tillfredsställande alternativa lösningar varigenom samma mål som målet för projektet i fråga kan uppnås när det gäller utvecklingen av samma kapacitet med hjälp av samma teknik inom samma eller liknande tidsram och utan att detta leder till väsentligt högre kostnader.

14. Vid genomförandet av kompensationsåtgärder för projekt i unionsförteckningen som omfattas av de infrastrukturkategorier som avses i punkterna 2, 3 och 4 i bilaga II till denna förordning, enligt artikel 6.4 i direktiv 92/43/EEG, får medlemsstaterna, i motiverade fall och där det rimligen kan visas att planen eller projektet inte oåterkalleligt skulle påverka de ekologiska processer som är nödvändiga för att bibehålla områdets struktur och funktioner och skulle äventyra Natura 2000-nätverkets övergripande samstämmighet innan kompensationsåtgärder införs, tillåta att sådana kompensationsåtgärder vidtas parallellt med genomförandet av projektet. Medlemsstaterna får, i enlighet med försiktighetsprincipen, tillåta att dessa kompensationsåtgärder anpassas över tid, beroende på om de betydande negativa konsekvenserna förväntas uppstå på kort, medellång eller lång sikt.
15. Artikel 8a i direktiv (EU) 2019/944 ska tillämpas när det gäller bedömningen, tillfredsställande alternativa lösningar till projekt som omfattas av den infrastrukturkategori som avses i punkt 1 i bilaga II till denna förordning och genomförandet av kompensationsåtgärder för dessa projekt.

Artikel 8

Organisering av tillståndprocessen

1. Varje medlemsstat ska säkerställa att en enda nationell behörig myndighet ansvarar för följande:
 - (a) Fungera som enda kontaktpunkt för projektansvariga i tillståndprocessen, besvara deras frågor, förmedla alla kontakter med de berörda myndigheterna och stödja de projektansvariga med kunskap och information för att göra processen så snabb som möjligt.
 - (b) Ta emot projektansvarigas ansökningar om tillstånd för projekt i unionsförteckningen och alla relevanta handlingar i elektronisk form och sända handlingarna till alla berörda myndigheter.
 - (c) Underlätta och samordna tillståndprocessen för projekt i unionsförteckningen på dess territorium med andra berörda myndigheter, och i samarbete med dem fastställa vilka godkännanden, tillstånd och bedömningar som krävs för att slutföra tillståndprocessen och fatta ett övergripande beslut i enlighet med punkt 3. Detta innebär omfattningen av och detaljnivån på de studier, bedömningar och handlingar som de projektansvariga förväntas lägga fram.
 - (d) Samarbeta och kommunicera med nationella behöriga myndigheter i andra medlemsstater för att underlätta och samordna tillståndprocessen för projekt i unionsförteckningen på deras respektive territorium och med tillståndsmyndigheter i tredjeländer när det gäller projekt av ömsesidigt intresse, däribland anpassa offentliga samråd för gränsöverskridande projekt, i enlighet med artikel 9.5, utbyta information om sannolik betydande gränsöverskridande verkan, i enlighet med artikel 9.6, anpassa tidsplanen och

kraven för studier, tillstånd eller godkännanden som ska genomföras, och organisera föransökningsförfarandet i enlighet med artikel 10.9.

- (e) Övervaka utvecklingen av och förseningarna för projekt i unionsförteckningen inom det territorium den ansvarar för, bland annat genom att ta emot och godkänna rapporter som lämnats in av projektansvariga i enlighet med artikel 5.4 och rapportera till byrån och relevanta grupper om utvecklingen av och förseningarna för projekt i unionsförteckningen som är belägna på dess territorium i enlighet med artikel 5.5.

Vid uppdatering eller ändringar av den utsedda nationella behöriga myndigheten ska medlemsstaterna underrätta kommissionen så snart ändringen har beslutats och informera om när sådana ändringar får verkan.

- 2. Det ansvar och de därmed förenade uppgifter som den nationella behöriga myndighet som avses i punkt 1 har får delegeras till en annan myndighet, för ett visst projekt i unionsförteckningen eller för en viss kategori av projekt i unionsförteckningen, under förutsättning att

- (a) den nationella behöriga myndigheten underrättar kommissionen om denna delegering och informationen i denna underrättelse görs lättillgänglig för allmänheten, däribland på den webbplats som avses i artikel 9.7,
- (b) en enda myndighet har ansvaret för ett visst projekt eller en viss kategori av projekt i unionsförteckningen, fungerar som enda kontaktpunkt för projektansvariga, ansvarar för alla delar av den process som leder fram till det övergripande beslutet inom den föreskrivna tidsfristen i artikel 10.2 och samordnar inlämnandet av all relevant dokumentation och information, inbegripet inlämnandet till alla andra berörda myndigheter,
- (c) den nationella behöriga myndigheten, oavsett delegering, förblir ansvarig för att sammanställa de rapporter som lämnas in av projektansvariga i enlighet med artikel 5.4 och rapportera till byrån och relevanta grupper i enlighet med artikel 5.5.

Den nationella behöriga myndigheten får också behålla ansvaret att fastställa tidsfrister, utan att det påverkar de tidsfrister som fastställs i artikel 10.1 och 10.2.

- 3. Den nationella behöriga myndigheten ska säkerställa utfärdandet av det övergripande beslutet inom de tidsfrister som fastställs i artikel 10.1 och 10.2.

Medlemsstaterna ska välja mellan följande scheman, med beaktande av vilket schema som är mest ändamålsenligt utifrån nationell rätt, särdragen för deras respektive nationella planering och nationella tillståndsprocess och möjligheten att genomföra schemat på ett sätt som bidrar till att det övergripande beslutet utfärdas så effektivt och snabbt som möjligt:

- (a) Integrerat schema:
 - i) Det övergripande beslutet ska utfärdas av den nationella behöriga myndigheten och vara det enda rättsligt bindande beslutet som följer på den formella tillståndsprocessen.
 - ii) Om andra myndigheter berörs av projektet får de, i enlighet med nationell lagstiftning, lämna sina yttranden som bidrag till förfarandet, och dessa yttranden ska beaktas av den nationella behöriga myndigheten.
- (b) Samordnat schema:

- i) Det övergripande beslutet omfattar flera enskilda rättsligt bindande beslut från flera berörda myndigheter, och samordnas centralt av den nationella behöriga myndigheten.
 - ii) Den nationella behöriga myndigheten får tillsätta en arbetsgrupp där alla berörda myndigheter finns företrädna, för att utarbeta granskningen eller en detaljerad tidsplan för tillståndsprocessen i enlighet med artikel 10.9 b samt övervaka och samordna genomförandet av den.
 - iii) Den nationella behöriga myndigheten ska, efter samråd med övriga berörda myndigheter, från fall till fall fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken de enskilda besluten ska utfärdas i syfte att minimera processens längd, utan att det påverkar de tidsfrister som fastställs i artikel 10.1 och 10.2.
 - iv) Den nationella behöriga myndigheten ska kunna fatta ett enskilt beslut på en annan berörd myndighets vägnar, om den senare myndighetens beslut inte meddelas inom den fastställda tidsfristen och dröjsmålet inte kan motiveras på ett tillfredsställande sätt. Den nationella behöriga myndigheten får också åsidosätta ett enskilt beslut från en annan berörd myndighet, om den anser att den myndigheten inte har motiverat beslutet i tillräcklig utsträckning.
- (c) Samarbetsschema:
- i) Det övergripande beslutet ska omfatta flera enskilda rättsligt bindande beslut från flera berörda myndigheter och ska samordnas av den nationella behöriga myndigheten.
 - ii) Den nationella behöriga myndigheten får tillsätta en arbetsgrupp där alla berörda myndigheter finns företrädna, för att utarbeta granskningen eller en detaljerad tidsplan för tillståndsprocessen i enlighet med artikel 10.9 samt övervaka och samordna genomförandet av den.
 - iii) Den nationella behöriga myndigheten ska, efter samråd med övriga berörda myndigheter, från fall till fall fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken de enskilda besluten ska utfärdas i syfte att minimera processens längd, utan att det påverkar de tidsfrister som fastställs i artikel 10.1 och 10.2.
 - iv) Den nationella behöriga myndigheten ska övervaka att de berörda myndigheterna respekterar tidsfristerna och ska vid förseningar vidta åtgärder i syfte att minimera processens längd.
 - v) Om en medlemsstat väljer samarbetsschemat ska den underrätta kommissionen om skälen till detta.

De berörda myndigheterna ska, i enlighet med det system för tillståndsgivning som medlemsstaterna valt, antingen delegera de nödvändiga befogenheterna till den nationella behöriga myndigheten eller underlätta samarbete och samverkan med den nationella behöriga myndigheten för att säkerställa att det övergripande beslutet utfärdas inom de tidsfrister som fastställs i artikel 10.1 och 10.2.

Om en berörd myndighet förutser att ett enskilt beslut inte kan meddelas inom den fastställda tidsfristen ska den myndigheten omedelbart informera den nationella behöriga myndigheten och motivera förseningen. Den nationella behöriga myndigheten ska därefter fastställa en ny tidsfrist för utfärdandet av det enskilda

beslutet, i överensstämmelse med de övergripande tidsfrister som fastställs i artikel 10.1 och 10.2.

4. Medlemsstaterna får tillämpa de scheman som anges i punkt 3 på landbaserade respektive havsbaserade projekt i unionsförteckningen.

När det gäller projekt i unionsförteckningen som är nära kopplade till produktionstillgångar, såsom projekt som omfattas av de infrastrukturkategorier som anges i punkt 1 b eller h i bilaga II, ska den nationella behöriga myndigheten ansvara för att samordna tillståndprocessen för respektive projekt i unionsförteckningen med tillståndsgivningen för produktionstillgångarna så att tidsplanerna hänger samman och tillsammans medför att tillståndsgivningen för alla tillgångar som är kopplade till projektet sker så effektivt och snabbt som möjligt.

5. Om ett projekt i unionsförteckningen är beläget på två eller flera medlemsstaters territorium ska deras respektive nationella behöriga myndigheter gemensamt utse en av dem till enda kontaktpunkt med ansvar för att underlätta informationsutbytet mellan de nationella behöriga myndigheterna och andra berörda myndigheter om tillståndprocessen samt utfärda de slutliga övergripande besluten i samarbete med de andra berörda nationella behöriga myndigheterna.

Medlemsstaterna ska sträva efter att tillhandahålla ett gemensamt förfarande som underlättar samarbetet mellan deras respektive berörda nationella behöriga myndigheter, skapa förfarandemässiga synergier och anpassa tidsplanerna för att underlätta tillståndprocessen för projekt, särskilt när det gäller bedömningen av miljökonsekvenser, och de offentliga samråd som krävs enligt artikel 9.

På begäran av medlemsstaterna ska kommissionen fungera som samordnare för att stödja samarbetet mellan de berörda nationella behöriga myndigheterna. Kommissionen ska underlätta en överenskommelse om ett enhetligt gemensamt förfarande genom att avge ett yttrande och lämna rekommendationer om förfarandemässiga aspekter.

Artikel 9

Insyn och allmänhetens medverkan

1. Senast den 24 oktober 2027 ska medlemsstaten, eller vid behov den nationella behöriga myndigheten, i samarbete med andra berörda myndigheter, offentliggöra en uppdaterad handbok med de förfaranden i tillståndprocessen som är tillämpliga på projekt i unionsförteckningen så att den innehåller åtminstone den information som anges i punkt 1 i bilaga VI. Handboken ska inte vara juridiskt bindande, men den ska hänvisa till eller återge relevanta rättsliga bestämmelser. De nationella behöriga myndigheterna ska i förekommande fall samarbeta och eftersträva synergier med myndigheterna i grannländer i syfte att anpassa tidsplanerna och underlätta tillståndprocessen för projekt, däribland utarbetandet av handboken med förfaranden.
2. Utan att det påverkar kraven i fråga om allmänhetens medverkan enligt miljölagstiftningen, Århuskonventionen, Esbokonventionen och relevant unionsrätt ska alla parter som är inblandade i tillståndprocessen följa de principer för allmänhetens medverkan som anges i punkt 3 i bilaga VI.

3. Inom en indikativ period på tre månader efter det att tillståndsprocessen inletts enligt artikel 10.5 ska den projektansvarige utarbeta ett koncept för allmänhetens medverkan och lämna in det till den nationella behöriga myndigheten, utgående från processen i den handbok som avses i punkt 1 i den här artikeln och i enlighet med riktlinjerna i bilaga VI.
4. Den nationella behöriga myndigheten ska begära ändringar eller godkänna konceptet för allmänhetens medverkan inom tre månader efter det att den har tagit emot konceptet och ska beakta alla former av allmänhetens medverkan och samråd med allmänheten vilka ägt rum innan tillståndsprocessen inleddes, utan att behöva upprepa dem, i den mån denna medverkan och dessa samråd har uppfyllt kraven i den här artikeln.

Om den projektansvarige avser att väsentligt ändra ett redan godkänt koncept för allmänhetens medverkan ska den underrätta den nationella behöriga myndigheten om detta. Den nationella behöriga myndigheten får i så fall begära ytterligare ändringar.

5. Om det inte redan krävs enligt nationell rätt ska den projektansvarige genomföra minst ett offentligt samråd i ett tidigt skede, innan den slutliga och fullständiga tillståndsansökan lämnas in till den nationella behöriga myndigheten i enlighet med artikel 10.10. Detta offentliga samråd får genomföras i kombination med eventuella offentliga samråd som ska genomföras efter det att en ansökan om tillstånd lämnats in enligt artikel 6.2 i direktiv 2011/92/EU.
6. Det offentliga samråd som krävs enligt det förra stycket ska uppfylla de minimikrav som fastställs i punkt 5 i bilaga VI och ska informera de intressenter som avses i punkt 3 a i bilaga VI om projektet i ett tidigt skede, och ska bidra till att fastställa den lämpligaste geografiska platsen, sträckningen eller tekniken, i förekommande fall även utifrån överväganden om tillfredsställande klimatanpassning av projektet och tillfredsställande säkerhetsrelaterade överväganden för projektet, alla konsekvenser av relevans enligt unionsrätten och nationell rätt och de relevanta frågor som ska tas upp i ansökan.
7. Utan att det påverkar medlemsstaternas förfarande- och insynsregler ska den projektansvarige på den webbplats som avses i punkt 10 offentliggöra en rapport som sammanfattar resultaten av åtgärder kopplade till allmänhetens medverkan vad gäller projektet, däribland alla aktiviteter som ägt rum före det offentliga samrådet i ett tidigt skede, beskriver hur synpunkterna från de offentliga samråden har beaktats, och visar de ändringar som gjorts avseende projektets geografiska plats, sträckning och utformning eller motiverar varför sådana åsikter inte har beaktats.

Den projektansvarige ska skicka in den rapporten tillsammans med ansökan till den nationella behöriga myndigheten. I det övergripande beslutet ska vederbörlig hänsyn tas till resultatet i den rapporten.
8. För gränsöverskridande projekt som berör två eller flera medlemsstater ska de offentliga samråd som genomförs enligt punkt 5 i varje berörd medlemsstat i största möjliga utsträckning genomföras högst två månader efter varandra, och när så är möjligt kombineras.
9. Om ett projekt sannolikt kommer att få en betydande gränsöverskridande verkan i en eller flera angränsande medlemsstater, på vilken artikel 7 i direktiv 2011/92/EU samt Esbokkonventionen är tillämpliga, ska information om detta göras tillgänglig för de nationella behöriga myndigheterna i de berörda angränsande medlemsstaterna. De nationella behöriga myndigheterna i de berörda angränsande medlemsstaterna ska i

förekommande fall i anmälningförfarandet meddela huruvida de eller någon annan berörd myndighet önskar medverka i de offentliga samråden.

10. Den projektansvarige ska inrätta och regelbundet uppdatera en särskild projektwebbplats med relevant information om projektet av gemensamt intresse, och webbplatsen ska vara kopplad till kommissionens webbplats och den öppenhetsplattform som avses i artikel 26 och uppfylla de krav som anges i punkt 6 i bilaga VI. De nationella behöriga myndigheterna ska kontrollera att de projektansvariga fullgör denna skyldighet och vid behov vidta åtgärder för att säkerställa efterlevnad.

Artikel 10

Tillståndsprocessen: längd och genomförande

1. Tillståndsprocessen ska omfatta följande två förfaranden:
 - (a) Ett frivilligt föransökningsförfarande, som omfattar perioden från startdatum för tillståndsprocessen och fram till dess att den inlämnade fullständiga ansökan godtas av den nationella behöriga myndigheten och som ska genomföras inom högst 24 månader.
 - (b) Ett obligatoriskt formellt tillståndsförfarande, som omfattar perioden från dagen då den inlämnade fullständiga ansökan godtas och fram till dess att det övergripande beslutet fattas och som får pågå i högst 18 månader.

Med avseende på första stycket b får medlemsstaterna när detta är möjligt föreskriva ett formellt tillståndsförfarande som är kortare än 18 månader.

2. Den nationella behöriga myndigheten ska säkerställa att de båda förfaranden som avses i punkt 1 tillsammans pågår i högst 42 månader.

Om den nationella behöriga myndigheten bedömer att det ena eller båda förfarandena inte kommer att genomföras inom de tidsfrister som fastställs i punkt 1 får den emellertid, från fall till fall, förlänga den ena eller båda fristerna innan de löper ut. Den nationella behöriga myndigheten får inte förlänga de två förfarandenas sammanlagda längd med mer än sex månader, om inga särskilda omständigheter föreligger.

Om den nationella behöriga myndigheten förlänger tidsfristerna ska den så fort som möjligt underrätta den berörda gruppen om skälen till förlängningen och redogöra för vilka åtgärder som vidtagits, eller kommer att vidtas, för att tillståndsprocessen ska kunna slutföras. Gruppen får begära att den nationella behöriga myndigheten regelbundet rapporterar om vilka framsteg som har gjorts i detta avseende och anger skälen till eventuella förseningar.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella behöriga myndigheter som avses i artikel 8.1 har tillräckliga tekniska och ekonomiska resurser och personalresurser för att kunna utfärda ett övergripande beslut inom den tidsram som anges i artikel 10.2.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa följande i fråga om det tillståndsförfarande som avses i punkt 1:
 - (a) Avsaknad av svar från de nationella behöriga myndigheterna inom den tidsfrist som fastställs i punkt 2 ska betraktas som ett godkännande av det övergripande beslutet.

- (b) Avsaknad av svar från andra berörda myndigheter inom den rimliga tidsfrist som fastställts av en nationella behörig myndighet i enlighet med artikel 8.3 ska betraktas som ett medgivande till eller positivt svar på yttrandet, godkännandet eller tillståndet i fråga.

Denna punkt får inga verkningar för miljöbeslut, och får inte heller några verkningar om principen om tyst medgivande från myndigheter inte finns i den berörda medlemsstatens rättssystem.

Alla beslut ska offentliggöras, inbegripet slutliga beslut som beviljats genom tyst medgivande till följd av avsaknad av svar från de berörda behöriga myndigheterna eller de berörda myndigheterna.

- 5. När de projektansvariga begär att tillståndsprocessen ska inledas ska de anmäla projektet till den nationella behöriga myndigheten i varje medlemsstat där projektet är beläget, inbegripet i medlemsstater vars exklusiva ekonomiska zon projektet genomkorsar, i skriftlig eller elektronisk form och inkludera en rimligt detaljerad beskrivning av projektet.

Inom en månad från mottagandet av anmälan ska den nationella behöriga myndigheten i elektronisk form antingen

- (a) utfärda ett mottagandebevis, eller
- (b) om projektet inte anses vara tillräckligt moget för att tillståndsprocessen ska kunna inledas, avslå anmälan och ange skälen till beslutet, även på andra berörda myndigheters vägnar.

Dagen då mottagandebeviset utfärdas ska utgöra startdatum för tillståndsprocessen. Om två eller flera medlemsstater är berörda ska startdatum för tillståndsprocessen vara den dag då den sista berörda nationella behöriga myndigheten godtar anmälan.

Medlemsstaterna ska säkerställa att särskilda digitala plattformar inrättas i ett lättillgängligt format för att hantera ansökningar om tillstånd, tillståndsprocesser, pågående tillståndsbeslut och utfärdade beslut.

Dessa plattformar ska ge tillgång till relevanta miljödata och geologiska data och beslut som finns tillgängliga i den centrala onlineportal som avses i artikel 10.3 i Europaparlamentets och rådets förordning [xxxxx]³⁷.

- 6. Nationella behöriga myndigheter ska säkerställa att tillståndsprocessen påskyndas i enlighet med detta kapitel för varje kategori av projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse. För detta ändamål ska de nationella behöriga myndigheterna anpassa sina krav för inledandet av tillståndsprocessen och godtagandet av den fullständiga ansökan, i enlighet med den relevanta projektkategorin, projektets karaktär eller omfattning eller på grund av att det i den nationella rätten saknas krav på miljökonsekvensbedömning eller andra bedömningar, eller att färre tillstånd och godkännanden kan krävas för att projektet ska nå byggfärdighetsfasen.

De nationella behöriga myndigheterna får besluta att det föransökningsförfarande som avses i punkterna 1 och 6 i denna artikel inte är nödvändigt om den projektansvarige inte behöver denna period för att utföra studier, bedömningar och samla in uppgifter för att komplettera sin tillståndsansökan.

³⁷

[hänvisning till förordningen om påskyndade miljöbedömningar].

7. De nationella behöriga myndigheterna ska i granskningen för att fastställa kraven för tillståndprocessen beakta alla studier som genomförts och alla tillstånd eller godkännanden som utfärdats under en period på upp till fem år innan tillståndprocessen inleddes för projektet i fråga i enlighet med denna artikel, däribland bedömningar som utförts för genomförande av andra projekt, vilka är relevanta och kan återanvändas, och ska inte kräva onödiga eller upprepade studier, bedömningar, tillstånd eller godkännanden.
8. Om en medlemsstat ska fastställa en sträckning eller en geografisk plats endast med avseende på ett planerat projekt, inräknat vid planeringen av specifika korridorer för nätinфраstruktur, och detta inte kan göras som ett led i den tillståndprocess som leder fram till det övergripande beslutet, ska beslutet om fastställande fattas inom en separat tidsfrist på sex månader, med början från och med den dag då den projektansvarige inlämnat de slutliga och fullständiga ansökningshandlingarna.
9. Föransökningsförfarandet ska omfatta granskning och avgränsning av de studier, rapporter och handlingar som krävs och som förväntas av den projektansvarige, utarbetande av en detaljerad tidsplan, och kontroll av utkastet till ansökan i följande steg:
 - (a) Så snart som möjligt och senast tre månader efter den anmälan från den projektansvarige som avses i punkt 5 ska den nationella behöriga myndigheten fastställa och underrätta den projektansvarige om de godkännanden, tillstånd och bedömningar som krävs för att slutföra tillståndprocessen.

Den anmälan som görs av den nationella behöriga myndigheten ska innehålla den checklista som avses i punkt 1 e i bilaga VI, och i förekommande fall ska dess innehåll fastställas i samarbete med övriga berörda myndigheter och med nationella behöriga myndigheter i de andra medlemsstater där projektet är beläget, inbegripet medlemsstater vars exklusiva ekonomiska zon projektet genomkorsar.

I tillämpliga fall ska anmälan i detalj ange villkoren för att projektet ska kunna omfattas av undantaget i artikel 7.7 och identifiera följande:

- i) Huruvida det föreligger hög sannolikhet för att projektet kommer att ge upphov till betydande oförutsedda negativa konsekvenser med hänsyn till miljöns känslighet i det geografiska område där projektet planeras, vilka inte identifierades genom den miljöbedömning av den nationella utvecklingsplanen som genomförts enligt direktiv 2001/42/EG och, när så är tillämpligt, direktiv 92/43/EEG.
- ii) Lämpliga och proportionella begränsningsåtgärder, eller ekonomisk ersättning för artskyddsprogram som är tillämpliga på projektet i enlighet med artikel 7.8.
- iii) Huruvida någon del av projektet sannolikt kommer att medföra betydande miljöpåverkan i en annan medlemsstat; om så är fallet ska den nationella behöriga myndigheten i den medlemsstat där projektet är beläget säkerställa tillämpningen av artikel 7 i direktiv 2011/92/EU och artiklarna 2–7 i konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang.

- (b) I anmälan ska det också anges huruvida den nationella behöriga myndigheten godkänner eller ändrar det koncept för allmänhetens medverkan som lämnats in av den projektansvarige i enlighet med artikel 9.3. Under granskningsperioden ska den nationella behöriga myndigheten, i samarbete med andra berörda myndigheter, fastställa omfattningen av och detaljnivån för de studier, rapporter och handlingar, inbegripet bedömningar som krävs för miljötillstånd för projektet, som den projektansvarige förväntas utarbeta och lämna in som en del av den fullständiga ansökan.

Varken den nationella behöriga myndigheten eller någon av de berörda myndigheterna får därefter begära ytterligare information, studier, rapporter eller bedömningar än de som fastställts i denna inledande granskningsprocess, utom om en väsentlig förändring av projektet eller dess omgivande miljö inträffar. Om en sådan väsentlig förändring inträffar får den nationella behöriga myndigheten begära ytterligare information från den projektansvarige med utgångspunkt i en underbyggd motivering.

- (c) Den nationella behöriga myndigheten ska i nära samarbete med den projektansvarige och med andra berörda myndigheter och de nationella behöriga myndigheterna i andra medlemsstater där projektet är beläget, däribland medlemsstater vars exklusiva ekonomiska zon projektet genomkorsar, och med beaktande av resultaten av den verksamhet som bedrivits enligt led a i denna punkt, utarbeta ett detaljerat schema för tillståndprocessen i enlighet med riktlinjerna i punkt 2 i bilaga VI.
- (d) Vid mottagandet av utkastet till ansökan får den nationella behöriga myndigheten, på sina egna vägnar eller på andra berörda myndigheters vägnar, begära att den projektansvarige lämnar in den saknade informationen om de efterfrågade element som avses i led a, inom en tidsfrist på högst en månad.

Föransökningsförfarandet ska vid behov omfatta utarbetande av eventuella miljörapporter från de projektansvariga, inklusive dokumentation om och bedömningar av klimatanpassning, cybersäkerhet och fysisk säkerhet.

I samarbete med den projektansvarige och, vid behov, andra berörda myndigheter eller andra nationella behöriga myndigheter i andra medlemsstater där projektet är beläget, inbegripet medlemsstater vars exklusiva ekonomiska zon projektet genomkorsar, får den nationella behöriga myndigheten utforma kraven för tillståndprocessen för ett visst projekt och den tidsplan för det offentliga samrådet som anges i punkt 4 i bilaga VI i faser, förutsatt att det inte försenar projektets övergripande utveckling och att det säkerställs att tillståndprocessen förenklas och påskyndas. De maximala tidsfristerna i punkterna 1 och 2 ska gälla för var och en av faserna.

Inom en månad från inlämnandet av den saknade information som avses i första stycket d ska den behöriga myndigheten godta den fullständiga ansökan för granskning i skriftlig eller elektronisk form eller på särskilda digitala plattformar, och inleda det formella tillståndsförfarande som avses i punkt 1 b.

10. Den projektansvarige ska samarbeta lojalt med de nationella behöriga myndigheterna och med alla berörda myndigheter för att förse dem med fullständig och korrekt information, särskilt i fråga om den information som identifierats i granskningsprocessen.

Den projektansvarige ska säkerställa att ansökan är fullständig och tillfredsställande, och ska begära ett yttrande om detta från den nationella behöriga myndigheten så tidigt som möjligt inom tillståndprocessen.

Den projektansvarige ska samarbeta fullt ut med den nationella behöriga myndigheten för att hålla de tidsfrister som fastställs i denna förordning. Eventuella förseningar på grund av fel den projektansvarige har gjort i god tro i detta avseende ska inte räknas av mot den maximala längden på perioden för tillståndsgivning.

11. Medlemsstaterna ska säkerställa att eventuella ändringar som görs i nationell rätt inte förlänger en tillståndprocess som inletts innan ändringarna träder i kraft. I syfte att upprätthålla en påskyndad tillståndprocess avseende projekt i unionsförteckningen ska de nationella behöriga myndigheterna på lämpligt sätt anpassa det schema som fastställts i enlighet med punkt 6 b i denna artikel för att så långt möjligt säkerställa att tidsfristerna för tillståndprocessen enligt denna artikel inte överskrids.
12. De tidsfrister som fastställs i denna artikel ska inte påverka skyldigheter som följer av unionsrätten och internationell rätt och inte heller administrativa överklagandeförfaranden och rättslig prövning av en domstol.

De tidsfrister för tillståndsförfaranden som fastställs i denna artikel ska inte påverka tillämpningen av eventuella kortare tidsfrister som fastställs av medlemsstaterna.

KAPITEL IV

Sektorsövergripande infrastrukturplanering

Artikel 11

Det centrala scenariot för de tioåriga nätutvecklingsplanerna

1. Senast [två år efter ikraftträdandet] och minst vart fjärde år därefter ska kommissionen utarbeta ett centralt scenario för el-, vätgas- och gassektorerna som ska användas för de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplaner som avses i artikel 48 i förordning (EU) 2019/943 och artikel 59 i förordning (EU) 2024/1789, den process för identifiering av infrastrukturbehov som avses i artikel 12 i den här förordningen, den kostnads-nyttoanalys för hela energisystemet som avses i artikel 14 i den här förordningen och den gränsöverskridande kostnadsfördelning som avses i artikel 17 i den här förordningen.
2. Det centrala scenariot ska
 - (a) vara förenligt med unionens energi- och klimatmål och inbegripa ett långsiktigt perspektiv fram till åtminstone 2050 i enlighet med unionens klimatneutralitetsmål,
 - (a) inbegripa en sektorsövergripande strategi som säkerställer samstämmighet mellan el-, vätgas- och gassektorerna och innebär att systemeffektiviteten optimeras,
 - (b) inkludera känslighetsanalyser när så är lämpligt.
3. Det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el (*Entso för el*), det europeiska nätverket av systemansvariga för vätgasnät (ENNOH), det

europiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för gas (*Entso för gas*) och medlemsstaterna ska på begäran av kommissionen tillhandahålla de uppgifter och den information som krävs för att utarbeta det centrala scenario som avses i punkt 1. Detta omfattar, men är inte begränsat till, marknads- och nätdata, såsom efterfråge- och utbudsprognoser, egenskaper hos elproduktionen, vätgasproduktionen och vätgasnäten, flexibilitetskällor, importantaganden samt årliga klimatuppgifter. Kommissionen ska fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken datauppgifterna och informationen ska lämnas, med hänsyn till hur komplexa och brådskande behoven av denna information och dessa uppgifter är. Om den som mottagit förfrågan inte tillhandahåller den begärda informationen inom den tidsfrist som kommissionen fastställt, eller tillhandahåller ofullständig information, får kommissionen genom ett beslut kräva att informationen tillhandahålls. Kommissionen får begära att byrån kontrollerar de uppgifter som lämnats in till kommissionen, bland annat genom att kontrollera nationella uppgifter från de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna.

4. Kommissionen ska samråda med byrån, de nationella tillsynsmyndigheterna, Entso för el, ENNOH, Entso för gas, den europeiska enheten för unionens systemansvariga för distributionssystem (*EU DSO-enheten*), medlemsstaterna samt andra berörda intressenter om de uppgifter som samlats in i processen för utarbetande av det centrala scenariot, inbegripet antaganden och användningen av dessa antaganden vid utarbetandet av det centrala scenariot.
5. Kommissionen ska överlämna utkastet till centralt scenario till TEN-E-gruppen, tillsammans med information om hur de synpunkter som mottagits under det samråd som avses i punkt 4 har beaktats. TEN-E-gruppens medlemmar ska lämna eventuella synpunkter inom en månad från mottagandet av utkastet till centralt scenario.
6. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 23 för att komplettera denna förordning genom att fastställa de centrala scenarierna i enlighet med denna artikel. Kommissionen ska anta det centrala scenariot med beaktande av synpunkterna från TEN-E-gruppen.
7. Efter offentliggörandet av den delegerade akten om det centrala scenariot ska kommissionen offentliggöra underliggande indata och utdata för det centrala scenariot, med förbehåll för begränsningar enligt nationell rätt och relevanta sekretessavtal.
8. Kommissionen får, med beaktande av synpunkter från byrån, medlemsstaterna, nationella tillsynsmyndigheter och berörda intressenter, utarbeta känslighetsanalyser för det centrala scenariot om detta är nödvändigt på grundval av marknadsutvecklingen eller den politiska utvecklingen. Kommissionen får ändra den delegerade akt som avses i punkt 6 i denna artikel för att inkludera sådana känslighetsanalyser.

Artikel 12

Rapport om identifierade infrastrukturbehov

1. Entso för el respektive ENNOH ska utarbeta en rapport om identifierade infrastrukturbehov för att utpeka luckor i infrastrukturen som påverkar unionens mål i fråga om el och vätgas.
2. Rapporterna om identifierade infrastrukturbehov ska

- (a) baseras på det centrala scenario som utarbetats av kommissionen i enlighet med artikel 11 och de känslighetsanalyser som ingår i det,
 - (b) följa den metod som utarbetats av byrån i enlighet med punkt 11,
 - (c) följa de principer som fastställs i bilaga VII till denna förordning,
 - (d) inbegripa en sektorsövergripande strategi som säkerställer samstämmighet mellan el- och vätgassektorerna samt, i tillämpliga fall, gas-, fjärrvärme- och koldioxidsektorerna.
3. Entso för el respektive ENNOH ska samråda med berörda intressenter om ytterligare data, antaganden och användningen av dem i utarbetandet av deras rapport om identifierade infrastrukturbehov.
 4. Inom sex månader från offentliggörandet av ett centralt scenario i enlighet med artikel 11, utom när offentliggörandet begränsas till att en känslighetsanalys läggs till, ska Entso för el och ENNOH till TEN-E-gruppen överlämna sina respektive utkast till rapport om identifierade infrastrukturbehov, inbegripet en bedömning av i vilken utsträckning de projekt som lämnats in för införande i den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen fyller de identifierade behoven. Om offentliggörandet begränsas till att en känslighetsanalys läggs till får kommissionen begära att Entso för el och ENNOH utarbetar en ny rapport om identifierade infrastrukturbehov i enlighet med förfarandet i denna artikel.
 5. Inom två månader från mottagandet av TEN-E-gruppens utkast till rapporter om identifierade infrastrukturbehov ska byrån bedöma om utkastet till rapporter om identifierade infrastrukturbehov, inbegripet bedömningen av i vilken utsträckning de projekt som lämnats in för införande i den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen fyller de identifierade behoven, överensstämmer med den metod som avses i punkt 12 och de principer som anges i bilaga VII, samt informera TEN-E-gruppen.
 6. Inom en månad efter det att TEN-E-gruppens medlemmar har informerats av byrån om överensstämmelsen hos utkastet till rapporter om identifierade infrastrukturbehov får de, med beaktande av byråns synpunkter i fråga om överensstämmelse, lämna sina synpunkter och informera Entso för el respektive ENNOH.
 7. Inom två månader efter mottagandet av synpunkterna från medlemmarna i TEN-E-gruppen ska Entso för el och ENNOH, med beaktande av synpunkterna från TEN-E-gruppen och byrån, anpassa utkastet till rapporter om identifierade infrastrukturbehov för att säkerställa full överensstämmelse med kraven i punkt 2, och lämna in den slutliga rapporten om identifierade infrastrukturbehov till kommissionen.
 8. Kommissionen ska överlämna det slutliga utkastet till rapport om identifierade infrastrukturbehov till TEN-E-gruppens beslutsfattande organ för godkännande. Innan kommissionen lämnar in de slutliga utkastet till rapporter om identifierade infrastrukturbehov till TEN-E-gruppens beslutsfattande organ får den begära uppdateringar och förbättringar, med vederbörlig motivering och inom en rimlig tidsram, om den anser att de slutliga utkastet till rapporter om identifierade infrastrukturbehov inte på lämpligt sätt återspeglar synpunkterna från TEN-E-gruppens medlemmar och för att säkerställa full överensstämmelse med de principer som anges i bilaga VII. Entso för el respektive ENNOH ska till fullo behandla sådana

begäranden inom en månad och på nytt lämna in de reviderade slutliga utkasterna till rapporter om identifierade infrastrukturbehov till kommissionen.

9. TEN-E-gruppens beslutsfattande organ ska godkänna de slutliga rapporterna om identifierade infrastrukturbehov inom en månad från mottagandet.
10. Senast två veckor efter godkännandet av rapporterna om identifierade infrastrukturbehov i enlighet med punkt 8 ska Entso för el och ENNOH offentliggöra dem på sina respektive webbplatser. I förekommande fall ska Entso för el och ENNOH uppdatera rapporterna om identifierade infrastrukturbehov i enlighet med de känslighetsanalyser som antagits i enlighet med artikel 11.8, på begäran av kommissionen.
11. Senast [9 månader efter denna förordnings ikraftträdande] ska byrån, efter att ha genomfört ett omfattande samråd med kommissionen, medlemsstaterna, Entso för el, Entso för gas, ENNOH, EU DSO-enheten och andra berörda intressenter, offentliggöra en bindande metod för identifiering av infrastrukturbehov.
12. Metoden ska säkerställa att rapporten om identifierade infrastrukturbehov överensstämmer med principerna i bilaga VII.
13. Byrån ska på eget initiativ eller på begäran av kommissionen vid behov uppdatera metoden.
14. Fram till den 1 januari 2027 ska denna artikel tillämpas med förbehåll för övergångsbestämmelserna i artikel 61 i förordning (EU) 2024/1789.

Artikel 13

Behovsmatchningsprocessen i elsystemet

1. När det i rapporten om identifierade infrastrukturbehov för el konstateras att projekt som lämnats in för införande i den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen inte till fullo fyller de infrastrukturbehov som identifierats i enlighet med artikel 12 får kommissionen inleda en process för att identifiera möjliga lösningar för att fylla icke tillgodosedda behov.
2. Kommissionen ska i samarbete med Entso för el, medlemsstaterna och byrån uppmana de systemansvariga i de relevanta grupperna att inom sex månader från uppmaningen föreslå projekt som kan fylla de icke tillgodosedda behoven. Kommissionen ska översända de föreslagna projekten till de relevanta grupper som inrättats i enlighet med artikel 3 för diskussion. Kommissionen får involvera andra berörda intressenter och andra regionala samarbetsforum. Projektansvariga som kan fylla de icke tillgodosedda behoven ska så snart som möjligt lämna in stödberättigade projekt för införande i de följande nationella utvecklingsplanerna, den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen och unionsförteckningen.
3. Om inga projekt som kan fylla icke tillgodosedda behov identifieras genom processen enligt punkt 2 får kommissionen utlysa en ansökningsomgång som är öppen för alla tredje parter som har förmåga att bli projektansvariga där de kan föreslå projekt som kan fylla de icke tillgodosedda behoven. Projektansvariga som kan fylla de icke tillgodosedda behoven ska så snart som möjligt lämna in stödberättigade projekt för införande i de följande nationella utvecklingsplanerna, den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen och unionsförteckningen.

4. Kommissionen ska övervaka resultatet av processen och fortskridandet för de projekt som avses i punkterna 2 och 3 och nära involvera de relevanta grupper som inrättats i enlighet med artikel 3 och andra relevanta regionala samarbetsforum.

Artikel 14

Kostnads-nyttoanalyser som omfattar hela energisystemet

1. Vid projekt som omfattas av infrastrukturkategorierna i punkt 1 a, b, c, d, e, f och h samt punkterna 2 och 3 i bilaga II, ska Entso för el och ENNOH använda konsekventa sektorsspecifika metoder för en harmoniserad kostnads-nyttoanalys på unionsnivå som omfattar hela energisystemet när de bedömer om projekt ska införas i deras respektive unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplaner.
2. Metoderna ska
 - (a) utformas i enlighet med principerna i bilaga V,
 - (b) grundas på gemensamma antaganden som gör det möjligt att jämföra projekt,
 - (c) vara förenliga med unionens energi- och klimatmål och dess klimatneutralitetsmål för 2050 och det centrala scenario som avses i artikel 11, samt med de regler och indikatorer som anges i bilaga IV,
 - (d) göra det möjligt att bedöma projektpaket i enlighet med artikel 18 och, inom elsektorn, överväga icke ledningsburna lösningar,
 - (e) utformas enligt en sektorsövergripande strategi.
3. Entso för el och ENNOH ska utarbeta och offentliggöra preliminära metodutkast i syfte att samråda med EU DSO-enheten och andra berörda intressenter. Samrådet ska vara öppet, hållas i god tid och medge insyn. Entso för el och ENNOH ska utarbeta och offentliggöra en rapport om samrådet.
4. Entso för el och ENNOH ska offentliggöra sina metodutkast och överlämna dem till medlemsstaterna, kommissionen och byrån. Entso för el och ENNOH ska motivera de fall där de inte alls eller bara delvis har beaktat synpunkterna från medlemsstater, nationella myndigheter eller andra intressenter. Entso för el och ENNOH ska senast i december 2027 offentliggöra sina första utkast till konsekventa sektorsspecifika metoder och överlämna dem till medlemsstaterna, kommissionen och byrån.
5. Inom tre månader från mottagandet av metodutkasten får byrån och medlemsstaterna avge yttranden till Entso för el och ENNOH och till kommissionen. Kommissionen får anordna särskilda möten med grupperna i syfte att diskutera metodutkasten.
6. Inom tre månader från det att Entso för el och ENNOH har mottagit yttrandena från byrån och medlemsstaterna ska de ändra sina respektive metoder, med fullt beaktande av yttrandena från byrån och medlemsstaterna, och lämna in dem till kommissionen för godkännande.
7. Kommissionen ska utfärda sitt beslut inom tre månader från mottagandet av respektive metod.
8. Om kommissionen förkastar metodutkastet ska den ange skälen till detta. Entso för el respektive ENNOH ska se över metodutkastet och på nytt överlämna det till kommissionen för godkännande.

9. Senast två veckor efter kommissionens godkännande ska Entso för el och ENNOH offentliggöra uppgifter om sina respektive metoder på sina webbplatser.
10. Kommissionen och byrån får begära att Entso för el och ENNOH, beroende på vad som är tillämpligt, uppdaterar sina metoder och fastställer en tidsplan. Byrån får agera på eget initiativ eller på en vederbörligen motiverad begäran från nationella tillsynsmyndigheter eller intressenter. Byrån ska offentliggöra de begäranden som den tar emot och alla relevanta handlingar som utgör underlag för dem och som inte är kommersiellt känsliga.
11. På begäran av byrån eller kommissionen ska Entso för el och ENNOH uppdatera de konsekventa sektorsspecifika kostnads-nyttometoderna i enlighet med godkännandeförfarandet i punkterna 3–9.
12. Entso för el och ENNOH ska i samband med varje unionsomfattande tioårig nätutvecklingsplan offentliggöra de uppdaterade indata som är relevanta för tillämpningen av metoderna, inbegripet beräkningsmetoder, nätmodeller, relevanta lastflöden och marknadsdata. Dessa uppgifter ska offentliggöras på ett tillräckligt exakt sätt, med förbehåll för begränsningar enligt nationell lagstiftning och relevanta sekretessavtal. Kommissionen och byrån ska säkerställa att de mottagna uppgifterna behandlas konfidentiellt både av dem själva och av parter som utför analysarbete åt dem på grundval av uppgifterna.
13. Entso för el och ENNOH ska, som en del av den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen, beräkna och offentliggöra resultaten av kostnads-nyttoanalyser för alla projekt, som visar hur fördelarna fördelas mellan länderna. Detta ska inbegripa fördelar för både värdländer och icke-värdländer som drar nytta av respektive projekt.
14. Vid projekt som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 1 g och punkt 4 i bilaga II ska kommissionen säkerställa att det utvecklas metoder för en harmoniserad kostnads-nyttoanalys på unionsnivå som omfattar hela energisystemet. Dessa metoder ska i fråga om fördelar och kostnader vara förenliga med de metoder som utvecklats av Entso för el och ENNOH. Metoderna ska utvecklas på ett öppet sätt som innefattar omfattande samråd med byrån, medlemsstaterna och samtliga berörda intressenter.
15. Med början i [april 2028] och vartannat år därefter ska byrån fastställa och offentliggöra en uppsättning indikatorer och motsvarande referensvärden för jämförelse av investeringskostnader per enhet för jämförbara projekt inom de energiinfrastrukturkategorier som ingår i bilaga II. De projektansvariga ska lämna de efterfrågade uppgifterna till de nationella tillsynsmyndigheterna och byrån. Dessa referensvärden får användas av Entso för el och ENNOH för de kostnads-nyttoanalyser som utförs för efterföljande unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplaner.

KAPITEL V

Havsbaserade nät för integrering av förnybar energi

Artikel 15

Planering av havsbaserade nät

1. Senast [inom 6 månader efter ikraftträdandet] ska medlemsstaterna, med stöd av kommissionen, inom sina särskilda prioriterade korridorer för havsbaserade nät, vilka anges i avsnitt 2 i bilaga I, och med beaktande av särdragen och utvecklingen i varje region, uppdatera det icke-bindande avtalet om samarbete om mål för havsbaserad förnybar energiproduktion som ska byggas ut i varje havsområde fram till 2030, 2040 och 2050, i enlighet med sina nationella energi- och klimatplaner och med potentialen för havsbaserad förnybar energi i varje havsområde. Avtalet ska omfatta mål för förnybar havsbaserad vätgas, beroende på vad som är tillämpligt.

Som en del av de icke-bindande avtalen ska medlemsstaterna, med stöd av kommissionen, inom sina särskilda prioriterade korridorer för havsbaserade nät, vilka anges i avsnitt 2 i bilaga I, också överväga om särskilda gränsöverskridande mål, t.ex. för hybridprojekt eller gränsöverskridande radialprojekt, bör fastställas mellan två eller flera medlemsstater i deras respektive nationella energi- och klimatplaner i syfte att uppnå målen för havsbaserad förnybar energiproduktion som ska byggas ut inom varje havsområde på effektivast möjliga sätt.

Detta icke-bindande avtal ska ingås skriftligen för varje havsområde som är knutet till medlemsstaternas territorium och ska inte påverka medlemsstaternas rätt att utarbeta projekt i sina territorialvatten och sin exklusiva ekonomiska zon. Kommissionen ska ge vägledning för arbetet i grupperna.

2. Senast [inom 12 månader efter ikraftträdandet] och vart fjärde år därefter, som en del av den efterföljande tioåriga nätutvecklingsplanen, ska Entso för el, med deltagande av relevanta systemansvariga för överföringssystem, de nationella tillsynsmyndigheterna, medlemsstaterna och kommissionen, och i enlighet med det icke-bindande avtal som avses i punkt 1 i denna artikel, som en separat rapport som ingår i den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen utarbeta och offentliggöra strategiska utvecklingsplaner på hög nivå för integrerade havsbaserade nät för varje havsområde, i enlighet med de prioriterade korridorer för havsbaserade nät som avses i bilaga I, med beaktande av miljöskydd och annan användning av havet.

Vid utarbetandet av de strategiska utvecklingsplanerna på hög nivå för integrerade havsbaserade nät inom den tidsfrist som föreskrivs i punkt 1 ska Entso för el beakta de icke-bindande avtal som avses i punkt 1 för utarbetandet av det centrala scenariot för den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen.

De strategiska utvecklingsplanerna på hög nivå för integrerade havsbaserade nät ska innehålla en allmän översikt över potentialen för havsbaserad energiproduktionskapacitet och därav följande behov i de havsbaserade näten, inbegripet eventuella behov av sammanlänkningslinjer, hybridprojekt, radialanslutningar, förstärkningar och vätgasinfrastruktur.

3. De strategiska utvecklingsplanerna på hög nivå för de integrerade havsbaserade näten ska vara förenliga med regionala investeringsplaner som har offentliggjorts enligt artikel 34.1 i förordning (EU) 2019/943 och införlivats i de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna för att säkerställa en samstämmig utveckling av planeringen av landbaserade och havsbaserade nät och de förstärkningar som behövs.
4. Senast vart fjärde år efter antagandet av de icke-bindande avtalen i punkt 1 ska medlemsstaterna uppdatera sina icke-bindande avtal som avses i punkt 1 i denna artikel, inbegripet med beaktande av resultatet av tillämpningen av den senaste kostnads-nyttoanalysen och kostnadsdelningen på de prioriterade korridorerna för havsbaserade nät.
5. Efter varje uppdatering av de icke-bindande avtalen i enlighet med punkt 4 ska Entso för el för varje havsområde uppdatera den strategiska utvecklingsplanen på hög nivå för integrerade havsbaserade nät i nästa unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplan enligt punkt 2.

Artikel 16

Vägledning för ramar för samarbetsinriktade investeringar i havsbaserade energiprojekt

1. Kommissionen ska, med deltagande av medlemsstaterna, relevanta systemansvariga för överföringssystem, byrån och de nationella tillsynsmyndigheterna, överväga om det är nödvändigt att uppdatera vägledningen om ramar för samarbetsinriktade investeringar i havsbaserade energiprojekt, vilken föreskriver en särskild kostnads-nyttoanalys och kostnadsdelning för genomförandet av utvecklingsplanerna för integrerade havsbaserade nät för havsområden som avses i artikel 15.2, i enlighet med de icke-bindande avtal som avses i artikel 14.1, och, i förekommande fall, offentliggöra en uppdaterad version av vägledningen. Denna vägledning ska vara förenlig med artikel 17.1. Kommissionen ska vid behov uppdatera vägledningen med beaktande av resultatet av dess genomförande.
2. Entso för el ska, med deltagande av berörda systemansvariga för överföringssystem, byrån, de nationella tillsynsmyndigheterna och kommissionen, uppdatera resultaten av tillämpningen av kostnads-nyttoanalysen och kostnadsdelningen på de prioriterade korridorerna för havsbaserade nät, inbegripet närhelst kommissionen offentliggör en uppdatering av vägledningen för en specifik kostnads-nytto- och kostnadsdelning för införandet av de utvecklingsplaner för integrerade havsbaserade nät för havsområden som avses i artikel 15.2 i enlighet med de icke-bindande avtal som avses i artikel 15.1.

KAPITEL VI

Den rättslig ramen

Artikel 17

Möjliggörande av investeringar med gränsöverskridande verkan

1. De faktiska investeringskostnaderna, exklusive underhållskostnader, för ett projekt av gemensamt intresse som omfattas av energiinfrastruktorkategorierna i punkt 1 a, b, c, d, e, f och h i bilaga II, och för projekt av gemensamt intresse som omfattas av

energiinfrastrukturkategorin i punkt 2 i bilaga II, om de omfattas av de nationella tillsynsmyndigheternas behörighet i varje berörd medlemsstat, ska bäras av de relevanta systemansvariga för överföringssystemen, systemansvariga för vätgasnät, andra operatörer eller projektansvariga för infrastrukturen för överföring i de medlemsstater där projektet har en positiv nettoeffekt, och ska finansieras av nätanvändarna genom tariffer för nättillträde i denna eller dessa medlemsstater, till den del kostnaderna inte täcks av kapacitetsavgifter eller andra avgifter.

2. Bestämmelserna i denna artikel ska tillämpas på ett projekt av gemensamt intresse som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i artikel 27 samt punkt 1 a, b, c, d, e, f och h och punkt 2 i bilaga II, om minst en projektansvarig lämnar in en begäran till de relevanta nationella myndigheterna om att dessa bestämmelser ska tillämpas på projektets kostnader.

Projekt som omfattas av energiinfrastrukturkategorin i punkt 1 g i bilaga II får omfattas av bestämmelserna i denna artikel om minst en projektansvarig lämnar in en begäran om detta till de relevanta nationella myndigheterna.

Om ett projekt har flera projektansvariga ska de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna utan dröjsmål begära att alla projektansvariga lämnar in en gemensam investeringsförfrågan i enlighet med punkt 4.

3. De projektansvariga för ett projekt av gemensamt intresse på vilket punkt 1 är tillämpligt ska regelbundet – minst en gång om året från det att projektet införs i unionsförteckningen och tills projektet tas i drift – informera samtliga relevanta nationella tillsynsmyndigheter om hur projektet fortskrider och om dess kostnader och verkan.
4. Så snart ett sådant projekt av gemensamt intresse har nått tillräcklig mognad och beräknas vara redo att inleda uppförandefasen inom de närmaste 36 månaderna ska de projektansvariga, efter samråd med de systemansvariga för överföringssystemen i de medlemsstater där projektet har en betydande positiv nettoeffekt, lämna in en investeringsförfrågan. I investeringsförfrågan ska det ingå en begäran om gränsöverskridande kostnadsfördelning och den ska lämnas in till alla de relevanta nationella tillsynsmyndigheter som berörs, tillsammans med följande:

- (a) En uppdaterad projektspecifik kostnads-nyttoanalys som är förenlig med det centrala scenario som avses i artikel 11 och eventuella känsligheter som avses i artikel 11, och den metod för en harmoniserad kostnads-nyttoanalys som omfattar hela energisystemet vilken avses i artikel 14, med beaktande av fördelar utanför gränserna för de medlemsstater på vars territorium projektet är beläget.
- (b) En affärsplan med en analys av projektets ekonomiska bärkraft, inklusive uppgifter om den finansieringslösning som valts, och, för ett projekt av gemensamt intresse som omfattas av energiinfrastrukturkategorin i punkt 3 i bilaga II, resultatet av marknadstester.
- (c) Om de projektansvariga är överens om detta, ett underbyggt förslag till gränsöverskridande kostnadsfördelning.

Om ett projekt drivs av flera projektansvariga ska de lämna in sin investeringsförfrågan gemensamt.

De relevanta nationella tillsynsmyndigheterna ska efter mottagandet utan dröjsmål översända en kopia av varje investeringsförfrågan till byrån i informationssyfte.

De relevanta nationella tillsynsmyndigheterna och byrån ska behandla kommersiellt känslig information konfidentiellt.

5. Senast sex månader efter att investeringsförfrågan har mottagits av den sista av de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna ska dessa myndigheter, efter samråd med de berörda projektansvariga, fatta samordnade beslut, antingen om fördelningen av de faktiska investeringskostnader som ska bäras av varje systemansvarig i projektet samt om kostnadernas inkludering i tarifferna, eller om avslag på investeringsförfrågan, helt eller delvis, ifall de relevanta nationella tillsynsmyndigheternas gemensamma analys leder till slutsatsen att projektet eller en del av det inte ger betydande nettofördelar i någon av de relevanta nationella tillsynsmyndigheternas medlemsstater.

De relevanta nationella tillsynsmyndigheterna ska inkludera relevanta faktiska investeringskostnader i tariffen, enligt den rekommendation som avses i punkt 14, i enlighet med fördelningen av investeringskostnader som ska bäras av varje systemansvarig för projektet.

För projekt inom deras respektive medlemsstats territorium ska de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna därefter, när så är lämpligt, bedöma om eventuella frågor om överkomlighet kan uppstå på grund av att investeringskostnaderna har inkluderats i tarifferna.

6. Vid fördelningen av kostnaderna ska de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna ta hänsyn till följande:
- (a) Faktiska eller beräknade kapacitetsavgifter eller andra avgifter.
 - (b) Faktiska eller beräknade intäkter som härrör från den kompensationsmekanism mellan systemansvariga för överföringssystem som inrättats enligt artikel 49 i förordning (EU) 2019/943.

Vid gränsöverskridande kostnadsfördelning ska hänsyn tas till projektens ekonomiska, sociala och miljömässiga kostnader och fördelar i de berörda medlemsstaterna och behovet av att säkerställa en stabil finansieringsram för utvecklingen av projekt av gemensamt intresse samtidigt som behovet av finansiellt stöd minimeras. Vid gränsöverskridande kostnadsfördelning ska de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna, efter samråd med berörda systemansvariga för överföringssystem, sträva efter en ömsesidig överenskommelse som ska bygga på bland annat, men inte enbart, den information som anges i punkt 4 första stycket a och b i denna artikel. Deras bedömning ska grundas på det centrala scenariot och alla känsligheter som avses i artikel 11 och möjliggöra en gedigen analys av hur projektet av gemensamt intresse bidrar till unionens energipolitik för utfasning av fossila bränslen, marknadsintegration, konkurrens, hållbarhet och försörjningstrygghet.

7. Vid fördelningen av kostnaderna ska de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna tillämpa följande allmänna principer:
- (a) Om minst 10 % av de uppskattade fördelarna med ett projekt uppstår i en medlemsstat ska den medlemsstaten och den relevanta nationella tillsynsmyndigheten delta i den gränsöverskridande kostnadsfördelningsprocessen.
 - (b) När så är lämpligt ska kostnadsfördelningen mellan medlemsstaterna baseras på fördelningen av nettofördelar, så att man säkerställer att kostnadsfördelningsnyckeln återspeglar denna fördelning.

- (c) Den gränsöverskridande kostnadsfördelningen ska baseras på ett förhandsavtal om kostnadsfördelning som är utformat för att säkerställa investeringssäkerhet, där detta avtal ska medge insyn och vara förutsägbart; den gränsöverskridande kostnadsfördelningen får utformas så att den kan justeras i efterhand, förutsatt att sådana justeringar uttryckligen definieras i beslutet om kostnadsfördelning och är tydligt formulerade, även i fråga om tidsramar och de kostnadskategorier som täcks.

Om ett projekt av gemensamt intresse begränsar negativa externa effekter, såsom ringflöden, och det projektet av gemensamt intresse genomförs i den medlemsstat där den negativa externa effekten har sitt ursprung, ska denna begränsning inte anses som en gränsöverskridande fördel och därför inte ligga till grund för en fördelning av kostnader till de systemansvariga för överföringssystemen i de medlemsstater som påverkas av dessa negativa externa effekter.

8. När de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna fastställer eller godkänner tariffer i enlighet med artikel 78.1 i direktiv (EU) 2024/1788 och artikel 59.1 a i direktiv (EU) 2019/944, ska de, utgående från den gränsöverskridande kostnadsfördelning som avses i punkt 5 i den här artikeln, beakta de faktiska kostnader som uppstått för en systemansvarig för överföringssystemet, en systemansvarig för vätnät eller en annan projektansvarig till följd av investeringar, i den mån dessa kostnader motsvarar kostnaderna för en effektiv och strukturellt jämförbar operatör.
9. De relevanta nationella tillsynsmyndigheterna ska utan dröjsmål meddela byrån beslutet om kostnadsfördelning och samtidigt lämna all relevant information om det beslutet. Beslutet om kostnadsfördelning ska särskilt innehålla en detaljerad motivering av kostnadsfördelningen mellan medlemsstaterna, inbegripet följande:
- (a) En utvärdering av den identifierade verkan för var och en av de berörda medlemsstaterna, inbegripet den som rör nättariffer.
 - (b) En utvärdering av den affärsplan som avses i punkt 4 första stycket b.
 - (c) Projektets regionala eller unionsomfattande positiva externa effekter, till exempel försörjningstrygghet, systemflexibilitet, solidaritet eller innovation.
 - (d) Resultatet av samrådet med de berörda projektansvariga.

Beslutet om kostnadsfördelning ska offentliggöras på de relevanta nationella tillsynsmyndigheternas webbplatser och delges byrån och kommissionen.

Senast [inom 6 månader efter ikraftträdandet] ska byrån inrätta ett centralt register över alla beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning som fattats av nationella tillsynsmyndigheter och lägga upp det på sin webbplats.

10. Om de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna inte har nått en överenskommelse om investeringsförfrågan senast sex månader efter det att förfrågan mottogs av den sista av de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna ska de utan dröjsmål informera byrån.

I detta fall, eller efter en gemensam begäran från de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna, ska beslutet om den investeringsförfrågan med gränsöverskridande kostnadsfördelning som avses i punkt 5 fattas av byrån senast tre månader efter den dag då byrån övertog ärendet.

Innan ett sådant beslut fattas ska byrån samråda med de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna och de projektansvariga. Den tremånadersperiod som avses i

andra stycket får förlängas med två månader om byrån begär in ytterligare information. Den förlängda tidsfristen ska börja löpa dagen efter den dag då den fullständiga informationen kom in.

Byråns bedömning ska baseras på det centrala scenario som fastställts enligt artikel 11 och alla känsligheter, för att möjliggöra en gedigen analys av det bidrag som projektet av gemensamt intresse tillför unionens energipolitiska mål för utfasning av fossila bränslen, marknadsintegration, konkurrens, hållbarhet och försörjningstrygghet.

Byrån ska, i sitt beslut om investeringsförfrågan med gränsöverskridande kostnadsfördelning, överlåta till de relevanta nationella myndigheterna att vid tidpunkten för genomförandet av detta beslut i enlighet med nationell rätt fastställa hur investeringskostnaderna ska innefattas i tarifferna i enlighet med den föreskrivna gränsöverskridande kostnadsfördelningen.

Beslutet om investeringsförfrågan med gränsöverskridande kostnadsfördelning ska offentliggöras. Artiklarna 25.3, 28 och 29 i förordning (EU) 2019/942 ska gälla.

11. Byrån ska utan dröjsmål förse kommissionen med en kopia av samtliga beslut om kostnadsfördelning tillsammans med all relevant information om vart och ett av besluten. Byrån ska offentliggöra icke-konfidentiella versioner av alla beslut på sin webbplats. Informationen får lämnas i aggregerad form. Byrån och kommissionen ska behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt.
12. Beslut om kostnadsfördelning ska inte påverka rätten för systemansvariga för överföringssystem att tillämpa, och för nationella tillsynsmyndigheter att godkänna, avgifter för nättillträde i enlighet med förordningarna (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 och direktiven (EU) 2019/944 och (EU) 2024/1788.
13. Denna artikel ska inte tillämpas på projekt av gemensamt intresse som omfattas av ett eller flera av följande:
 - (a) Ett undantag från artiklarna 31, 32, 33 och 78.7 samt direktiv (EU) 2024/1788, i enlighet med artikel 78 i förordning (EU) 2024/1789.
 - (b) Ett undantag från artikel 19.2 och 19.3 i förordning (EU) 2019/943 eller artiklarna 6, 59.7 och 60.1 i direktiv (EU) 2019/944, enligt artikel 63 i förordning (EU) 2019/943.
 - (c) Ett undantag från bestämmelser om åtskillnad eller om tillträde för tredje part, enligt artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009³⁸ eller artikel 64 i förordning (EU) 2019/943 och artikel 66 i direktiv (EU) 2019/944.
14. Senast [*sex månader efter denna förordnings ikraftträdande*] ska byrån anta en rekommendation för att identifiera god praxis för behandlingen av investeringsförfrågningar för projekt av gemensamt intresse i enlighet med de principer som avses i punkt 7 i denna artikel.

Denna rekommendation ska vid behov uppdateras regelbundet av byrån. Den ska beakta sektorsspecifika särdrag och ska säkerställa förenlighet med de principer för

³⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel och om upphävande av förordning (EG) nr 1228/2003 (EUT L 211, 14.8.2009, s. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/714/oj>).

gränsöverskridande kostnadsdelning för havsbaserade nät för förnybar energi som avses i artikel 16.1. När byrån antar eller uppdaterar rekommendationen ska den genomföra ett omfattande samråd med alla berörda intressenter. Rekommendationen ska också innehålla en icke-bindande mall för gränsöverskridande kostnadsfördelning för att underlätta de nationella tillsynsmyndigheternas arbete.

15. Projekt av ömsesidigt intresse ska få en gränsöverskridande kostnadsfördelning enligt samma regler och villkor som avses i denna artikel när det gäller de fördelar de medför för unionen. Den ska utfärdas på ett samordnat sätt av de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna i de medlemsstater som får fördelar.
16. Denna artikel ska i tillämpliga delar gälla för projektpaket i enlighet med artikel 18.

Artikel 18

Möjlighet att samla energiinfrastrukturprojekt i paket i syfte att dela på kostnaderna

1. Projektansvariga får samla två eller flera projekt i unionsförteckningen i paket för att underlätta diskussionerna om kostnadsdelning mellan de berörda medlemsstaterna och tredjeländerna, beroende på vad som är lämpligt, liksom besluten om gränsöverskridande kostnadsfördelning mellan de berörda behöriga myndigheterna i medlemsstaterna eller mellan de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och tredjeländerna, beroende på vad som är lämpligt.
2. Kommissionen får uppmana projektansvariga att lämna in ett förslag till ett eller flera paket med två eller flera projekt i unionsförteckningen till de relevanta grupperna för diskussion. Ett projektpaket får omfatta projekt i olika mognadsstadier, förutsatt att det faktum att projekten samlas i paket inte försenar genomförandet av de mest mogna projekten.
3. Efter diskussionerna i grupperna får kommissionen begära att Entso för el eller ENNOH tillhandahåller en gemensam kostnads-nyttoanalys för de föreslagna paketen med två eller flera projekt i unionsförteckningen. Den gemensamma kostnads-nyttoanalysen ska vara förenlig med det centrala scenario och de känsligheter som avses i artikel 11 och den metod som utarbetats i enlighet med artikel 15. Entso för el eller ENNOH ska tillhandahålla den gemensamma kostnads-nyttoanalysen inom två månader från det att begäran lämnas till kommissionen.
4. De berörda medlemsstaterna ska, med deltagande av de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna och med stöd av kommissionen, dra slutsatser om projektpaketet och, när så är lämpligt, uppmana projektansvariga att lägga till projekt i paketet eller ta bort projekt ur paketet, om detta underlättar diskussionerna om kostnadsdelning, förutsatt att antalet projekt i unionsförteckningen som ingår i paketet förblir hanterbart.
5. De berörda medlemsstaterna får besluta att godkänna paketen och uppmana de projektansvariga att lämna in en gemensam investeringsförfrågan enligt artikel 17.4. Beslutet ska delges de berörda grupperna och kommissionen. Vid tillämpning av artikel 17.4 ska endast en uppdaterad kostnads-nyttoanalys och ett förslag till gränsöverskridande kostnadsfördelning ingå i investeringsförfrågan i syfte att underlätta en eventuell ansökan om ekonomiskt stöd från unionen enligt artikel 21.

Artikel 19

Öronmärkta intäkter från överbelastning för projekt i unionsförteckningen

1. Systemansvariga för överföringssystem ska avsätta 25 % av de kapacitetsavgifter som inte används för att garantera den faktiska tillgängligheten av den tilldelade kapaciteten i enlighet med artikel 19.2 a i förordning (EU) 2019/943 och för ersättning till operatörer av havsbaserade produktionsanläggningar för förnybar el i enlighet med artikel 19.2 c i samma förordning, för nätinvesteringar i projekt i unionsförteckningen som är relevanta för att minska överbelastning i sammanlänknings i enlighet med artikel 19.2 b i den förordningen.
2. Systemansvariga för överföringssystem ska placera de medel som avses i punkt 1 i denna artikel på ett separat konto tills de kan användas för att finansiera projekt i unionsförteckningen som är relevanta för att minska överbelastning i sammanlänknings, eller tills de har visat att de prioriterade mål som anges i artikel 19.2 b i förordning (EU) 2019/943 har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt och det inte finns något behov av att bygga ytterligare gränsöverskridande kapacitet vid de berörda medlemsstaternas gränser för att minska överbelastning i sammanlänknings.
3. Användningen av de medel som avses i punkt 1 ska
 - (a) åtgärda finansieringsunderskottet för projekt i unionsförteckningen som har betydande fördelar utanför sina värdländer, med vederbörlig hänsyn till förväntad finansiering genom tariffer,
 - (b) medge insyn i begäranden om beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning i enlighet med artikel 17 i denna förordning,
 - (c) utformas så att man undviker dubbelfinansiering och säkerställer proportionalitet, öppenhet och icke-diskriminering,
 - (d) inte äventyra uppfyllandet av de prioriterade målen enligt artikel 19.2 i förordning (EU) 2019/943.
4. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 23 i denna förordning för att komplettera denna förordning genom att specificera på vilka villkor systemansvariga för överföringssystem får använda de medel som avses i punkt 1 i den här artikeln och villkoren för att målet i artikel 19.2 b i förordning (EU) 2019/943 ska anses ha uppfyllts på lämpligt sätt.
5. Inom [6 månader] efter ikraftträdandet av de delegerade akter som avses i punkt 4 ska byrån uppdatera metoden för användning av intäkter från överbelastning i enlighet med artikel 19.4 i förordning (EU) 2019/943. Den uppdaterade metoden ska vara förenlig med punkterna 1, 2 och 3 i denna artikel och med de delegerade akter som antas i enlighet med punkt 4 i denna artikel.

Artikel 20

Rättsliga incitament

1. Om en projektansvarig löper högre risker vid utveckling, uppförande, drift eller underhåll av ett projekt av gemensamt intresse som omfattas av de nationella tillsynsmyndigheternas behörighet, jämfört med risker som normalt uppstår vid ett jämförbart infrastrukturprojekt, får de nationella tillsynsmyndigheterna bevilja detta

projekt lämpliga incitament i enlighet med förordningarna (EU) 2019/943 och 2024/1789 och direktiven (EU) 2019/944 och (EU) 2024/1788.

Det första stycket ska inte tillämpas på projekt av gemensamt intresse som omfattas av ett eller flera av följande:

- (a) Ett undantag från artiklarna 31, 32, 33, och artikel 78.7 och 78.9 i direktiv (EU) 2024/1788, i enlighet med artikel 78 i förordning (EU) 2024/1789.
 - (b) Ett undantag från artikel 19.2 och 19.3 i förordning (EU) 2019/943 eller från artiklarna 6, 59.7 och 60.1 i direktiv (EU) 2019/944, i enlighet med artikel 63 i förordning (EU) 2019/943.
 - (c) Ett undantag i enlighet med artikel 36 i direktiv 2009/73/EG.
 - (d) Ett undantag i enlighet med artikel 17 i förordning (EG) nr 714/2009.
2. Om de nationella tillsynsmyndigheterna beslutar att bevilja de incitament som avses i punkt 1 i denna artikel ska de beakta resultatet av den kostnads-nyttoanalys som är förenlig med den metod som har utarbetats enligt artikel 14, särskilt projektets regionala eller unionsomfattande positiva externa effekter. De nationella tillsynsmyndigheterna ska vidare analysera de specifika riskerna för de projektansvariga, de åtgärder som vidtagits för att begränsa riskerna samt frågan om huruvida projektets riskprofil är motiverad med tanke på de positiva nettoeffekter projektet ger jämfört med ett alternativ med lägre risk. Risker som berättigar till incitament ska framför allt omfatta risker med anknytning till ny överföringsteknik, såväl landbaserad som havsbaserad, risker i relation till otillräcklig kostnadstäckning samt utvecklingsrisker.
3. Beslutet att bevilja incitamenten ska beakta den uppkomna riskens särskilda karaktär, och incitament får beviljas som bland annat omfattar en eller flera av följande åtgärder:
- (a) Reglerna för förhandsinvesteringar.
 - (b) Reglerna för erkännande av de faktiska kostnader som uppstått innan projektet tas i drift.
 - (c) Reglerna för medgivande av extra avkastning på det kapital som investerats i projektet.
 - (d) Andra åtgärder som anses nödvändiga och lämpliga.

KAPITEL VII

Finansiering

Artikel 21

Projekts berättigande till ekonomiskt stöd från unionen enligt förordning (EU) 2021/1153

1. Projekt av gemensamt intresse som omfattas av energiinfrastruktorkategorierna i artikel 27 och bilaga II ska vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen i form av bidrag för studier och finansieringsinstrument.

2. Projekt av gemensamt intresse som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i artikel 27 och i punkt 1 a, b, c, d, e, f och h och punkt 2 i bilaga II och omfattas av de nationella tillsynsmyndigheternas behörighet ska även vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen i form av bidrag för bygg- och anläggningsarbeten om de uppfyller samtliga följande kriterier:
 - (a) Den projektspecifika kostnads-nyttoanalys som har genomförts enligt artikel 17.4 a visar betydande positiva externa effekter, exempelvis försörjningstrygghet, systemflexibilitet, solidaritet eller innovation.
 - (b) Ett beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning enligt artikel 17 har fattats för projektet.
 - (c) Projektet kan inte finansieras av marknaden eller genom regelverket i enlighet med affärsplanen och andra bedömningar, särskilt bedömningar som görs av potentiella investerare, långgivare eller av den nationella tillsynsmyndigheten, där hänsyn tas till ett eventuellt sådant beslut om incitament och tillhörande motivering som avses i artikel 20.2 vid bedömning av projektets behov av ekonomiskt stöd från unionen.
3. Projekt av gemensamt intresse som genomförs i enlighet med det förfarande som avses i artikel 5.7 d ska även vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen i form av bidrag för bygg- och anläggningsarbeten om de uppfyller kriterierna i punkt 2 i den här artikeln.
4. Projekt av gemensamt intresse som omfattas av andra energiinfrastrukturkategorier i bilaga II än de som avses i punkt 2, med undantag för infrastrukturkategorin i punkt 3 i den bilagan, ska även vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen i form av bidrag för bygg- och anläggningsarbeten om de uppfyller samtliga följande kriterier:
 - (a) Den projektspecifika kostnads-nyttoanalys som genomförts av den projektansvarige med tillämpning av den relevanta metod för kostnads-nyttoanalys som utarbetats i enlighet med artikel 11 visar betydande positiva externa effekter, exempelvis försörjningstrygghet, systemflexibilitet, solidaritet eller innovation.
 - (b) Projektet kan inte finansieras av marknaden i enlighet med den affärsplan som utarbetats av den projektansvarige och andra bedömningar, särskilt de som gjorts av potentiella investerare, långgivare eller den nationella tillsynsmyndigheten.
 - (c) Projektet har genomgått en utvärdering som utförts av den relevanta nationella myndigheten eller, i tillämpliga fall, den nationella tillsynsmyndigheten, i samråd med de systemansvariga för överföringssystemen eller de relevanta systemansvariga för distributionssystemen i de medlemsstater där projektet har en betydande positiv nettoeffekt, som tydligt visar att projektet genererar betydande positiva externa effekter, såsom försörjningstrygghet, systemflexibilitet, solidaritet eller innovation, och som innehåller en utvärdering av dessa, och ger tydliga bevis för att projektet saknar kommersiell bärkraft, i enlighet med den kostnads-nyttoanalys, den affärsplan och de bedömningar som gjorts av den projektansvarige och potentiella investerare eller långgivare och, i tillämpliga fall, en nationell tillsynsmyndighet.
5. Den utvärdering som avses i punkt 4 c i den här artikeln ska baseras på det scenario som fastställts enligt artikel 11 och eventuella befintliga känslighetsanalyser av detta och ska omfatta en korrekt utvärdering och bedömning av de faktiska kostnaderna,

en korrekt beskrivning av projektets fördelar, inbegripet den gränsöverskridande fördelningen av dessa mellan enskilda medlemsstater eller tredjeländer, inbegripet icke-världsländer, en beskrivning av kostnadsfördelningen över gränserna och av alla finansieringskällor som är relevanta för projektet och som redan är säkra.

6. Denna artikel ska i tillämpliga delar gälla för projekt av ömsesidigt intresse och projektpaket enligt artikel 18.

Projekt av ömsesidigt intresse ska vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen enligt villkoren i förordning (EU) 2021/1153. När det gäller bidrag för bygg- och anläggningsarbeten ska projekt av ömsesidigt intresse vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen under förutsättning att de uppfyller kriterierna i punkt 2 eller 4 i den här artikeln, beroende på vad som är tillämpligt, och att projektet bidrar till unionens övergripande energi- och klimatpolitiska mål.

Artikel 22

Riktlinjer avseende kriterierna för beviljande av ekonomiskt stöd från unionen

De specifika kriterier som fastställs i artikel 4.3 i denna förordning och de parametrar som fastställs i artikel 4.5 i denna förordning ska tillämpas vid fastställandet av kriterierna för beviljande av ekonomiskt stöd från unionen i enlighet med förordning (EU) 2021/1153. För projekt av gemensamt intresse som omfattas av artikel 27 i denna förordning ska, utöver kraven i artikel 21.2, kriterierna för marknadsintegration, försörjningstrygghet, konkurrens och hållbarhet tillämpas.

KAPITEL VIII

Slutbestämmelser

Artikel 23

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 3.4, 11.6 och 19.4 ska ges till kommissionen för en period på sju år från och med den 23 juni 2027. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på sju år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 3.4, 11.6 och 19.4 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 3.4, 11.6 och 19.4 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 24

Rapportering och utvärdering

Senast den 30 juni 2032 ska kommissionen offentliggöra en rapport om genomförandet av projekt i unionsförteckningen och lägga fram den för Europaparlamentet och rådet. Denna rapport ska innehålla en utvärdering av följande:

- (a) Framstegen i fråga om planering, utveckling, uppförande och idrifttagning av projekt i unionsförteckningen samt, i förekommande fall, förseningar i genomförandet och andra svårigheter som uppstått.
- (b) De medel som unionen har anslagit och betalat till projekt i unionsförteckningen, i förhållande till totalvärdet av finansierade projekt i unionsförteckningen.
- (c) Framstegen i fråga om integrering av energi från förnybara energikällor, inklusive energi från havsbaserade förnybara energikällor, och minskade utsläpp av växthusgaser genom planering, utveckling, uppförande och idrifttagning av projekt i unionsförteckningen.
- (d) För el- och vätgassektorerna, utvecklingen av sammanlänkningsnivån mellan medlemsstaterna och motsvarande utveckling av energipriserna.
- (e) Tillståndsprocessen och allmänhetens medverkan, särskilt följande:
 - i) Den genomsnittliga och maximala totala längden på tillståndsprocessen för projekt i unionsförteckningen, inklusive längden på varje fas i föransökningsförfarandet, jämförd med tidsgränserna för de ursprungliga viktiga delmål som avses i artikel 10.9.
 - ii) Bästa praxis och innovativ praxis med avseende på intressenters medverkan.
 - iii) Bästa praxis och innovativ praxis med avseende på begränsning av miljökonsekvenser, inklusive klimatanpassning, under tillståndsprocesserna och i samband med projektets genomförande.
 - iv) Hur ändamålsenliga de scheman som föreskrivs i artikel 8.3 är för iakttagandet av de tidsgränser som fastställs i artikel 10.1 och 10.2.

- v) Graden av digitalisering av tillståndsförfaranden.
- (f) Reglering, särskilt följande:
 - i) Antalet projekt av gemensamt intresse, eller projektpaket, för vilka ett beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning enligt artikel 17 har fattats.
 - ii) Antalet och typen av projekt av gemensamt intresse som har fått särskilda incitament i enlighet med artikel 20.
- (g) Hur ändamålsenligt denna förordning bidrar till unionens energi- och klimatmål och uppnåendet av klimatneutralitet senast 2050.
- (h) Förbättringen av den gränsöverskridande energiinfrastrukturens fysiska och cybersäkerhetsrelaterade motståndskraft.
- (i) Användningen av icke ledningsburna lösningar när det gäller antalet projekt och respektive ökning av nätkapaciteten.

Artikel 25

Översyn

Senast den 30 juni 2033 ska kommissionen göra en översyn av denna förordning, på grundval av resultatet av den rapportering och utvärdering som föreskrivs i artikel 24 i denna förordning, samt av den övervakning, rapportering och utvärdering som gjorts enligt artiklarna 22 och 23 i förordning (EU) 2021/1153.

Artikel 26

Information och offentlighet

Kommissionen ska inrätta och upprätthålla en öppenhetsplattform som är lätt tillgänglig för allmänheten via internet. Plattformen ska regelbundet uppdateras med information från de rapporter som avses i artikel 5.4, den webbplats som avses i artikel 9.7, och direkt information från de projektansvariga om projekt som inte längre finns med i unionsförteckningen. Plattformen ska innehålla följande information:

- (a) Allmän, uppdaterad information, bland annat geografiska uppgifter, för varje projekt i unionsförteckningen.
- (b) En genomförandeplan enligt artikel 5.1 för varje projekt i unionsförteckningen, utformad på ett sätt som gör det möjligt att när som helst bedöma hur genomförandet fortskrider.
- (c) Projektens viktigaste förväntade fördelar och bidrag till de mål som avses i artikel 1.1 och kostnaderna för projekten, med undantag för kommersiellt känslig information.
- (d) Unionsförteckningen.
- (e) De medel som unionen anslagit och betalat ut till varje projekt i unionsförteckningen.
- (f) Länk till den nationella handbok med förfaranden som avses i artikel 9.

- (g) Information och statusuppdateringar avseende projekt som har ingått men inte längre ingår i unionsförteckningen.

Artikel 27

Undantag för sammanlänkningar för Cypern och Malta

1. Vad gäller Cypern och Malta, som inte är sammanlänkade med det transeuropeiska gasnätet, ska ett undantag från artiklarna 3, 4.1 a och b och 4.5 samt bilagorna I, II och III gälla. En sammanlänkning för var och en av dessa medlemsstater ska bibehålla sin status som projekt av gemensamt intresse enligt denna förordning, med alla relevanta rättigheter och skyldigheter, om denna sammanlänkning
 - (a) var under utveckling eller var på planeringsstadiet den 23 juni 2022,
 - (b) har beviljats status som projekt av gemensamt intresse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347/2013³⁹,
 - (c) är nödvändig för att säkra dessa medlemsstaters permanenta sammanlänkning till det transeuropeiska gasnätet.Dessa projekt ska säkerställa framtida tillträde till nya energimarknader, inbegripet vätgasmarknaden.
2. De projektansvariga ska tillhandahålla tillräckliga belägg för hur de sammanlänkningar som avses i punkt 1 säkerställer tillträde till nya energimarknader, inbegripet vätgasmarknaden, i linje med unionens övergripande energi- och klimatpolitiska mål. Dessa belägg ska innefatta en bedömning av tillgången och efterfrågan på förnybar eller koldioxidsnål vätgas samt en beräkning av den minskning av växthusgasutsläpp som projektet möjliggör.

Kommissionen ska regelbundet kontrollera denna bedömning och beräkning, samt att projektet genomförs enligt den tidsmässiga planeringen.
3. Utöver de specifika kriterierna för ekonomiskt stöd från unionen i artikel 21 ska de sammanlänkningar som avses i punkt 1 vara utformade på följande sätt: de ska säkerställa tillträde till framtida energimarknader, inbegripet vätgasmarknaden, de får inte leda till en förlängning av livslängden för naturgastillgångar, och de ska säkerställa gränsöverskridande driftskompatibilitet med närliggande nät. Eventuellt berättigande till ekonomiskt stöd från unionen enligt artikel 21 ska upphöra den 31 december 2027.
4. Ansökningar om ekonomiskt stöd från unionen ska tydligt visa syftet att omvandla tillgången till en särskild vätgastillgång senast 2036 om marknadsförhållandena tillåter detta, med hjälp av en färdplan med en noggrann tidsplanering.
5. Undantaget i punkt 1 ska gälla tills Cypern respektive Malta är direkt sammanlänkat till det transeuropeiska gasnätet eller till och med den 31 december 2029, beroende på vilket som inträffar först.

³⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347/2013 av den 17 april 2013 om riktlinjer för transeuropeiska energinfrastrukturer och om upphävande av beslut nr 1364/2006/EG och om ändring av förordningarna (EG) nr 713/2009, (EG) nr 714/2009 och (EG) nr 715/2009 (EUT L 115, 25.4.2013, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/347/oj>).

Artikel 28

Ändringar av förordning (EU) 2019/942

Förordning (EU) 2019/942 ska ändras på följande sätt:

1) I artikel 3.2 ska det första stycket ersättas med följande:

”På Acers begäran ska tillsynsmyndigheterna, Entso för el, Entso för gas, ENNOH, de regionala samordningscentrumen, EU DSO-enheten, systemansvariga för överföringssystemen, operatörer av vätgasnät, nominerade elmarknadsoperatörer och enheter som inrättats av systemansvariga för överföringssystem för naturgas, systemansvariga för LNG-anläggningar, systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller operatörer av lagringsanläggningar för vätgas eller operatörer av vätgasterminaler tillhandahålla Acer informationen på samma detaljnivå som krävs för att Acer ska kunna utföra sina uppgifter enligt denna förordning, såvida inte Acer redan har begärt och fått den informationen.”

2) I artikel 11 ska leden c och d ersättas med följande:

”c) Uppfylla de skyldigheter som fastställs i artiklarna 5, 11, 12, 14 och 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) .../... * [*TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx*] och i avsnitt 2.8 i bilaga III till den förordningen.

d) Fatta beslut om investeringsförfrågningar, inbegripet gränsöverskridande kostnadsfördelning enligt artikel 17.9 i förordning (EU) .../... [*TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025)xxxx*].

* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) .../... [*TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx*] (EUT..., ELI: ...)”

Artikel 29

Ändringar av förordning (EU) 2019/943

Artikel 48 i förordning (EU) 2019/943 ska ersättas med följande:

”Artikel 48

Tioårig nätutvecklingsplan

1. Den unionsomfattande nätutvecklingsplan som avses i artikel 30.1 b i denna förordning ska baseras på det centrala scenariot och rapporten om identifiering av systembehov i enlighet med artiklarna 11 och 12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) .../... * [*TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx*] och ska omfatta modellbeskrivningar av det integrerade nätet och en bedömning av systemets motståndskraft. Relevanta ingångsparametrar för modellbeskrivningar av det centrala scenariot, såsom uppskattningar av bränsle- och koldioxidpriser eller installation av system för förnybar energi och uppskattningar för den europeiska bedömning av resurstillräcklighet som utarbetas i enlighet med artikel 23 i denna förordning, bör i möjligaste mån vara konsekventa.

Den unionsomfattande nätutvecklingsplanen ska särskilt

- (a) bygga på projekt av gränsöverskridande betydelse som ingår i nationella tioåriga nätutvecklingsplaner och nationella investeringsplaner, med beaktande

av de regionala investeringsplaner som avses i artikel 34.1 i denna förordning och baseras på nätplaneringens unionsaspekter enligt förordning (EU).../... [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx], och bli föremål för en kostnads-nyttoanalys enligt vad som fastställs i artikel 14 i den förordningen,

- (b) utformas med beaktande av prioriterade alternativ till nätutbyggnad, såsom icke ledningsburna lösningar i enlighet med förordning (EU).../... [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx] eller icke-fossil flexibilitet,
- (c) när det gäller gränsöverskridande sammanlänkningar, även bygga på rimliga behov hos olika systemanvändare samt integrera de åtaganden på lång sikt från investerare som avses i artiklarna 44 och 51 i direktiv (EU) 2019/944,
- (d) identifiera investeringsluckor, särskilt med avseende på gränsöverskridande kapacitet.

Beträffande andra stycket d kan en översyn av de faktorer som på grund av skillnader i godkännandeförfaranden eller godkännandepaxis hindrar en utbyggnad av den gränsöverskridande nätkapaciteten bifogas den unionsomfattande nätutvecklingsplanen.

2. Acer ska avge ett yttrande över de nationella tioåriga nätutvecklingsplanerna i syfte att bedöma deras överensstämmelse med den unionsomfattande nätutvecklingsplanen, inbegripet överensstämmelse med kraven i artikel 3.6 och 3.7 i förordning (EU).../... [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx]. Om Acer konstaterar att en nationell tioårig nätutvecklingsplan inte stämmer överens med den unionsomfattande nätutvecklingsplanen ska den senast två månader efter mottagandet rekommendera att den nationella nätutvecklingsplanen eller den unionsomfattande nätutvecklingsplanen ändras på lämpligt sätt. Om en sådan nationell tioårig nätutvecklingsplan utarbetas i enlighet med artikel 40a i direktiv (EU) 2019/944 ska Acer rekommendera den berörda tillsynsmyndigheten att ändra den nationella tioåriga nätutvecklingsplanen i enlighet med artikel 40a.7 i det direktivet och informera kommissionen om detta.

* Europaparlamentets och rådets förordning (EU).../... [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx] (EUT..., ELI: ...)"

Artikel 30

Ändringar av förordning (EU) 2024/1789

Förordning (EU) 2024/1789 ska ändras på följande sätt:

- 1) Artikel 60 ska ersättas med följande:

”Artikel 60

Den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas

1. Den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas ska baseras på det centrala scenariot och rapporten om identifiering av systembehov i enlighet med artiklarna 11 och 12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU).../... * [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx] och ska omfatta modellbeskrivningar av det

integrerade vätgasnätet, en europeisk försörjningsprognos och en bedömning av systemets motståndskraft.

Den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas ska särskilt

- a) bygga på de nationella nätutvecklingsplanerna för vätgasöverföring enligt artikel 55 i direktiv (EU) 2024/1788 och baseras på unionsaspekter av nätplanering enligt förordning (EU) .../... [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx],
- b) när det gäller gränsöverskridande sammanlänkningsplaner, bygga på rimliga behov hos olika nätanvändare samt integrera de åtaganden på lång sikt från investerare som avses i artikel 55.7 i direktiv (EU) 2024/1788,
- c) identifiera investeringsluckor, särskilt med avseende på nödvändig gränsöverskridande kapacitet, för att genomföra de prioriterade korridorer för vätgas och elektrolysanläggningar som avses i punkt 3 i bilaga I till förordning (EU) .../... [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx].

Beträffande andra stycket c får en översyn av de faktorer som på grund av skillnader i godkännandeförfaranden eller godkännandepraxis hindrar en utbyggnad av den gränsöverskridande nätkapaciteten bifogas den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas. En sådan översyn får när så är lämpligt åtföljas av en övergripande plan för att undanröja sådana hinder och påskynda genomförandet av de prioriterade korridorerna för vätgas och elektrolysanläggningar.

2. Acer ska yttra sig om de nationella nätutvecklingsplanerna för vätgasöverföring när detta är relevant för bedömningen av deras förenlighet med den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas, inbegripet efterlevnaden av kraven i artikel 3.6 och 3.7 i förordning (EU) .../... [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx]. Om Acer identifierar inkonsekvenser mellan en nationell nätutvecklingsplan för vätgasöverföring och den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas, ska Acer senast två månader efter mottagandet av den nationella nätutvecklingsplanen för vätgasöverföring rekommendera att den nationella planen eller den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas ändras på lämpligt sätt.
3. Vid utarbetandet av den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas ska ENNOH samarbeta med Entso för el och Entso för gas, i synnerhet när det gäller utarbetandet av den kostnads-nyttoanalys för hela energisystemet som avses i artikel 14 i förordning (EU) .../... [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx] och den identifiering av luckor i infrastrukturen som avses i artikel 13 i den förordningen.

* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) .../..... [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx] (EUT..., ELI: ...)"

2) Artikel 61 ska ersättas med följande:

”Artikel 61

Integrerad nätplanering på unionsnivå

1. Under övergångsperioden till och med den 1 januari 2027 ska Entso för gas utarbeta 2026 års unionsomfattande nätutvecklingsplan för vätgas med fullt deltagande av operatörerna av överföringsnät för vätgas och tillsammans med ENNOH så snart det

har inrättats. 2026 års unionsomfattande nätutvecklingsplan för vätgas ska bestå av två separata kapitel, ett om vätgas och ett om naturgas. Entso för gas ska utan dröjsmål till ENNOH överföra all information, däribland data och analyser, som samlats in under utarbetandet av den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas senast den 1 januari 2027.

2. ENNOH ska utarbeta 2028 års unionsomfattande nätutvecklingsplan för vätgas enligt denna artikel och artikel 60.
3. ENNOH ska ha ett nära samarbete med Entso för el och Entso för gas för att utarbeta integrerade unionsomfattande nätutvecklingsplaner enligt artiklarna 32 och 60 i denna förordning respektive artikel 30 i förordning (EU) 2019/943.
4. När beslut måste fattas för att säkerställa systemeffektivitet enligt definitionen i artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 oavsett energibärare ska kommissionen säkerställa ett nära samarbete mellan Entso för el, Entso för gas och ENNOH.
5. ENNOH, Entso för el och Entso för gas ska samarbeta på ett effektivt, inkluderande och öppet sätt, underlätta att beslut fattas i samförstånd och utarbeta de arbetsformer som krävs för att möjliggöra ett sådant samarbete samt säkerställa en rättvis representation.

ENNOH får tillsammans med Entso för el och Entso för gas inrätta arbetsgrupper för att fullgöra sina skyldigheter enligt första stycket a, b och d och ska säkerställa en rättvis och jämlik representation för vätgas-, el- och gassektorena i arbetsgrupperna.”

Artikel 31

Övergångsbestämmelser

1. Denna förordning ska inte påverka beslut om beviljat, fortsatt eller ändrat ekonomiskt stöd från kommissionen på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1316/2013⁴⁰ och förordning (EU) 2021/1153.
2. Alla processer för att utarbeta metoden för kostnads-nyttoanalys som inletts av Entso för el eller ENNOH i enlighet med artikel 11 i förordning (EU) 2022/869 före den [den dag då denna förordning träder i kraft/börjar tillämpas] ska fortsätta enligt artikel 14 i den här förordningen.

Alla åtgärder som slutförts i enlighet med artikel 11 i förordning (EU) 2022/869 ska anses vara slutförda i enlighet med motsvarande bestämmelser i artikel 14 i den här förordningen.

Alla metoder för kostnads-nyttoanalys som omfattar hela energisystemet och som godkänts av kommissionen i enlighet med artikel 11.4 i förordning (EU) 2022/869 ska anses ha godkänts i enlighet med artikel 14.7 i den här förordningen och ska förbli giltiga till dess att de ersätts av en ny metod för kostnads-nyttoanalys som

⁴⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1316/2013 av den 11 december 2013 om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa, om ändring av förordning (EU) nr 913/2010 och om upphävande av förordningarna (EG) nr 680/2007 och (EG) nr 67/2010 (EUT L 348, 20.12.2013, s. 129, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1316/oj>).

omfattar hela energisystemet och som utarbetats i enlighet med artikel 14 i den här förordningen.

3. De gemensamma scenarier som utarbetas av Entso för el, Entso för gas och ENNOH i enlighet med artikel 12 i förordning (EU) 2022/869 ska fortsätta att utarbetas och godkännas av kommissionen i enlighet med det förfarande som anges i den artikeln. När dessa gemensamma scenarier har godkänts av kommissionen ska de anses vara centrala referensscenarier i enlighet med artikel 11 i denna förordning och ska fortsätta att gälla till dess att de ersätts av nya centrala referensscenarier som utarbetats i enlighet med artikel 11 i denna förordning.
4. Bilaga VII till förordning (EU) 2022/869 om fastställande av [] unionsförteckningen över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse samt artiklarna [] i förordning (EU) 2022/869 och bilagorna [] till den förordningen ska fortsätta att tillämpas på projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som ingår i [] unionsförteckningen till dess att den delegerade akt som avses i artikel 3.4 i den här förordningen om upprättande av den första unionsförteckningen börjar tillämpas.

Artikel 32

Upphävande

Förordning (EU) 2022/869 upphör att gälla. Alla hänvisningar till förordning (EU) 2022/869 ska tolkas som hänvisningar till denna förordning.

Artikel 33

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

FINANSIERINGSÖVERSIKT OCH DIGITAL ÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT

1.	FRAMEWORK OF THE PROPOSAL/INITIATIVE	3
1.1.	Title of the proposal/initiative	3
1.2.	Policy area(s) concerned	3
1.3.	Objective(s)	3
1.3.1.	General objective(s)	3
1.3.2.	Specific objective(s).....	3
1.3.3.	Expected result(s) and impact	4
1.3.4.	Indicators of performance	4
1.4.	The proposal/initiative relates to:.....	4
1.5.	Grounds for the proposal/initiative	5
1.5.1.	Requirement(s) to be met in the short or long term including a detailed timeline for roll-out of the implementation of the initiative	5
1.5.2.	Added value of Union involvement (it may result from different factors, e.g. coordination gains, legal certainty, greater effectiveness or complementarities). For the purposes of this point 'added value of Union involvement' is the value resulting from Union intervention, which is additional to the value that would have been otherwise created by Member States alone.....	5
1.5.3.	Lessons learned from similar experiences in the past.....	8
1.5.4.	Compatibility with the Multiannual Financial Framework and possible synergies with other appropriate instruments.....	8
1.5.5.	Assessment of the different available financing options, including scope for redeployment.....	8
1.6.	Duration of the proposal/initiative and of its financial impact	10
1.7.	Method(s) of budget implementation planned	10
2.	MANAGEMENT MEASURES.....	11
2.1.	Monitoring and reporting rules	11
2.2.	Management and control system(s)	11
2.2.1.	Justification of the budget implementation method(s), the funding implementation mechanism(s), the payment modalities and the control strategy proposed.....	11
2.2.2.	Information concerning the risks identified and the internal control system(s) set up to mitigate them.....	11
2.2.3.	Estimation and justification of the cost-effectiveness of the controls (ratio of "control costs ÷ value of the related funds managed"), and assessment of the expected levels of risk of error (at payment & at closure)	12
2.3.	Measures to prevent fraud and irregularities.....	12
3.	ESTIMATED FINANCIAL IMPACT OF THE PROPOSAL/INITIATIVE.....	14

3.1.	Heading(s) of the multiannual financial framework and expenditure budget line(s) affected.....	14
3.2.	Estimated financial impact of the proposal on appropriations.....	15
3.2.1.	Summary of estimated impact on operational appropriations.....	15
3.2.1.1.	Appropriations from voted budget	15
3.2.2.	Estimated output funded with operational appropriations (not to be completed for decentralised agencies).....	18
3.2.3.	Summary of estimated impact on administrative appropriations.....	20
3.2.3.1.	Appropriations from voted budget	20
3.2.3.2.	Total appropriations	20
3.2.4.	Estimated requirements of human resources.....	20
3.2.4.1.	Financed from voted budget.....	21
3.2.4.2.	Total requirements of human resources	21
3.2.5.	Overview of estimated impact on Digital related investments	22
3.2.6.	Compatibility with the current multiannual financial framework.....	23
3.2.7.	Third-party contributions	23
3.3.	Estimated impact on revenue	26
4.	DIGITAL DIMENSIONS.....	26
4.1.	Requirements of digital relevance.....	26
4.2.	Data	27
4.3.	Digital solutions	28
4.4.	Interoperability assessment	28
4.5.	Measures to support digital implementation	29

1. GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTER OM FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET

1.1 Förslagets eller initiativets titel

Europaparlamentets och rådets förordning om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 samt om upphävande av förordning (EU) 2022/869.

1.2 Berörda politikområden

Område: Energi

Verksamhet: Given för en ren industri

1.3 Mål

1.3.1 Allmänt/allmänna mål

Det allmänna målet är en snabb och effektiv utveckling av driftskompatibel och motståndskraftig energiinfrastruktur, förnybar energi och flexibla lösningar, inbegripet lagrings- och laddningsstationer, i hela EU. Detta kommer att göra det möjligt för EU att uppnå sina energi- och klimatmål, däribland att säkerställa överkomliga energipriser genom bättre sammanlänkning, vilket i sin tur kommer att leda till priskonvergens, sänkta grossistpriser på el och mindre variationer i elpriserna samt till en snabbare koppling mellan produktion och efterfrågan.

1.3.2 Specifikt/specifika mål

För att uppnå det allmänna målet behandlas fyra specifika mål i detta initiativ:

i) Specifikt mål 1: Säkerställa att projekt som ingår i nätutvecklingsplaner och som valts ut som projekt av gemensamt intresse eller projekt av ömsesidigt intresse på ett lämpligt och ändamålsenligt sätt tillgodoser identifierade infrastrukturbehov och säkerställer en snabb och effektiv utveckling av energiinfrastruktur.

ii) Specifikt mål 2: Underlätta användningen av verktyg för kostnadsdelning för ett snabbare förverkligande av gränsöverskridande infrastrukturprojekt, vilket leder till en ökad användning av verktyg för kostnadsdelning och ett snabbare genomförande av projekten.

iii) Specifikt mål 3: Förkorta och förenkla tillståndsförfarandena för energiinfrastruktur, projekt för förnybar energi och lagring samt laddningsstationer, vilket innebär att nödvändiga tillstånd erhålls snabbare så att det blir möjligt att hålla de befintliga tidsfristerna, och förenkla tillståndskraven.

iv) Specifikt mål 4: Förbättra den fysiska säkerheten, cybersäkerheten och motståndskraften hos gränsöverskridande energiinfrastruktur (projekt av gemensamt eller ömsesidigt intresse) genom att öka tillgången till utrustning för skydd och motståndskraft och öka antalet installationer på kritiska linjesegment.

Förslaget innebär **ett nytt krav för kommissionen**, vilket är kopplat till uppnåendet av **specifikt mål 1**:

- Krav 1 (kopplat till specifikt mål 1): Kommissionen får i uppdrag att vid behov, och åtminstone vart fjärde år, utarbeta övergripande centrala scenarier och känslighetsanalyser för el-, vätgas- och gassektorerna, vilka ska användas för de unionsomfattande tioårsplanerna för nätutveckling (artikel 11).

Förslaget innebär nya krav för Acer med koppling till uppnåendet av specifikt mål 1 och specifikt mål 2:

- Krav 2 (kopplat till specifikt mål 1): För utarbetandet av det centrala scenariot har Acer fått i uppdrag att stödja och kontrollera kommissionens insamling av uppgifter (artikel 11). Dessutom ska Acer utarbeta och offentliggöra en bindande rammetod för identifieringen av infrastrukturbehov (vilken ska utföras av Entso-E och ENNOH).
- Krav 3 (kopplat till specifikt mål 2): Acer har fått i uppdrag att uppdatera sin rekommendation om gränsöverskridande kostnadsfördelning och upprätta en central databas över alla beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning (artikel 17).

1.3.3 Verkan eller resultat som förväntas

Beskriv den verkan som förslaget eller initiativet förväntas få på de mottagare eller den del av befolkningen som berörs.

De ytterligare resurserna kommer att göra det möjligt för kommissionen och Acer att utföra de uppgifter som krävs så att de kan fullgöra sitt uppdrag enligt EU-lagstiftningen i enlighet med kraven i detta förslag. Förslaget förväntas få följande konsekvenser för de berörda stödmottagarna och grupperna:

- **Krav 1:** Kommissionens uppdrag att utarbeta ett centralt scenario förväntas säkerställa en bättre insyn, kontroll och samstämmighet i de uppgifter som används vid nätplanering både på europeisk och nationell nivå, med det slutliga målet att säkerställa att infrastrukturbehov identifieras och hanteras på ett mer effektivt sätt, vilket kommer att minska klyftan mellan planerade infrastrukturprojekt i tioårsplanen för nätutveckling och de identifierade behoven av gränsöverskridande infrastruktur över tid, så att ett optimalt nät kan uppnås snabbare till fördel för såväl system- och nätoperatörer som användare.
- **Krav 2:** Acers uppgifter med anknytning till utarbetandet av det centrala scenariot och identifieringen av infrastrukturbehov kommer att säkerställa att processen och dess resultat är tillförlitliga och trovärdiga, med liknande fördelar som krav 1.
- **Krav 3:** Acers uppdrag att uppdatera sin rekommendation om gränsöverskridande kostnadsfördelning kommer att skapa en mer harmoniserad ram för kostnadsdelning som förbättrar samordningen mellan medlemsstaterna och besluten om gränsöverskridande kostnadsfördelning och uppmuntrar medlemsstater som inte är värdmedlemsstater att delta mer aktivt, i syfte att underlätta användningen av verktyg för kostnadsdelning och påskynda utbyggnaden av gränsöverskridande infrastrukturprojekt.

1.3.4 Prestationsindikatorer

Ange indikatorer för övervakning av framsteg och resultat.

Indikatorerna för övervakning av framstegen och resultaten av initiativets mål anges i bilaga 8 till den konsekvensbedömning som åtföljer nätpaketet. De omfattar i synnerhet

- den utsträckning i vilken projekt som ingår i nätutvecklingen och som valts ut som projekt av gemensamt eller ömsesidigt intresse på ett lämpligt och effektivt sätt tillgodoser de identifierade infrastrukturbehoven,

- den ändamålsenliga och ökade användningen av verktyg för kostnadsdelning,
- förenklingen av tillståndsförfarandena för att korta ner ledtiderna för tillståndsgivning och uppfylla gällande tidsfrister,
- den förbättrade fysiska säkerheten, cybersäkerheten och motståndskraften hos energiinfrastruktur.

När det gäller de särskilda mål som kraven 1–3 är kopplade till gäller följande indikatorer:

- **Indikatorer för krav 1 och 2 (kopplade till specifikt mål 1):** Antal och total kapacitet hos nya gränsöverskridande sammanlänkningsprojekt som godkänts eller genomförts, den utsträckning i vilken identifierade infrastrukturbehov tillgodoses genom infrastrukturprojekt (kapacitet) som ingår i tioårsplanen för nätutveckling (planerad, under uppförande eller i drift) eller andra icke-ledningsbundna lösningar (förekomst av en klyfta mellan behov och projekt, minskning av klyftan), användningen av icke-ledningsbundna lösningar sett till antalet projekt och den respektive ökningen av nätkapaciteten.
- **Indikatorer för krav 3 (kopplade till specifikt mål 2):** Antalet bindande avtal om kostnadsdelning som möjliggör genomförandet av gränsöverskridande projekt, den genomsnittliga tidsåtgången för att nå ett avtal om kostnadsfördelning, antalet länder som inte är värdmedlemsstater som bidrar till avtal om kostnadsfördelning, antalet projekt som ingår i sammanslagningar och som lämnas in för att ansöka om status som projekt av gemensamt eller ömsesidigt intresse.

1.4 Förslaget eller initiativet avser

- ☐ en ny åtgärd
- ☐ en ny åtgärd som bygger på ett pilotprojekt eller en förberedande åtgärd⁷⁰
- ☒ en förlängning av en befintlig åtgärd
- ☐ en sammanslagning eller omdirigering av en eller flera åtgärder mot en annan/en ny åtgärd

1.5 Grunder för förslaget eller initiativet

1.5.1 *Krav som ska uppfyllas på kort eller lång sikt, inbegripet en detaljerad tidsplan för genomförandet av initiativet*

Krav 1:

En ny bestämmelse införs med krav på att kommissionen ska utarbeta ett centralt scenario som ska användas för den unionsomfattande tioårsplanen för nätutveckling efter förordningens ikraftträdande och minst vart fjärde år därefter (artikel 11). Kommissionen ska även utarbeta en metod för insamling av uppgifter från Entso-E, ENNOH och Entso-G och samråda med berörda aktörer om de insamlade uppgifterna. Kommissionen ska även samråda med TEN-E-gruppen om utkastet till centralt scenario samt anta och offentliggöra det slutliga centrala scenariot. Kommissionen får även vid behov utarbeta känslighetsanalyser för det centrala scenariot på grundval av marknadens politiska utveckling. Kommissionen kommer

⁷⁰

I den mening som avses i artikel 58.2 a eller b i budgetförordningen.

att behöva följa upp de identifierade behoven i relevanta regionala forum. Inom kommissionen skulle dessa uppgifter tilldelas GD Energi och det gemensamma forskningscentrumet.

När det gäller GD Energi skulle det nya kravet i samband med utarbetandet av det centrala scenariot kräva ytterligare resurser för att hantera processen, vilken innebär ett stort antal interaktioner med berörda parter, medlemsstater, stödtjänster och partner osv. På grundval av den konsekvensbedömning som åtföljer detta förslag kommer utförandet av dessa uppgifter att leda till en ytterligare arbetsbörda för GD Energi motsvarande sex heltidsekvivalenter. Dessa ytterligare resurser skulle täcka följande behov:

Processtyrning:

- Samordna den övergripande processen mellan Entso/systemansvariga för överföringssystem, kommissionen och Acer i enlighet med TEN-E-lagstiftningen. Samråda med de berörda parterna och medlemsstaterna under processens olika faser (däribland genom seminarier och möten) och göra en lämplig uppföljning (enligt beskrivningen i artiklarna 11–13).
- Säkerställa att nätscenarierna är förenliga med den övergripande politiska strukturen. Anpassa utformningen av scenarier till det nuvarande politiska scenariot (t.ex. målen för 2040, direktivet om förnybar energi, energieffektivitetsdirektivet, utsläppshandelssystemet osv.). Säkerställa anpassningen till de integrerade nationella energi- och klimatplanerna och den europeiska bedömningen av resurstillräcklighet. Hantera processen för bedömning av utkastet till och den slutliga rapporten om identifiering av infrastrukturbehov (utförs av Entso för el och Entso för gas).
- Samordna processen för matchning av behoven (efter antagandet av bedömningen av infrastrukturbehoven) med Entso-E, systemansvariga för överföringssystem, medlemsstaterna, de nationella tillsynsmyndigheterna och berörda parter och styra processen med relevanta regionala grupper. Följa kostnads-nyttoanalysen av hela energisystemet tillsammans med Entso för el och Entso för gas, och se till att den genomförs på lämpligt sätt med deltagande av berörda parter.
- Förbereda och utarbeta rättsakter och leda processen för antagande.

Utarbetande och samordning av scenarier:

- Säkerställa insamlingen av uppgifter med medlemsstaterna, Entso-E, Entso-G, ENNOH, nationella tillsynsmyndigheter och andra berörda parter. Upprätthålla databaser och säkerställa processen för datakvalitet.
- Samordna bedömningsarbetet. Detta kommer att omfatta alla steg i modellutvecklingsprocessen, dvs. att säkerställa tillgången till uppgifter, fastställa kritiska antaganden, granska och kvalitetskontrollera utkast till modelleringsresultat, följa upp arbetsplanen och planera samverkan mellan modellutvecklare/analytiker och berörda parter.
- Dokumentera de olika stegen i modelleringen och sprida rapporterna och datauppsättningarna. Dokumentation kommer att omfatta metoder, uppgifter, viktiga antaganden och resultat i olika format: rapporter, datafiler, onlineresurser.

Vad gäller det gemensamma forskningscentrumet (JRC) skulle det få i uppdrag att stödja GD Energi i utarbetandet av det centrala scenariot och att genomföra modelleringen. Insamlingen av uppgifter från medlemsstaterna och de systemansvariga för överföringssystemen för modelleringen av el, gas och vätgas ska utföras av GD Energi med stöd från JRC. På grundval av konsekvensbedömningen förväntas detta leda till en ny arbetsbörda för JRC på sammanlagt tolv heltidsekvivalenter.

- Samarbeta med GD Energi och tillhandahålla teknisk och politisk sakkunskap för att utveckla metoden för modellering av det centrala scenariot samt stödja GD Energi med nödvändig datainsamling från Entso-E, ENNOH och Entso-G.
- Modellering av energisystem: Utforma scenarier och känsliga områden. Hantera data som krävs för modelleringen av energisystem.
- Modellering av el: Modellera elleveranser i de olika scenarierna. Beräkna effektflöden. Hantera data som krävs för modellering av el.
- Modellering av gas och vätgas: Uppdatera de långsiktiga förväntningarna på gas och vätgas. Modellera gasmarknaden och näten i de olika scenarierna. Modellera flödena av gas eller vätgas. Modellera data som ingår i gas- och vätgasmodellering. Hantera data som krävs för gas- och vätgasmodellering.

Sammantaget uppskattas att förslaget kommer att leda till en ny arbetsbörda för kommissionen på totalt **18 heltidsekvivalenter** (sex heltidsekvivalenter för GD Energi och tolv heltidsekvivalenter för JRC, varav fyra kan omfördelas från dess nuvarande resurser och nio kan finansieras genom en administrativ överenskommelse). Dessutom skulle det krävas en miljon euro i operativa engångskostnader och 500 000 euro i återkommande årliga driftskostnader för tekniska uppdateringar, utvidgningar och underhåll av el-, gas- och vätgasmodellerna, för modellering av mål, nationella energi- och klimatplaner och energimixar samt för anordnande av workshoppar och uppdrag.

Acer

Krav 2:

Acer får till uppgift att stödja och kontrollera alla dataunderlag som samlas in av kommissionen vid utarbetandet av det centrala scenariot (artikel 11). Dessutom ska Acer utveckla en bindande metod för identifieringen av infrastrukturbehov (artikel 12) och bedöma om det utkast till identifiering av infrastrukturbehov som tagits fram och lämnats in av Entso-E och ENNOH stämmer överens med den rammetod som tagits fram och rapportera till TEN-E-gruppen. Acer ska även vid behov uppdatera rammetoden på eget initiativ eller på begäran av kommissionen.

Dessa nya uppgifter beräknas leda till en ytterligare arbetsbörda för Acer på totalt två heltidsekvivalenter. Dessutom skulle Acer ha olika driftsutgifter, däribland konsultstöd för utveckling av metoden för identifiering av infrastrukturbehov, utveckling av ett it-verktyg för att underlätta verifieringen av uppgifter och allmänna omkostnader, med en uppskattad engångskostnad på 130 000 euro samt återkommande driftskostnader på 100 000 euro per år.

Krav 3:

Acer ska anta en rekommendation om gränsöverskridande kostnadsfördelning för att fastställa god praxis för behandlingen av investeringsförfrågningar om projekt av gemensamt intresse, med beaktande av principerna i TEN-E-förordningen (artikel

17). Rekommendationen ska vid behov uppdateras med jämna mellanrum. När rekommendationen antas eller ändras ska Acer anordna ett övergripande samrådsförfarande med alla berörda parter. Rekommendationen ska även innehålla en icke-bindande mall för gränsöverskridande kostnadsfördelning för att underlätta de nationella tillsynsmyndigheternas arbete.

Utarbetandet och antagandet av en rekommendation om gränsöverskridande kostnadsfördelning och förvaltningen av en databas med beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning uppskattas leda till en ytterligare arbetsbörda för Acer på totalt en heltidsekvivalent samt en beräknad engångskostnad på 70 000 euro för utvecklingen av ett it-verktyg till databasen med beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning.

För GD Energi, och för JRC och Acer, sträcker sig de ovanstående kraven för genomförandet av lagstiftningsförslaget längre än den nuvarande fleråriga budgetramen 2021–2027.

- 1.5.2 *Mervärdet av en åtgärd på EU-nivå (som kan följa av flera faktorer, t.ex. samordningsfördelar, rättssäkerhet, ökad effektivitet eller komplementaritet). Med ”mervärdet av en åtgärd på EU-nivå” i detta avsnitt avses det värde en åtgärd från EU:s sida tillför utöver det värde som annars skulle ha skapats av enbart medlemsstaterna.*

Se motiveringen angående subsidiaritet och proportionalitet.

- 1.5.3 *Erfarenheter från tidigare liknande åtgärder*

Utvärderingen av den tidigare TEN-E-förordningen visade att den förbättrade integrationen av medlemsstaternas nät, stimulerade energihandeln och därmed bidrog till unionens konkurrenskraft. Projekt av gemensamt intresse har också bidragit starkt till försörjningstryggheten som en viktig drivkraft för utformningen av TEN-E-förordningen. Efter utvärderingen 2020 gjordes en revidering av TEN-E-förordningen 2022. I den genomföranderapport som bifogas konsekvensbedömningen analyseras lärdomarna från genomförandet av den reviderade TEN-E-förordningen. Genomföranderapporten pekar på behovet av ytterligare förbättringar, närmare bestämt när det gäller utarbetande av scenarier, identifiering av infrastrukturbehov och efterföljande tioårsplan för nätutveckling, urval och bedömning av projekt av gemensamt eller ömsesidigt intresse samt ramar för gränsöverskridande kostnadsfördelning och tillståndsgivning.

- 1.5.4 *Förenlighet med den fleråriga budgetramen och eventuella synergieffekter med andra relevanta instrument*

Detta nätpaket är ett viktigt resultat inom ramen för given för en ren industri och handlingsplanen för överkomliga energipriser, vilka ingår i kommissionens arbetsprogram för 2025. Förslaget kompletterar andra initiativ som syftar till att skapa en mer integrerad europeisk energimarknad med lägre energikostnader för hushåll och industrier. Energiinfrastruktur är även avgörande för att uppnå EU:s föreslagna klimatmål för 2040 och EU:s mål att uppnå klimatneutralitet senast 2050.

I kommissionens förslag till den nya fleråriga budgetramen 2028–2034 betonas den avgörande betydelsen av en verklig energiunion och väl integrerade infrastrukturnät i EU, vilket återspeglas i förslaget till en avsevärt utökad budget för energi i Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE). TEN-E-förordningen utgör grunden för energiinfrastrukturprojekt som finansieras genom FSE.

1.5.5 *Bedömning av de olika finansieringsalternativ som finns att tillgå, inbegripet möjligheter till omfördelning*

I den konsekvensbedömningsrapport som åtföljer detta förslag analyserades olika politiska alternativ för att uppnå initiativets allmänna och specifika mål. Det rekommenderade alternativ som eftersträvas genom detta lagstiftningsförslag ansågs vara det mest effektiva och kostnadseffektiva tillvägagångssättet och bedömdes vara i linje med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

GD Energi, JRC och Acer anses vara bäst lämpade att uppfylla de ytterligare krav som följer av lagstiftningsförslaget på grund av sina tidigare erfarenheter av processen för infrastrukturplanering och modellering av energisystem.

GD Energi har fått betydande erfarenheter av planering och samordning av infrastruktur sedan TEN-E-förordningen först antogs 2013. Det är därför bäst lämpat att samordna mekanismerna för identifiering av infrastrukturbehov och luckor på EU-nivå på ett opartiskt sätt. JRC har betydande tekniska kunskaper om modellering av energisystem och har utvecklat sina egna modelleringsverktyg. Det anses därför vara bäst lämpat att utföra de modelleringsuppgifter som ingår i utarbetandet av det centrala scenariot.

På grund av sitt mandat är Acer bäst lämpad att genomföra kraven 1 och 2. Byrån har byggt upp en omfattande teknisk sakkunskap som en viktig aktör med en formell roll både i processen för infrastrukturplanering och ramen för gränsöverskridande kostnadsfördelning på EU-nivå enligt den nuvarande TEN-E-ramen.

De ytterligare heltidsekvivalenterna behövs för nya uppgifter eller krav som följer av detta lagstiftningsförslag, samtidigt som de befintliga uppgifterna inte kommer att minska inom överskådlig framtid.

1.6 Förslaget eller initiativets varaktighet och budgetkonsekvenser

☐ begränsad varaktighet

- ☐ verkan från och med [den DD/MM]ÅÅÅÅ till och med [den DD/MM]ÅÅÅÅ
- ☐ budgetkonsekvenser från och med ÅÅÅÅ till och med ÅÅÅÅ för åtagandebemyndiganden och från och med ÅÅÅÅ till och med ÅÅÅÅ för betalningsbemyndiganden.

☒ obegränsad varaktighet

- Efter en inledande period ÅÅÅÅ–ÅÅÅÅ,
- beräknas genomförandetakten nå en stabil nivå.

1.7 Metod eller metoder som planeras för genomförande av budgeten

☒ Direkt förvaltning som sköts av kommissionen

- ☒ av dess avdelningar, vilket också inbegriper personalen vid unionens delegationer;
- ☐ via genomförandeorgan

☐ Delad förvaltning med medlemsstaterna

☒ Indirekt förvaltning genom att uppgifter som ingår i budgetgenomförandet anförtros

- ☐ tredjeländer eller organ som de har utsett
- ☐ internationella organisationer och organ kopplade till dem (ange vilka)
- ☐ Europeiska investeringsbanken och Europeiska investeringsfonden
- ☒ organ som avses i artiklarna 70 och 71 i budgetförordningen
- ☐ offentligrättsliga organ
- ☐ privaträttsliga organ som har anförtrots offentliga förvaltningsuppgifter i den utsträckning som de har försetts med tillräckliga ekonomiska garantier
- ☐ organ som omfattas av privaträtten i en medlemsstat, som anförtrots genomförandeuppgifter inom ramen för ett offentlig-privat partnerskap och som har försetts med tillräckliga ekonomiska garantier
- ☐ organ eller personer som anförtrots genomförandet av särskilda åtgärder inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken enligt avdelning V i fördraget om Europeiska unionen och som fastställs i den grundläggande akten
- ☐ organ som är etablerade i en medlemsstat och som omfattas av en medlemsstats privaträtt eller unionsrätten och som i enlighet med sektorsspecifika regler kan anförtros genomförandet av unionsmedel eller budgetgarantier, i den mån sådana organ kontrolleras av offentligrättsliga organ eller privaträttsliga organ som anförtrots offentliga förvaltningsuppgifter och har tillräckliga finansiella garantier i form av gemensamt och solidariskt ansvar från kontrollorganens sida eller likvärdiga finansiella garantier, som för varje åtgärd kan vara begränsad till det högsta beloppet för unionens stöd.

Anmärkningar

Ej

tillämpligt

2 FÖRVALTNING

2.1 Regler om uppföljning och rapportering

GD Energi och JRC

De uppgifter som utförs direkt av GD Energi kommer att följa den årliga planerings- och övervakningscykeln på det sätt som den genomförs av kommissionen och genomförandeorganen, inbegripet resultatrapportering genom GD Energis årliga verksamhetsrapport och JRC:s årliga verksamhetsrapport.

Acer

Enligt dess budgetförordning ska Acer i samband med sitt programdokument presentera ett årligt arbetsprogram med uppgifter om erforderliga resurser, både ekonomiska och mänskliga, för varje verksamhet som bedrivs.

Acer rapporterar varje månad till GD Energi om budgetgenomförandet, inbegripet åtaganden, och betalningarna per budgetavdelning, samt vakansgrad per personaltyp.

Dessutom har GD Energi direkt representation i Acers ledningsorgan. Genom sina företrädare i styrelsen kommer GD Energi vid varje möte under året att få information om användningen av budgeten och om tjänsteförteckningen.

Slutligen, och även i linje med budgetförordningen, omfattas Acer av årliga krav på rapportering om verksamhet och resursanvändning genom styrelsen och dess årliga verksamhetsrapport.

2.2 Förvaltnings- och kontrollsystem

2.2.1 *Motivering av den budgetgenomförandemetod, de finansieringsmekanismer, de betalningsvillkor och den kontrollstrategi som föreslås*

Krav 1:

Kommissionen kommer att tilldelas de uppgifter som anges i kravet.

Med förbehåll för beslut som fattas under genomförandet kan dessa uppgifter utföras internt eller läggas ut på entreprenad till en tjänsteleverantör genom ett offentligt upphandlingsförfarande. Om uppgifterna upphandlas av en tjänsteleverantör kommer upphandlingen att genomföras genom direkt förvaltning, med full tillämpning av bestämmelserna i budgetförordningen. Kontrollstrategin för upphandlingar av GD Energi och JRC omfattar särskilda rättsliga, operativa och finansiella förhandskontroller av upphandlingsförfarandet (granskning av den rådgivande kommittén för upphandling och avtal) samt av undertecknandet av avtal. Dessutom är utgifter för upphandling av varor och tjänster föremål för förhands- och, vid behov, efterhandskontroller och finansiella kontroller.

Krav 2 och 3:

På grund av sitt mandat är Acer bäst lämpad att samla sakkunskap om genomförandet av kraven 4 och 3.

GD Energi har fastställt en kontrollstrategi för att hantera sina förbindelser med Acer som en del av kommissionens ram för internkontroll från 2017. Acer reviderade och antog sin egen interna kontrollram i december 2018.

2.2.2 *Uppgifter om identifierade risker och om det eller de interna kontrollsystem som inrättats för att begränsa riskerna*

GD Energi

De delar som förvaltas direkt av GD Energi kan vara utsatta för vanliga risker som påverkar förfarandena för offentlig upphandling. När det gäller utgifternas laglighet och korrekthet anses dessa risker vara låga. Lämpliga och effektiva kontroller har införts på företagsnivå och på GD-nivå.

När det gäller resultat är den största risken felaktiga uppskattningar av den arbetsbörda som detta förslag medför med tanke på de nya uppgifterna. Denna risk måste accepteras, eftersom erfarenheten har visat att om ytterligare resursbehov inte tas med i det ursprungliga förslaget blir det mycket svårt att rätta till denna situation i ett senare skede.

GD JRC

Som en del av riskbedömningsprocessen för sin vetenskapliga verksamhet arbetar JRC med att identifiera potentiella risker, utvärdera deras nivå, planera nödvändiga riskreducerande åtgärder och fastställa befintliga kontroller. De viktigaste identifierade riskerna avser a) uppskattningen av arbetsbördan i samband med de nya arbetsuppgifter som ingår i detta förslag (arbetsbördan för vissa av uppgifterna kan vara underskattad), b) otillräcklig kvantitet eller kvalitet hos de data som används för de nya arbetsuppgifterna. För a) måste risken accepteras. Bland de riskreducerande åtgärderna ingår noggrann personalplanering under hela verksamhetens varaktighet för att säkerställa lämplig sakkunskap. För b) omfattar åtgärderna ett tidigt deltagande i utformningen och avgränsningen av datainsamlingsprocesserna och en tidig identifiering, inom varje uppgift som kräver intensiv datahantering, av de potentiella hindren för tillgång till intressanta data och tidig kommunikation med GD Energi och berörda parter för att ta upp frågan om datatillgänglighet.

Acer

När det gäller Acers nya arbetsuppgifter innehåller förslaget flera nya uppgifter som minskar denna risk, eftersom arbetsbördan för vissa framtida uppgifter kan underskattas, medan annan arbetsbörda kan överskattas, vilket ger utrymme för en eventuell omfördelning i framtiden.

2.2.3 *Beräkning och motivering av kontrollernas kostnadseffektivitet (dvs. förhållandet mellan kostnaden för kontrollerna och värdet av de medel som förvaltas) och en bedömning av den förväntade risken för fel (vid betalning och vid avslutande)*

GD Energi

De uppgifter som tilldelas GD Energi kommer att genomföras inom ramen för befintliga kontrollsystem, och kontrollkostnaderna förväntas ligga kvar på en stabil nivå (5–6 % av de medel som förvaltas baserat på de senaste undersökningarna).

Acer

Tilldelningen av ytterligare uppgifter inom Acers befintliga uppdrag förväntas inte generera särskilda ytterligare kontroller för byrån, vilket innebär att förhållandet mellan kontrollkostnaderna och värdet av de medel som förvaltas kommer att förbli oförändrat för Acer.

2.3 Åtgärder för att förebygga bedrägeri och oriktigheter

GD Energi

GD Energi antog en reviderad strategi för bedrägeribekämpning 2020, vilken kompletterades 2023 med en reviderad handlingsplan för åren 2023–2025. GD Energi håller för närvarande på att se över sin strategi för bedrägeribekämpning för åren 2026–2028, i enlighet med den metod som utarbetats av Olaf. GD Energis strategi för bedrägeribekämpning bygger på kommissionens strategi mot bedrägerier och en särskild riskbedömning som genomförts internt för att identifiera de områden som är mest sårbara för bedrägeri, de kontroller som redan införts och de åtgärder som behövs för att förbättra GD Energis förmåga att förebygga, upptäcka och bekämpa bedrägeri.

GD JRC

JRC:s strategi för bedrägeribekämpning antogs 2020 tillsammans med dess åtföljande handlingsplan, och ändrades 2024 då planen reviderades och uppdaterades för perioden 2025–2027. Den uppdaterade planen omfattar tre nya åtgärder: en kampanj för att öka medvetenheten med inriktning på kommissionens etiska frågor och åtgärder för bedrägeribekämpning, med relevanta exempel för JRC:s vetenskapliga personal, vilken lanserades under första halvåret 2025, ett utökat utbildningsprogram med tematiska möten kring ämnen som intressekonflikter, upphovsmannaskap, användning av AI, visselblåsning, rapporteringskanaler osv., och uppdaterade Sharepoint-sidor om etiska frågor och åtgärder för bedrägeribekämpning. Dessa nya åtgärder kompletterar de pågående insatserna från handlingsplanen för 2021–2024 och JRC:s deltagande i kommissionens handlingsplan för bedrägeribekämpning. JRC värdesätter sitt samarbete med Olaf, den interna kontrollgruppen, och andra berörda parter i våra gemensamma insatser för att bekämpa bedrägerier.

Acer

Acer tillämpar principerna om bedrägeribekämpning för decentraliserade EU-byråer, i linje med kommissionens strategi och Olafs riktlinjer från 2024 för decentraliserade byråer och gemensamma företag. I december 2024 antog byrån en ny strategi för bedrägeribekämpning, vilken upphävde byråns styrelsebeslut 15/2021. Den nya strategin, som sträcker sig över perioden 2025–2027, bygger på följande strategiska mål: optimera befintliga bedrägeriförebyggande åtgärder, förbättra de befintliga detektionssystemens aktualitet och noggrannhet, stärka utredningsprotokollen och optimera korrigerande åtgärder för snabb återhämtning.

3 FÖRSLAGETS ELLER INITIATIVETS BERÄKNADE BUDGETKONSEKVENSER ⁷¹

3.1 Berörda rubriker i den fleråriga budgetramen och utgiftsposter i den årliga budgeten

- Befintliga budgetposter

Redovisa enligt de berörda rubrikerna i den fleråriga budgetramen i nummerföljd

Rubrik i den fleråriga budgetramen	Budgetpost	Typ av utgifter	Bidrag			
	Nummer	Diff./Icke-diff. ⁷²	från Efta-länder ⁷³	från kandidatländer och potentiella kandidater ⁷⁴	från andra tredjeländer	övriga inkomster avsatta för särskilda ändamål
01	02.03.02 Fonden för ett sammanlänkat Europa – Energi	Diff.	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
01	02.01.22.01 Stödutgifter för Fonden för ett sammanlänkat Europa – Energi	Icke-diff.	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
01	02.10.06 Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter	Diff.	JA	NEJ	NEJ	NEJ

⁷¹ Även om denna finansieringsöversikt och digitala översikt för rättsakt endast omfattar den fleråriga budgetramen 2021–2027 förväntas förslaget ha ekonomiska konsekvenser efter 2027.

⁷² Differentierade respektive icke-differentierade anslag.

⁷³ Efta: Europeiska frihandelssammanslutningen.

⁷⁴ Kandidatländer och i förekommande fall potentiella kandidater i västra Balkan.

3.2 Förslagets beräknade budgetkonsekvenser för anslagen

3.2.1 Sammanfattning av beräknad inverkan på driftsanslagen⁷⁵

- ☐ Förslaget/initiativet kräver inte att driftsanslag tas i anspråk
- ☒ Förslaget/initiativet kräver att driftsanslag tas i anspråk enligt följande:

3.2.1.1 Anslag i den antagna budgeten

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

Rubrik i den fleråriga budgetramen	Nummer	01
---	--------	----

GD: ENERGI				År	År	År		År	TOTALT Budgetram 2021–2027	EFTER 2027
				2024	2025	2026		2027		
Driftsanslag										
Budgetpost: 02.03.02 Fonden för ett sammanlänkat Europa – Energi		Åtaganden	(1a)					4,232	4,232 ⁷⁶	6,732
		Betalningar	(2a)					3,232	3,232	7,732
Anslag av administrativ natur som finansieras genom ramanslagen för särskilda program										
Budgetpost 02.01.22.01 Stödutgifter för Fonden för ett sammanlänkat Europa – Energi								0,428	0,428	2,996
TOTALA anslag för GD Energi⁷⁷		Åtaganden	=1a+1b+3	0,000	0,000	0,000		4,660	4,660	9,728
		Betalningar	=2a+2b+3	0,000	0,000	0,000		3,660	3,660	10,728

JRC				År	År	År		År	TOTALT Budgetram 2021–2027	EFTER 2027
				2024	2025	2026		2027		
Driftsanslag										

⁷⁵ Beloppen efter 2027 är preliminära och föregriper inte resultatet av de pågående förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram.

⁷⁶ En del av driftsanslagen inom Fonden för ett sammanlänkat Europa kommer att avsättas till en administrativ överenskommelse med JRC för de nio heltidsekvivalenter (kontraktsanställda) som anges i avsnitt 1.5.1.

⁷⁷

Ej tillämpligt	Åtaganden	(1a)							
	Betalningar	(2a)							
Anslag av administrativ natur som finansieras genom ramanslagen för särskilda program									
Budgetpost 01 01 01 11 Utgifter för tjänstemän och tillfälligt anställda som genomför Horisont Europa – Direkta forskningsåtgärder							0,754	0,754	5,278
TOTALA anslag för JRC⁷⁸	Åtaganden	=1a+1b+3	0,000	0,000	0,000		0,754	0,754	5,278
	Betalningar	=2a+2b+3	0,000	0,000	0,000		0,754	0,754	5,278

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

[Byrå]: Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer)	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	TOTALT Budgetram m 2021– 2027	Efter 2027
Budgetpost: 02.10.06 Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter / EU:s budgetbidrag till byrån				0,327	0,327	3,320

Anslagen/bidragen från EU-budgeten till byrån kommer att kompenseras genom en minskning av ramanslaget till följande program för Fonden för ett sammanlänkat Europa – Energi/budgetpost: 02.03.02 / under året/åren: 2027

De anslag som tilldelas inom nästa fleråriga budgetram bör integreras i byråns subvention på grund av den permanenta karaktären hos de uppgifter som tilldelas genom detta förslag, och kommer i förekommande fall att kompenseras genom en motsvarande minskning av ett relevant programanslag under samma budgetrubrik, utan att detta påverkar dess framtida överenskommelse. Om en kompenserad minskning blir nödvändig måste de medel som anslås till byrån revideras.

			År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	TOTALT Budgetram 2021–2027	EFTER 2027
• TOTALA driftsanslag (alla driftsposter)	Åtaganden	(4)	0,000	0,000	0,000	4,559	4,559	10,052
	Betalningar	(5)	0,000	0,000	0,000	3,559	3,559	11,052

⁷⁸ Uppskattningar baserade på de genomsnittliga personalkostnader som tillämpas från och med 2026, motsvarande fyra tjänstemän i den relevanta kategorin som ska omfördelas inom JRC.

• TOTALA anslag av administrativ natur som finansieras genom ramanslagen för särskilda program (alla driftsrelaterade rubriker)		(6)	0,000	0,000	0,000	1,182	1,182	8,274
TOTALA anslag för rubrikerna 1–6 i den fleråriga budgetramen (referensbelopp)	Åtaganden	=4+6	0,000	0,000	0,000	5,741	5,741	18,326
	Betalningar	=5+6	0,000	0,000	0,000	4,741	4,741	19,326

Rubrik i den fleråriga budgetramen	7	”Administrativa utgifter”
------------------------------------	---	---------------------------

GD: ENERGI		År	År	År	År	TOTALT Budgetram 2021– 2027 ⁷⁹	EFTER 2027
		2024	2025	2026	2027		
• Personalresurser		0,000	0,000	0,000	0,376	0,376	2,632
• Övriga administrativa utgifter		0,000	0,000	0,000	0,012	0,012	0,084
TOTALT GD ENERGI	0,000	0,000	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716
TOTALA anslag för RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen		(summa åtaganden = summa betalningar)	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

⁷⁹ Dessa administrativa utgifter kommer att fortsätta under nästa fleråriga budgetram.

		År	År	År	År	TOTALT Budgetram 2021–2027	EFTER 2027
		2024	2025	2026	2027		
TOTALA anslag för RUBRIKERN 1–7	Åtaganden	0,000	0,000	0,000	6,129	6,129	21,042
i den fleråriga budgetramen	Betalningar	0,000	0,000	0,000	5,129	5,129	22,042

3.2.2 Beräknad output som finansieras med driftsanslag

Åtagandebemyndiganden i miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

Ange mål och output ↓			År 2024		År 2025		År 2026		År 2027		För in så många år som behövs för att redovisa varaktigheten för inverkan på resursanvändningen (jfr punkt 1.6)								TOTALT	
	OUTPUT																			
	Typ ⁸⁰	Genomsnittliga kostnader	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Antal	Kostn.	Totalt antal	Total kostnad
SPECIFIKT MÅL nr 1 ⁸¹ ...																				
- Output																				
- Output																				
- Output																				
Delsumma för specifikt mål nr 1																				
SPECIFIKT MÅL nr 2...																				

⁸⁰ Output som ska anges är de produkter eller tjänster som levererats (t.ex. antal studentutbyten som har finansierats eller antal kilometer väg som har byggts).

⁸¹ Mål som redovisats under avsnitt 1.3.2: "Specifikt/specifika mål"

- Output																		
Delsumma för specifikt mål nr 2																		
TOTALT																		

3.2.3 Sammanfattning av beräknad inverkan på de administrativa anslagen

- ☐ Förslaget/initiativet kräver inte att anslag av administrativ natur tas i anspråk
- ☒ Förslaget/initiativet kräver att anslag av administrativ natur tas i anspråk enligt följande:

3.2.3.1 Anslag i den antagna budgeten

ANTAGNA ANSLAG	År	År	År	År	TOTALT 2021– 2027	EFTER 2027
	2024	2025	2026	2027		
RUBRIK 7						
Personalresurser	0,000	0,000	0,000	0,376	0,376	2,632
Övriga administrativa utgifter	0,000	0,000	0,000	0,012	0,012	0,084
Delsumma för RUBRIK 7	0,000	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716
Utanför RUBRIK 7						
Personalresurser	0,000	0,000	0,000	1,910	1,910	13,370
Andra utgifter av administrativ natur	0,000	0,000	0,000	0,024	0,024	0,168
Delsumma utanför RUBRIK 7	0,000	0,000	0,000	1,934	1,934	13,538
TOTALT	0,000	0,000	0,000	2,322	2,322	16,254

3.2.3.2 Totala anslag

TOTALA ANTAGNA ANSLAG + EXTERNA INKOMSTER AVSATT FÖR SÄRSKILDA ÄNDAMÅL	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	TOTALT 2021–2027	EFTER 2027
RUBRIK 7						
Personalresurser	0,000	0,000	0,000	0,376	0,376	2,632
Övriga administrativa utgifter	0,000	0,000	0,000	0,012	0,012	0,084
Delsumma för RUBRIK 7	0,000	0,000	0,000	0,388	0,388	2,716
Utanför RUBRIK 7						
Personalresurser	0,000	0,000	0,000	1,910	1,910	13,370
Andra utgifter av administrativ natur	0,000	0,000	0,000	0,024	0,024	0,168
Delsumma utanför RUBRIK 7	0,000	0,000	0,000	1,934	1,934	13,370
TOTALT	0,000	0,000	0,000	2,322	2,322	16,254

Personalbehov under H7 och andra administrativa kostnader ska täckas genom anslag inom generaldirektoratet som redan har avdelats för att förvalta åtgärden i fråga, eller genom en omfördelning av personal inom generaldirektoratet, om så krävs kompletterad med ytterligare resurser som kan tilldelas det förvaltande generaldirektoratet som ett led i det årliga förfarandet för tilldelning av anslag och med hänsyn tagen till begränsningar i fråga om budgetmedel.

3.2.4 Beräknat personalbehov

- ☐ Förslaget/initiativet kräver inte att personalresurser tas i anspråk
- ☒ Förslaget/initiativet kräver att personalresurser tas i anspråk enligt följande:

3.2.4.1 Finansierat med den antagna budgeten¹

Beräkningarna ska anges i heltidsekvivalenter

ANTAGNA ANSLAG	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	Post 2027
• Tjänster som tas upp i tjänsteförteckningen (tjänstemän och tillfälligt anställda)					
20 01 02 01 (vid huvudkontoret eller vid kommissionens kontor i medlemsstaterna)	0	0	0	2	2
20 01 02 03 (EU:s delegationer)	0	0	0	0	
01 01 01 01 (indirekta forskningsåtgärder)	0	0	0	0	
01 01 01 11 (direkta forskningsåtgärder)	0	0	0	4	4
Andra budgetposter (ange vilka)	0	0	0	0	
• Extern personal (heltidsekvivalenter)					
20 02 01 (kontraktsanställda och nationella experter finansierade genom ramanslaget)	0	0	0	0	
20 02 03 (kontraktsanställda, lokalanställda, nationella experter och unga experter som tjänstgör vid EU:s delegationer)	0	0	0	0	
Post för admin. stöd [XX.01.YY.YY]	- vid huvudkontoret	0	0	0	
	- vid EU:s delegationer	0	0	0	
01 01 01 02 (kontraktsanställda och nationella experter – indirekta forskningsåtgärder)	0	0	0	0	
01 01 01 12 (kontraktsanställda och nationella experter – direkta forskningsåtgärder)	0	0	0	0	
Andra budgetposter (ange vilka) – rubrik 7	0	0	0	0	
Andra budgetposter (02 01 22 01 Stödutgifter för FSE-E) – Utanför rubrik 7	0	0	0	4	4
TOTALT	0	0	0	10	10

3.2.4.2 Totalt personalbehov

TOTALA ANTAGNA ANSLAG + EXTERNA INKOMSTER AVSATT FÖR SÄRSKILDA ÄNDAMÅL	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027 ²	Post 2027
• Tjänster som tas upp i tjänsteförteckningen (tjänstemän och tillfälligt anställda)					
20 01 02 01 (vid huvudkontoret eller vid kommissionens kontor i medlemsstaterna)	0	0	0	2	2
20 01 02 03 (EU:s delegationer)	0	0	0	0	
01 01 01 01 (indirekta forskningsåtgärder)	0	0	0	0	
01 01 01 11 (direkta forskningsåtgärder)	0	0	0	4	4
Andra budgetposter (ange vilka)	0	0	0	0	
• Extern personal (heltidsekvivalenter)					
20 02 01 (kontraktsanställda och nationella experter finansierade genom ramanslaget)	0	0	0	0	
20 02 03 (kontraktsanställda, lokalanställda, nationella experter och unga experter som tjänstgör vid EU:s delegationer)	0	0	0	0	

¹ Eftersom de ytterligare heltidsekvivalenterna kommer att omfatta de nya uppgifter som tilldelas kommissionen finns det för närvarande inte heltidsekvivalenter som redan har tilldelats till förvaltningen av åtgärden eller som kan omplaceras inom generaldirektoratet när det gäller GD Energi.

² Som tidigare förklarats har förslaget en obegränsad varaktighet. Resursbehoven kommer att sträcka sig längre än 2027 och även omfatta den fleråriga budgetramen 2028–2034.

Post för admin. stöd [XX.01.YY.YY]	- vid huvudkontoret	0	0	0	0	
	- vid EU:s delegationer	0	0	0	0	
01 01 01 02 (kontraktsanställda och nationella experter – indirekta forskningsåtgärder)		0	0	0	0	
01 01 01 12 (kontraktsanställda och nationella experter – direkta forskningsåtgärder)		0	0	0	0	
Andra budgetposter (ange vilka) – rubrik 7		0	0	0	0	
Andra budgetposter (02 01 22 01 Stödutgifter för FSE-E) – Utanför rubrik 7		0	0	0	4	4
TOTALT		0	0	0	10	10

	Befintlig personal vid kommissionens avdelningar	Ytterligare personal*		
		Finansieras genom rubrik 7/forskning	Finansieras genom BA-post	Finansieras genom avgifter/
Tjänster i tjänsteförteckningen	4 GD JRC (omfördelning) 2 GD ENERGI	0	0	0
Extern personal (kontraktsanställda, nationella experter, vikarier)		0	4 kontraktsanställda GD ENERGI	

Beskrivning av arbetsuppgifter:

Tjänstemän och tillfälligt anställda	GD Energi: De två ytterligare tjänstemän som begärs för GD Energi skulle få i uppdrag att övervaka, styra och samordna GD Energis nya uppgifter i samband med utarbetandet av centrala scenarier (se avsnitt 1.5.1 ovan). Dessa uppgifter gäller processtyrning (inbegripet effektiv samordning av de berörda parternas ekosystem, nätscenariernas kompatibilitet med den övergripande politiska strukturen, samordning av matchningsprocessen för nya infrastrukturbehov och utarbetande av rättsakter) samt utarbetande och samordning av scenarier (inbegripet övervakning av datainsamling, samordning av bedömningsarbetet samt övervakning och dokumentering av modelleringsprocessen).
Extern personal	GD Energi: De fyra ytterligare kontraktsanställda som begärs för GD Energi skulle få i uppdrag att utarbeta ett centralt scenario och ge stöd till de två tjänstemän som har fått i uppdrag att övervaka och styra detta arbete. De kontraktsanställda skulle utföra uppgifter som rör processtyrning och utarbetande och samordning av scenarier (se avsnitt 1.5.1 ovan).

3.2.5 Översikt över beräknad inverkan på it-relaterade investeringar

Obligatoriskt: Bästa tillgängliga skattning av de it-relaterade investeringar som förslaget/initiativet medför ska anges i tabellen nedan.

När så krävs för genomförandet av förslaget/initiativet ska i undantagsfall anslag under rubrik 7 anges på därför avsedd rad.

Anslagen under rubrikerna 1–6 ska redovisas som ”it-utgifter inom operativa program som inte omfattas av kommissionens administrativa självständighet och institutionella befogenheter”. Dessa utgifter avser den driftsbudget som tas i anspråk för att återanvända/köpa in/utveckla it-plattformar och it-verktyg med direkt koppling till initiativets genomförande med tillhörande investeringar (t.ex. licenser, undersökningar och datalagring). Uppgifterna i den här tabellen bör vara förenliga med uppgifterna i avsnitt 4 ”Digitala inslag”.

TOTALT Anslag för digital teknik och it	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	TOTALT Budgettra m 2021– 2027	TOTALT Budgettra m efter 2027
RUBRIK 7						
It-utgifter (centralt)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
Delsumma för RUBRIK 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
Utanför RUBRIK 7						
It-utgifter inom operativa program som inte omfattas av kommissionens administrativa självständighet och institutionella befogenheter	0,000	0,000	0,000	1,120	1,120	3,500
Delsumma utanför RUBRIK 7	0,000	0,000	0,000	1,120	1,120	3,500
TOTALT	0,000	0,000	0,000	1,120	1,120	3,500

3.2.6 Förenlighet med den gällande fleråriga budgetramen

Förslaget/initiativet

- X kan finansieras fullständigt genom omfördelningar inom den berörda rubriken i den fleråriga budgetramen

Omfördelning skulle krävas inom ramen för FSE-E:s budgetpost för att finansiera driftsutgifterna för 2027.

Omfördelning mellan generaldirektoraten kan krävas för att de två tjänstemän som begärs för GD Energi ska kunna utföra de uppgifter för krav 1 som beskrivs i avsnitt 1.5.1.

- ☐ kräver användning av den outnyttjade marginalen under den relevanta rubriken i den fleråriga budgetramen och/eller användning av särskilda instrument enligt definitionen i förordningen om den fleråriga budgetramen
- ☐ kräver en översyn av den fleråriga budgetramen

3.2.7 Bidrag från tredje part

Förslaget/initiativet

- X innehåller inga bestämmelser om samfinansiering från tredje parter
- ☐ innehåller bestämmelser om samfinansiering från tredje parter enligt följande uppskattning:

Anslag i miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	Totalt
Ange vilket organ som deltar i samfinansieringen					
TOTALA anslag som tillförs genom samfinansiering					

3.2.8 Beräknat personalbehov och beräknad användning av anslag vid ett decentraliserat organ

Personalbehov (heltidsekvivalenter)

Byrå: Acer	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	Efter 2027
Tillfälligt anställda (AD-tjänster)				1	1
Tillfälligt anställda (AST-tjänster)					
<i>Delsumma tillfälligt anställda (AD + AST)</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
Kontraktsanställda				1	2
Utsända nationella experter					
<i>Delsumma kontraktsanställda och utsända nationella experter</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>2</i>
TOTAL personal	0	0	0	2	3

Anslag som täcks av bidraget från EU-budgeten i miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

Personalutgifterna ska anpassas till den planerade rekryteringsmånaden (om rekrytering sker i juli beaktas endast 50 % av genomsnittskostnaden).

Byrå: Acer	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	TOTALT 2021–2027	EFTER 2027 ³
Rubrik 1: Personalutgifter				0,127	0,127	2,546
Rubrik 2: Infrastruktur och driftsutgifter						
Rubrik 3: Driftsutgifter				0,200	0,200	0,773

³ Siffran gäller hela den fleråriga budgetramen 2028–2034.

TOTALA anslag som täcks av EU-budgeten	0,000	0,000	0,000	0,327	0,327	3,320
---	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Översikt/sammanfattning av personal och anslag (i miljoner EUR) som krävs för förslaget/initiativet vid decentraliserade byråer

Byrå: Acer	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	TOTALT 2021–2027	Efter 2027
Tillfälligt anställda (AD + AST)	0	0	0	1	1	1
Kontraktsanställda	0	0	0	1	1	2
Utsända nationella experter	0	0	0	0	0	0
Total personal	0	0	0	2	2	3
Anslag som täcks av EU-budgeten	0,000	0,000	0,000	0,327	0,327	3,320
Anslag som täcks av avgifter (i tillämpliga fall)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Anslag från medfinansiering (i tillämpliga fall)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
TOTALA anslag	0,000	0,000	0,000	0,327	0,327	3,320

3.3 Beräknad inverkan på inkomsterna

- X Förslaget/initiativet påverkar inte budgetens inkomstsida.
- ☐ Förslaget/initiativet påverkar inkomsterna på följande sätt:
 - ☐ Påverkan på egna medel
 - ☐ Påverkan på andra inkomster
 - ☐ Ange om inkomsterna är avsatta för särskilda utgiftsposter

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

Inkomstposter i den årliga budgeten:	Belopp som förts in för det innevarande budgetåret	Förslagets/initiativets inverkan på inkomsterna ⁴			
		År 2024	År 2025	År 2026	År 2027
Artikel					

För inkomster avsatta för särskilda ändamål, ange vilka utgiftsposter i budgeten som berörs.

Ej tillämpligt

Övriga anmärkningar (t.ex. vilken metod/formel som har använts för att beräkna inverkan på inkomsterna eller andra relevanta uppgifter).

4 DIGITALA INSLAG

4.1 Krav med digital relevans

Krav med digital relevans i förslaget:

Krav 1 avser processer för utarbetande av scenarier och identifiering av infrastrukturbehov, vilka bör ta hänsyn till den potentiella användningen av digitala och smarta lösningar vid sidan av den fysiska nätutveckling som redan ingår i modelleringsdelen av nätutvecklingsplaneringen. Som ett närstående krav är systemansvariga för överföringssystem inom elsektorn skyldiga att med prioritet överväga icke-ledningsbundna och digitala lösningar när de föreslår nya infrastrukturprojekt, med sådana krav tillämpliga på europeisk nivå (som en del av den EU-omfattande tioårsplanen för nätutveckling) samt på nationell nivå (nationella nätutvecklingsplaner på överföringsnivå). Detta kommer att bidra till att säkerställa en maximal effektivitet i nätutvecklingen och även ge incitament till användningen av digitala lösningar i praktiken.

Detta krav gäller för EU-institutioner som är ansvariga för modelleringsprocessen, medlemsstaterna, organ som företräder systemansvariga för överföringssystem på europeisk nivå (Entso för el, Entso för gas och ENNOH) samt för systemansvariga för överföringssystem på nationell nivå.

Krav 2 gäller införandet av en ny kategori av icke-ledningsbunden och digital överföring för projekt av gemensamt intresse. Denna kategori syftar till att ge bättre incitament för systemansvariga för överföringssystem att använda nätförbättrande och digital teknik, att öka effektiviteten i nätutnyttjandet och öka den gränsöverskridande överföringskapaciteten.

⁴ Vad gäller traditionella egna medel (tullar, sockeravgifter) ska nettobeloppen anges, dvs. bruttobeloppen minus 20 % avdrag för uppbördskostnader.

När de ansöker om den nya kategorin ska systemansvariga för överföringssystem lämna in uppgifter om de föreslagna digitaliseringssystemens tekniska egenskaper och de förväntade effekterna på driften av överföringssystemet. Entso för el skulle, som det organ som föreslagits för att beräkna kostnaderna och fördelarna med nya projekt, ansvara för behandlingen av relaterade uppgifter.

Krav 3 gäller tillståndsförfarandet för projekt på unionsförteckningen över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse. Medlemsstaternas nationella behöriga myndighet ska kunna ta emot ansökningar om tillstånd och alla relevanta handlingar i digitalt format (artikel 8). Enligt förslaget ska medlemsstaterna se till att en digital plattform finns tillgänglig på nationell nivå för att hantera de olika stegen i förfarandet för tillståndsgivning (däribland ansökningar om tillstånd, tillståndsprövsprocessen, pågående tillståndsbeslut) och göra beslut som utfärdas tillgängliga i ett lättillgängligt format (artikel 10.4). Detta bör bidra till en mer enhetlig digitalisering och öppenhet hos olika tillståndsgivande myndigheter i medlemsstaterna och i slutändan påskynda tillståndsgivningen.

Detta gäller utöver medlemsstaternas skyldighet att utfärda alla beslut i ett lättillgängligt format.

4.2 Data

För krav 1: Kravet gäller insamlingen av befintliga data för nätmodellering och utarbetande av scenarier, och kan leda till att nya data samlas in om den framtida användningen av digital teknik och dess potential. Även om det finns antaganden om potentialen hos sådan teknik i litteraturen är medlemsstaternas uppgifter för närvarande inte offentligt tillgängliga och samlas inte in för samma ändamål (engångsprincipen har vederbörligen följts). Systemansvariga för överföringssystem kommer att inleda bedömningen av flexibilitetsbehoven i enlighet med förordning (EU) 2019/943 från och med 2026, och vissa av de data som används kan även användas för nätplanering. Den förstnämnda verksamheten löper dock bara över tio år, medan den unionsomfattande nätplaneringen omfattar de kommande 10–20 åren. I detta avseende verkar insamlingen av data vara nödvändig för att säkerställa full täckning. Sekundärlagstiftning om det konkreta dataformatet kommer att säkerställa att hänsyn tas till befintliga insamlingar för bedömningar av flexibilitetsbehoven för att undvika att kraven överlappar varandra. När det gäller dataflödet tillhandahålls data av systemansvariga för överföringssystem, tillsynsmyndigheter och medlemsstaterna till kommissionen på grundval av regler som ska antas genom sekundära rättsakter. Ytterligare data för nätmodellering ska vid behov tillhandahållas direkt av systemansvariga för överföringssystem till Entso för el.

För krav 2: Uppgifterna om inlämningen av en ansökan om projekt av gemensamt intresse är unika för varje projekt och måste därför samlas in vid tidpunkten för inlämningen av ansökan (engångsprincipen är således uppfylld fullt ut). Dessa uppgifter avser projektets omfattning, finansiella beräkningar, använd teknik, lokalisering, påverkan på miljön och elnätet osv. Uppgifterna kommer att lämnas in av projektansvariga (främst systemansvariga för överföringssystem) till Entso för el och Europeiska kommissionen i syfte att bedöma kostnader och fördelar inom ramen för utvärderingsprocesserna för projekt av gemensamt intresse.

För krav 3: De digitala plattformar som medlemsstaterna skulle behöva inrätta skulle omfatta alla uppgifter som krävs för ett eller flera fullständiga tillstånd för projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse. Detta avser personuppgifter med

anknytning till sökanden, oavsett om det rör sig om en fysisk eller juridisk person, uppgifter om projektets egenskaper och alla nödvändiga styrkande handlingar.

4.3 Digitala lösningar

För krav 1: Den plattform som ska inrättas enligt krav 1 avser nätmodellering och modellering av scenarier för framtida infrastrukturutveckling. Entso för el använder redan en sådan plattform, och därför gäller det nya kravet en uppgradering av plattformen för att behandla fler uppgifter. När det gäller Europeiska kommissionens roll i processen för modellering av scenarier kommer uppgifterna att användas i befintliga modeller, och därför föreskrivs inga nya krav för att inrätta en separat plattform genom ändringar.

För krav 2: Detta krav bör inte leda till att nya plattformar inrättas i system för behandling av uppgifterna, eftersom urvalsprocessen för projekt av gemensamt intresse är väletablerad och syftet är att bredda tillämpningsområdet för kategorierna (samtidigt som principerna för bedömningen bibehålls, med hjälp av befintliga system för behandling av ansökningar och beräkning av kostnader och fördelar).

För krav 3: Digitaliseringen och centraliseringen av tillståndsförfarandena kommer att underlättas av de digitala plattformar som medlemsstaterna skulle behöva inrätta. Genom att centralisera dessa uppgifter förväntar vi oss att förfarandena förenklas och att samma uppgifter inte överlappar varandra på olika plattformar. I skälen förordar kommissionen att portalen, bland annat med hjälp av artificiell intelligens, bör innehålla funktioner som gör det möjligt för den gemensamma kontaktpunkten, andra myndigheter och sökande att kontrollera ansökningarnas status och eventuella förseningar, samt att kontrollera efterlevnaden av tidsfristerna för tillstånd. Dessutom bör det vara möjligt att inhämta statistik för att kontrollera den övergripande utvecklingen av tillståndsförfarandena i medlemsstaterna. Portalen bör underlätta arbetsuppgifterna för den gemensamma kontaktpunkten, som bör ha tillgång till alla relevanta uppgifter och all relevant information.

4.4 Interoperabilitetsbedömning

Kraven 1 och 2 omfattar inte krav på samverkan över medlemsstaternas gränser, eftersom syftet är att mata in uppgifter för utvärderingar på EU-nivå på ett centraliserat sätt. De har inte heller något samband med gränsöverskridande interoperabilitet, eftersom de uppgifter som utbyts avser framtida uppskattningar av projektutvecklingen och inte befintliga dataflöden kopplade till driften av systemet (vilka redan utbyts via andra samarbetsplattformar för systemansvariga för överföringssystem). Det förväntas att uppgifterna endast kommer att delas en gång, dvs. antingen till Entso för el (som följaktligen kommer att dela dem med kommissionen) eller direkt till kommissionen (om Entso för el inte behöver identiska uppgifter). Uppgifterna utbyts via datafiler, och inte genom ömsesidig koppling mellan två plattformar.

Krav 3 omfattar inte krav på samverkan över medlemsstaternas gränser, mellan EU-enheter eller mellan EU-enheter och offentliga myndigheter. Det påverkar inte heller den gränsöverskridande interoperabiliteten, eftersom uppgifterna är relevanta för nationella beslutsförfaranden och inte för beslutsförfaranden på EU-nivå. En centralt definierad datastruktur har övervägts och avvisats, eftersom det slutliga beslutet om formatet för genomförandet, med tanke på den nationella karaktären hos de flesta tillståndsförfaranden i varje medlemsstat och de olika systemen för tillståndsgivning, bör överlåtas till

medlemsstaterna, så att de kan avgöra vad som passar deras system och den nya digitala plattform som ska inrättas. Även om TEN-E-förordningen kräver att nationella behöriga myndigheter med ansvar för tillståndsgivning i möjligaste mån samarbetar i gränsöverskridande projekt har medlemsstaterna frihet att besluta om det lämpligaste sättet att göra detta. Eftersom en del av uppgifterna i fråga även kan krävas och bedömas för förfaranden som rör projekt som inte omfattas av TEN-E-förordningen, kommer det även att föreslås att dessa plattformar ska inrättas som en flerfunktionsplattform för tillståndsgivning av ett brett spektrum av energitillgångar (nät, rörledningar, förnybara energikällor, lagring osv.).

De offentliga tjänster som berörs av dessa förslag skulle vara alla nationella myndigheter som är delaktiga i tillståndsgivningen för energitillgångar, däribland energiministerier och/eller energibyråer, kommunala eller lokala myndigheter och miljömyndigheter. Administrativa organ eller enheter med ansvar för att utfärda yttranden om eller godkännanden av projekt som påverkar fysisk planering och kulturarv skulle också påverkas.

4.5 Åtgärder till stöd för digitalt genomförande

Åtgärderna gäller krav 2, dvs. införandet av en ny kategori av icke-ledningsbunden och digital överföring för projekt av gemensamt intresse. Denna kategori syftar till att ge bättre incitament för systemansvariga för överföringssystem att använda nätförbättrande och digital teknik, att öka effektiviteten i nätutnyttjandet och öka den gränsöverskridande överföringskapaciteten. Sådana investeringar, om de beviljas status som projekt av gemensamt intresse, skulle gynnas av påskyndad tillståndsgivning och kan, om de uppfyller alla nödvändiga villkor, vara berättigade till finansiering från Fonden för ett sammanlänkat Europa. Dessa åtgärder bör stödja genomförandet av digitala plattformar inom EU:s överförings- och distributionsnät.